

הישיבה השלושים וארבע של הכנסת השמינית

יום שלישי, י' ניסן תשל"ד (2 אפריל 1974)

ירושלים, הכנסת, שעה 16.03

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

צד וחפוש (מס' 2), תשל"ד-1974 — שחור מוועדת החוקה, חוק ומשפט; 2. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20), תשל"ד-1974 — שחור מוועדת הכספים.

כן הונחו חמש הצעות החלטה מטעם ועדת הכנסת בעניין עירעורים על תוצאות הבחירות לכנסת השמינית והצעות של חברי הכנסת.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. תחילה נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מוזכר הכנסת נ. לורך:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: 1. חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מע-

ב. הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

1974 הוחלט, בהתאם לסעיף 71כא של התקנון, להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בהצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת שלום לזיון בנושא "זירון בנייתם של מקלטים ומחסות לבתי-הספר ולגני-הילדים". ועדת הכנסת בישיבתה היום החליטה להעביר את ההצעה הנ"ל לדיון בוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת אנקוריון, להודעה.

ארי אנקוריון (יו"ר ועדת הכנסת):

הריני מתכבד למסור לכנסת את- ההודעה הבאה: בישיבת הכנסת ביום ג' בניסן תשל"ד — 23 במארס

ג. שאלות ותשובות

טה הם הגורמים העיקריים לירידת עולים רבים מהארץ תוך מרידות רבה נגד המדינה ומוסדותיה".

אבקש לדעת:

האם נבדקו האשמות אלה על-ידי הממשלה?

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אנחנו עוברים לשאלות ותשובות.

213. הצעה להחיל את החוק הישראלי על רמת-הגולן

חברי-הכנסת י. שמיר שאל את ראש הממשלה ביום כ' בשבט תשל"ד (12 בפברואר 1974):

הואיל והצהרת ממשלת ישראל לא תיסוג מרמת-הגולן, רצוני לשאול אותך, גברתי ראש הממשלה:

מדוע לא תנקטו יזמה להחלת החוק הישראלי על רמת-הגולן, על מנת למנוע עירעורים וספקות?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

ההצעה להחיל עתה את החוק הישראלי על רמת-הגולן אינה נראית לנו מועילה בשעה זו.

233. תיאום הפעולות בין הממשלה והסוכנות היהודית בענייני עלייה וקליטה

חברי-הכנסת א. וריגור שאל את ראש הממשלה ביום כ"ו בשבט תשל"ד (19 בפברואר 1974):

היושב-ראש בפועל של הנהלת הסוכנות היהודית, מר דולצ'ין, אמר בימים אלה כי "יחס הממשלה לענייני העלייה והקליטה, היחסים המתוחים בין משרדי הקליטה והשיכון והוסר התיאום הקיים בנושא הקלי-

ראש-הממשלה ג. מאיר:

מר אריה דולצ'ין לא הביא לפני או לפני הוועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה לבין הסוכנות היהודית את הטענות המיוחדות לו בשאלתה.

236. ביצוע החלטת מועצת הבטחון 338

חברי-הכנסת א. לכנבראן שאל את ראש הממשלה ביום כ"ז בשבט תשל"ד (19 בפברואר 1974):

בעתון "דבר" מ-12 בפברואר 1974, במאמר המ-ערכת, נכתב: "דברי ראש הממשלה למתנחלים כי רמת-הגולן תישאר חלק בלתי-נפרד של המדינה הו-חשו על-ידי פירסום הכנות להקמת עיר במרכז הר-מה שתמנה בתחילתה 5,000 עד 8,000 תושבים ותהיה בשלב הראשון ישוב של אנשי צבא קבע ועובדי צה"ל".

אבקש לדעת:

1. האם הכרזות אלה ומעשים אלה אינם עומדים בסתירה להחלטת מועצת הבטחון 338 — אשר ממשלת ישראל קיבלה אותה — הכוללת ביצוע החלטת מועצת הבטחון 242?

בממשלה בכמה ישיבות, וביום 22 ביולי 1973 החליטה הממשלה להקים רשות נוער במשרד ראש הממשלה. הרשות הוקמה ובראשה הועמד יועץ ראש הממשלה לענייני נוער. היא פועלת בתיאום עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, וחברים בה נציגים בכירים של הנהלות המשרד, ומשרד החינוך והתרבות, משרד הסעד, משרד האוצר, משרד המשטרה, משרד השיכון, הסוכנות היהודית, מרכז השלטון המקומי, ההסתדרות הכללית וצה"ל.

על הרשות הוטל לדאוג למעקב והבטחת ביצוע המלצות הדין-וחשבון. אמנה את התחומים העיקריים שלגביהם קיימות המלצות: הבטחת הכנסה, שיכון, שירותים קהילתיים, חינוך בגיל הרך, חינוך בבית הספר היסודי, העל-יסודי והגבוה, חינוך בלתי-פורמלי, מאל, חינוך פנימייתי, שירותי בריאות, שירותי הדגות, מבנה שירותי הרווחה ועוד.

בעניין הבטחת ההכנסה הוגשמו ההמלצות במלואן בתקופה הקצרה שעברה מאז הוגש הדין-וחשבון. סעיף הבטחת ההכנסה כולל בתוכו קיצצאות לילדים, תשלומים לקשישים, תשלומים למשפחות מעוטות הכנסה וכו'.

בקאדנציה הקודמת הכפלו את מספר הילדים הנמציים במעונות-יום ובקאדנציה הנוכחית יחול גידול דומה.

באשר לגנונים, הרי 90% מגילאי ארבע וכ-80% מגילאי שלוש מבקרים בהם.

מפעלי הסיוע לרכישת ביגוד לילדי בתי-הספר וצידול ללימודים יקיפו בשנת התקציב הנוכחית את כל הילדים הזקוקים לשירות זה.

הצעת התקציב של הממשלה והמוסד לביטוח לאומי משנת 1974 כוללת הוצאה לשירותים סוציאליים בסך של כ-11.2 מיליארד לירות, ובתוך זה 7.6 מיליארד לירות להוצאה שוטפת וכ-3.6 מיליארד לירות להקמת מבני חינוך, בתי-ספר, מעונות-יום ומבנים למוסדות חברתיים חיוניים אחרים. בתוך כלל התקציב האזרחי, דהיינו כל הוצאות התקציב פרט לבטחון, גדל חלקן של ההוצאות לשירותים סוציאליים בשלוש השנים האחרונות. בעוד שבשנת 1972 הסתכם ב-40% מכלל התקציב, הרי ב-1974 הוא מסתכם ב-45%.

עוד רצוני לציין כי הממשלה החליטה בישיבתה ביום 17 במאס 1974 להקים ועדת שרים לרווחה חברתית בראשות ראש הממשלה. החלטה זו היא צעד נוסף בכל הנוגע לעיצוב מדיניות חברתית כוללת ולקבלת הכרעות בתחום זה. אנו עוסקים עתה בהקמת מועצה ציבורית לרווחה חברתית שתפקידה לייצג ולוועדת השרים בתחום זה.

370. החלטת הממשל בעניין רצועת-עזה

חבר-הכנסת ז. שובל שאל את ראש הממשלה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במאס 1974):

בזמנו הודיע השר גלילי מעל דוכן הכנסת שרצועת-עזה תהיה חלק ממדינת ישראל. בתכנית ששודרה בטלוויזיה הישראלית בליל שבת, 1 במאס 1974, אמר ראש חטיבת ההתיישבות בהסתדרות הציונית, מר רענן וייץ, כי "אין כוונת ישראל לספח את רצועת-עזה".

2. האם אין הכרעות אלה מגבירות את המתיחות בגבול עם סוריה ומחבלות בסיכויי השלום באזור שלנו?

3. האם מוכנה כבוד ראש הממשלה להודיע על נכונותה של ממשלת ישראל לבצע את החלטת מועצת הבטחון 338 על כל סעיפיה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:
לשאלה 1: התשובה שלילית.

לשאלה 2: התשובה שלילית.

לשאלה 3: ממשלת ישראל כבר הודיעה על כך בהודעות חוזרות ונשנות.

246. יריעה בדבר מתן מעבר לאגיות ישראליות בתעלת סואץ לפי סעיף בהסכם להפרדת כוחות בין ישראל למצרים

חבר-הכנסת י. בארי שאל את ראש הממשלה ביום כ"ז בשבט תשל"ד (19 בפברואר 1974):

ביום 11 בפברואר 1974 אישרו חוגי א"ם בש"וויץ ידיעות שלפיהן בסעיף סודי בהסכם להפרדת הכוחות בין ישראל למצרים הסכימה ישראל לכך שאגיות הנושאות את דגלה לא תורשנה לעבור בתעלה.

אבקש לדעת:

1. האם קיימים בהסכם להפרדת הכוחות שבין ישראל למצרים סעיפים שלא פורסמו?

2. אם כן — האם נכלל בין הסעיפים הסודיים סעיף שתכנו מובא לעיל?

3. אם התשובה לשאלה 2 היא שלילית — האם התחייבה מצרים, בכתב או בעל-פה, במפורש או מכללא, לאפשר בתעלה מעבר לאגיות הנושאות דגל ישראל?

ראש-הממשלה ג. מאיר:
התשובה שלילית. שאלתך מבוססת על מידע בלתי-נכון.

321. ביצוע המלצות הוועדה לנוער במצוקה

חבר-הכנסת י. פרץ שאל את ראש הממשלה ביום ה' באדר תשל"ד (27 בפברואר 1974):

ב"מעריב" מיום 20 בפברואר 1974 כתב העיתונאי יוסף צוריאל כי הוועדה של הוועדה לנוער במצוקה שהומון על-ידך בזמנו נגזו מחוסר תקציב.

אבקש לדעת:

1. האם נכונה הידיעה?

2. אם כן — האם נעשו המאמצים הדרושים כדי להשיג תקציב?

3. מה חושבת ראש הממשלה לעשות בנוגע?

ראש-הממשלה ג. מאיר:
רצוני לקבוע באורח חד-משמעי כי דין-וחשבון ועדת ראש הממשלה לילדים ובני נוער במצוקה לא נגזו וביצוע המלצותיו לא נדחה. הדין-וחשבון נידון

אבקש לדעת:

1. האם משקפת הצהרתו הנ"ל של מר וייץ את עמדתה הרשמית של מדינת ישראל?
2. אם כן — מה הן הסיבות שבעטין שינתה ממשלת ישראל את מדיניותה לגבי רצועת-עזה?
3. התסכים ממשלת ישראל שרצועת-עזה, ששימ" שה בעבר הלא-רחוק בסיס עיקרי לפעילות חבלה ורצח נגד הישוב האזרחי הישראלי, תוחזר לריבונות ערבית כל שהיא?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

ממשלת ישראל לא החליטה לאחרונה כל החלטה המשנה את החלטותיה הקודמות בנושא זה. מר רענן וייץ לא הוסמך לבטא את עמדת ממשלת ישראל.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת שובל.

זלמן שובל (הליכוד):

גברתי ראש הממשלה, האם עדיין רואה ממשלת ישראל את רצועת-עזה כחלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל? כן או לא?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

עניתי שלא נתקבלה כל החלטה בממשלה המשנה את עמדתה כפי שהוכרזה.

371. עמדת הממשלה בעניין ההיאחזויות בסיני

חבר-הכנסת ז. שובל שאל את ראש הממשלה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארס 1974):

בתכנית ששודרה בטלוויזיה הישראלית בליל שבת, 1 במארס 1974, אמר ראש חטיבת ההתיישבות בהס-תדרות הציונית, מר רענן וייץ, כי "ההתיישבות בקיד-מת-סיני היא בבחינת "אפיזודה של היאחזות".

אבקש לדעת:

האם ההצהרה הנ"ל של מר וייץ משקפת את עמדתה של ממשלת ישראל באשר להיאחזויות בסיני?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

ראה תשובתי לשאלתה מס' 370.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת שובל.

זלמן שובל (הליכוד):

גברתי ראש הממשלה, האם בשיחות ישראל עם אנשי הממשל האמריקאי נדון עתידן או גורלן של ההתנחלויות בסיני?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני מבקשת לחזור על השאלה.

זלמן שובל (הליכוד):

האם בשיחות שקיימה ממשלת ישראל עם אנשי ממשלת ארצות-הברית, ד"ר קיסינג'ר או אחרים, נדון עתידן או גורלן של ההתנחלויות הישראליות בסיני?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני מצטערת. זאת שאלה חדשה. היא לא נובעת מן השאלות שבשאלתה של חבר-הכנסת שובל.

374. ידיעה על תכנית להקמת ממשל עצמי בגדה המערבית

חבר-הכנסת א. אולמרט שאל את ראש הממשלה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארס 1974):

"הארץ" מוסר בעתונו מיום ו', 1 במארס 1974, כי שר בכיר בממשלת ישראל הציע לפני חודש בקירוב לנכבדים בגדה להקים ממשל עצמי בגדה המערבית. כפי שנמסר הועלתה ההצעה בפני שורה של נכבדים ומנהיגים בגדה המערבית, ובה נמסר כי מגמת ממשלת ישראל היא להעניק לתושבי השטחים סמכויות-יתר בתחומים מקומיים, כגון חינוך, כלכלה ועניינים מוניציפאליים במסגרת אזורית.

אבקש לדעת:

1. האם החליטה ממשלת ישראל להציע לנכבדי יהודה ושומרון תכנית בדבר ממשל אזורי עצמי בא-זורים אלה?

2. אם כן — מה תכנה של ההצעה האמורה?

3. האם נמסרה תכנית כזו למנהיגים ערביים ביהודה ושומרון?

4. אם כן — על-ידי איזה שר בכיר נמסרה תכנית זו?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלות 1—4: התשובה שלילית. מטעם ממשלת ישראל לא הוצעה תכנית להקים ממשל עצמי בגדה המערבית.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אולמרט.

אהוד אולמרט (הליכוד):

בימים האחרונים התפרסמו הודעות מטעם מספר אישים בכירים בממשלה בדבר מגעים עם ממשלת ירדן והפלשתינאים. שר הבטחון דיבר בוועידתו על אפשרות של משא-ומתן עם ירדן והפלשתינאים ב-1974. דברים דומים השמיע שר החוץ. היו ידיעות גם על הבנה עם ירדן בדבר דילול כוחות שמתבצע בזמן האחרון. האם יכולה ראש הממשלה להכחיש או לא שר ידיעות בדבר הבנה עם ירדן על דילול כוחות?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אולי אעשה זאת כשהשאלתה תהיה בשאלות אלו.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זאת היתה השאלתה עכשיו.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לא, סליחה.

375. ידיעה על שלב שני של נסיגה בסיני

חבר-הכנסת י. בארי שאל את ראש הממשלה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארס 1974):

ביום 27 בספרואר 1974 מסר העתון "לוס-אנג'לס טיימס" מפי מקור ישראלי כי לאחר ה-5 במארס

2. האם באיזה שלב שוחחת את, או מי שהוא אחר מחברי ממשלתך, עם הד"ר קסינג'ר, או עם מי שהוא אחר בממשל האמריקאני, על נושא הר-כתבה של ממשלת ישראל?

ראשי-הממשלה ג. מאיר:

המידע שעליו מבוססות השאלות 1 ו-2 אינו נכון. הרכבת הממשלה היא עניין ישראלי ריבוני ולא היתה נושא לדיונים עם גורמי חוץ.

448. שידורי ישראל על דיוני הממשלה בנושא בטחוני והרכבת הממשלה החדשה

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום י"ט באדר תשל"ד (13 במארכ 1974):

ביום ד', 6 במארכ 1974, בשש ובשבע בבוקר, פורסם בשידורי ישראל כי ממשלת ישראל קיימה דיון בנושא בטחוני בהשתתפות שר הבטחון, הרמטכ"ל וראש אגף מודיעין של צה"ל, וכי בעקבות הדיון האמור נענתה ראש הממשלה להחלטת מרכז מפלגת העבודה לחזור בה מהחלטתה להימנע מהרכבת הממשלה החדשה, וכי החליטה להודיע לנשיא על הרכב הממשלה שבעדנה להביא לאישור הכנסת.

בהמשך לשידור זה, בשידורים הבאים שהושמעו ביום ד', 6 במארכ 1974, לפני-הצהריים, הודיעו בשידורי ישראל כי ההתרחשות הבטחונית האמורה נוגעת לסוריה ולגבול הסורי וכי גברה המתחות בחזית זו.

בהקשר זה אבקש את ראש הממשלה להשיב לשאלות הבאות:

1. באיזה יום ובאיזה שעה הגיע לידיך המידע החדש בדבר ההתרחשות הבטחונית בגזרה הסורית?

2. באיזה שעה בדיוק כינסת את הממשלה ודי-ווחת לה על כך?

3. נוכח הלקח המר ממלחמת יום הכיפורים — מדוע השהית במשך כל אותו פרק זמן את כינוס הממשלה, את הדיווח לממשלה על המידע החדש ואת מתן ההודעות לממשלה לקבל החלטות דחופות המתחייבות מנתון בטחוני חדש זה, ולא כינסת את הממשלה מיד עם קבלת המידע החדש?

4. לאור העובדה כי אף נוכח התראות בטחוניות חמורות יותר שאירעו מאז מלחמת יום-הכיפורים לא מסרו השלטונות לפירסום כל מידע ולא אישרו אותו לפירסום — מה היא הסיבה שהפעם פורסמה הידיעה או אושרה לפירסום?

5. משהוחלט על פירסום הידיעה הבטחונית הא-מורה — מדוע היא פורסמה לראשונה בהקשר של החלטת מפלגתית ושל נושא שלטוני פנימי?

6. מי בממשלה היה אחראי לפירסומים אלה?

ראשי-הממשלה ג. מאיר:

(א) הממשלה אחראית רק לפירסומים שראו אור או שודרו מטעמה.

(ב) מטעמי בטחון אין בדעתי להשיב על השאלות.

(ג) השואל הנכבד רשאי כמובן להעלות שאלותיו בוועדת החוץ והבטחון.

1974 אמור צה"ל להתחיל בשלב השני של הנסיגה בסיני, בקו הנמשך מן אל-עריש עד שארם-א-שייך. אני מבקש להשיב לי:

1. האם המידע המובא על-ידי העתון "לוס-אנג'לס טיימס" הוא נכון?

2. אם כן — האם השטח שיפונה על-ידי ישראל יוחזר למצרים או יפורז?

3. האם התנתה מצרים את הסכמתה להפרדת הכוחות בהתחייבות ישראלית לשלב שני של נסיגה, כא-מור?

4. האם בהסכם בין ישראל למצרים להפרדת הכוחות קיימים תנאים שלא הובאו לידיעת הציבור?

ראשי-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: המידע המיוחס בשאילתה לעתון "לוס-אנג'לס טיימס" אינו נכון.

לשאלות 2-4: התשובה שלילית.

409. החלטת הממשלה בעניין רצועת-עזה

חבר-הכנסת א. לין שאל את ראש הממשלה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארכ 1974):

בגליון "מבט" בטלוויזיה במוצאי שבת, 2 במארכ 1974, הופיע מר רענן וייץ והסביר את תכניות ההתיישבות בפיתחת-רפיח. הוא העיר כי דווקא כדי לאפשר שלא "לספח" את רצועת-עזה לישראל חשוב להקים את ימית במקום שמקיימים אותה.

אבקש לדעת:

1. האם לא החליטה הממשלה כי רצועת-עזה תהיה חלק בלתי-נפרד של מדינת ישראל?

2. האם אמנם מוקמת ימית כדי לאפשר שלא להכליל את רצועת-עזה בשטח המדינה?

ראשי-הממשלה ג. מאיר:

1-2. גא לראות תשובתי לשאילתה 370 של חבר-הכנסת זלמן שובל.

447. ידיעות בעתונות ארצות-הברית בעניין

הרכבת הממשלה בישראל

חבר-הכנסת ז. שובל שאל את ראש הממשלה ביום י"ט באדר תשל"ד (13 במארכ 1974):

בידיעות חוץ נמסר שאנשים בממשל האמריקאני, וביניהם אחד ממלוויי של מזכיר המדינה הד"ר קסינג'ר, אמרו שהקמת ממשלת חירום לאומית בישראל פירושה עיכוב בשיחות להפרדת הכוחות בין ישראל לסוריה. בידיעות אחרות נאמר שהממשל האמריקאני היה מעוניין ששרים מסויימים יכהנו בתפקידים מסויימים דווקא.

אבקש לדעת:

1. האם באיזה שלב שהוא מאז מלחמת יום הכיפורים חיוו הד"ר קסינג'ר או מי שהוא בממשל הא-מריקאני דעה כלפיה, או כלפי מי שהוא אחר בממשלה, על עניינים הנוגעים להרכבה של ממשלת יש-ראל, והאם ניסו הנ"ל להפעיל השפעה כל שהיא בנושא זה?

— שאילתות ותשובות (אברמוב, ש. תמיר, גוף, מאיר, שובל, אליעד, גרופר, פעיל) —

היו"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת שמואל תמיר.

שמואל תמיר (הליכוד):

באותו נושא ראתה ראש הממשלה לנכון להופיע אישית בלי-שבת מסויים בטלוויזיה ולהודיע על החלטת ממשלת סוריה לצאת למלחמה נגד ישראל, והי משתמע מכך היה שמדובר על אותו זמן. זאת היתה כבר הודעה מטעם ראש הממשלה, במלוא סמכותה. מדוע ראתה ראש הממשלה לעשות את האזעקה הזאת בניסבות הן, לאור העובדה שבכונניות דומות לא נעשה הדבר?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני חושבת שזאת לא שאלה נוספת, היא לא נור בעת מהשאלתה. חבר-הכנסת תמיר שאל שאלות מפורשות, ולפי מיטב הכרתי אין לענות עליהן כאן. אם הוא מסתפק במה שאמרתי בטלוויזיה — אני מקבלת את זה. אם יש לו שאלות נוספות, והוא חבר ועדת החוץ והבטחון, עד כמה שאני יודעת, יוכל להעלות אותן בוועדת החוץ והבטחון.

464. עמדת הממשלה בעניין שארם-א-שייך וקונייטרה

חבר-הכנסת ע. גוף שאל את ראש הממשלה ביום כ' באדר תשל"ד (14 במאס 1974):

בעתון "הארץ" מיום 12 במאס 1974 צוטט העתון השווייצרי "נאציאנאל-צייטונג" שבו נאמר שנראה כי "הגברת גולדה מאיר אינה עומדת על כך שישראל צריכה להחזיק בשארם-א-שייך והיא רוצה יד חפשיה בעניין זה בעת המשאומתן שיהיה עם מצרים".

לפי אותו מקור, "התביעה הישראלית הקודמת להחזיק בשארם-א-שייך בחוף המזרחי של חצי האי סיני השתנתה במידה ניכרת". כן מוסר "הארץ" מאותו יום כי "בידיעות שהגיעו מוויינגטון לשווייץ נמסר כי שר החוץ האמריקאי ד"ר קיסינג'ר לוחץ על ישראל לפנות לפחות את קונייטרה שבגולן".

אבקש לדעת:

1. האם השתנתה במידה ניכרת התביעה הישראלית הקודמת להחזיק בשארם-א-שייך?
2. האם השתנתה במידה ניכרת התביעה הישראלית הקודמת להחזיק בחוף המזרחי של חצי האי סיני?
3. האם ממשיכה ישראל לדבוק בעמדה כי החזקת ישראל בשארם-א-שייך בחוף המזרחי של חצי האי סיני חיונית לבטחון ישראל?
4. אם לא — מה הם נימוקי השינוי בעמדה?
5. האם קיים לחץ מצד ד"ר קיסינג'ר שישראל תפנה את קונייטרה שבגולן?
6. האם יעץ ד"ר קיסינג'ר, מבלי ללחוץ, כי גוש-ראל תפנה את קונייטרה שבגולן?
7. האם גדונה האפשרות של סינוי קונייטרה שבגולן בשיחות עם נציגי ישראל וד"ר קיסינג'ר?
8. האם בהודעתה של ראש הממשלה כי ישראל לא תיסוג מעבר לקו הסגול של הישגי מלחמת ששת הימים כלולה גם קונייטרה?

9. על-פי הדיווח בעתון נאמר כי ד"ר קיסינג'ר הציע נסיגה "לפחות" מקונייטרה. מה היו ההצעות האחרות של ד"ר קיסינג'ר לנציגי ישראל בנושא זה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

הידיעה מעתון "הארץ" מיום 12 במאס 1974, שעליה מסתמכות שאלותיך 1—9, מבוססת על מידע לא נכון שנשאב מעתון שווייצרי.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת גוף.

עקיבא גוף (הליכוד):

האם עומדת ראש הממשלה על הודעתה בעניין אי-נסיגה מהגולן?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

זה לא שייך לשאלתה.

עקיבא גוף (הליכוד):

בהחלט, בהמשך לידיעות אלו.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

שאלת שאילתה על סמך מה שנכתב בעתון שווייצרי. בעתון שווייצרי זה לא היה כתוב.

(קריאה: שאלה נוספת צריכה להיות קצת מקורית.)

(חבר-הכנסת ג. אליעד קורא קריאת-ביניים)

זלמן שובל (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעד, אתה באת מחדש — — —

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

חבר-הכנסת זלמן שובל, אתה הצטרפת מחדש — — —

ספח גרופר (הליכוד):

למה אתה עונה בשם ראש הממשלה? מי שמך? זאת נאמנות מיותרת.

529. שיחרור תלמידי ישיבות משירות צבאי

חבר-הכנסת מ. פעיל שאל את ראש הממשלה ביום כ"ו באדר תשל"ד (20 במאס 1974):

ב"מעריב" (12 במאס 1974) התפרסמה ידיעה האומרת כי "ראשי אגודת ישראל קיבלו הבטחה מראשי המערך כי תוענק הכרה רשמית לעוד מספר ישיבות שהלומדים בהן יהיו פטורים מגיוס לצה"ל. הבטחה זו ניתנה לאחר שהחזית הדתית-תורתית נמנעה מלהצביע נגד הממשלה בעת הצגתה בכנסת".

הנני לשאול את כבוד ראש הממשלה:

1. האם הידיעה הנ"ל נכונה?

2. אם כן — האם יכולה כבוד ראש הממשלה להודיע בכנסת מה מספר תלמידי הישיבות שחוק גיוס חובה מלא לצה"ל לא יחול עליהם ועד כמה משפיע הדבר על עוצמתו של צה"ל ועל מינהל כוח-האדם שלו?

ראשי-הממשלה ג. מאיר :

לשאלה 1: התשובה שלילית.

לשאלה 2: לא מתבקשת תשובה.

ראשי-הממשלה ג. מאיר :

אתמול במסרה הודעה מטעם הממשלה. אני מניח ששר המשפטים, שמסר את ההודעה, מסר כל מה שיש למסור בעניין משרד ההסברה.

37. שינויים מטעם מינהל מקרקעי ישראל בחישוב ערך הקרקע

חברת-הכנסת מ. שחל שאל את שר החקלאות ביום ו' בשבט תשל"ד (29 בינואר 1974):

בעתון "ידיעות אחרונות" מ" 8 בינואר 1974 התפרסמה ידיעה שדמי החכירה וההסכמה יבוטלו לגבי משתכנים שדירותיהם בנויות על קרקע הלאום.

אבקש לדעת:

1. מה הוא הבסיס שלפיו יחושב ערך הקרקע למשתכנים חדשים על-פי השיטה החדשה?

2. מה תהיה העלייה הצפויה במחיר הדירות למשתכנים שנקבעה להם זכאות לשיכון על-ידי משרד השיכון, וזוגות צעירים, מפונים ומשפחות מרובות ילדים?

3. מה היא צורת התשלום שבה יחויבו משתכנים אלה?

4. מה דינם של משתכנים ותיקים, שמספרם נאמד בלמעלה מ-200,000, והאם יש בכונת מינהל מקרקעי ישראל להחיל עליהם את השיטה החדשה?

5. האם נבדקה האפשרות להציע למשתכנים ותיקים להוון את דמי החכירה השנתיים בעד תקופה שנות רה להם בחוזה החכירה ולכלול אותם במסגרת ההסדר החדש?

6. האם אין מקום לתקן את העיוות שנוצר בין המשתכנים הוותיקים שהעבירו דירותיהם בזמנים שונים עקב ההבדלים בשיעור דמי החכירה המשתלמים על-ידי המשתכנים באותו השיכון?

שר-החקלאות ח. גבתי :

1. הבסיס לחישוב ערך הקרקע למשתכנים חדשים בשיכונים רוויים במסגרת תכניות משרד השיכון יהיה טבלת המחירים המוסמכת שבה ערכי הקרקע הם מסובסדים; לדירות במכירה חפשית — ערכים שייקבעו על ידי השמאי הממשלתי או שיתקבלו. במכרים.

2. העלייה הצפויה במחירי דירות בתכניות משרד השיכון על בסיס הטבלה הנוכחית היא 0.1%—1%, לפי אזורי הארץ: באזורי פיתוח — השיעור הנמוך; במרכז הארץ — השיעור הגבוה.

3. התשלום ישולם בד בבד עם רכישת הדירה, וזוגות צעירים ומשפחות מפונים יוכלו לצרף מחצית התשלום למשכנתה.

4—6. ועדת השרים לענייני כלכלה, בישיבתה ביום 10 בדצמבר 1973, הטילה על המינהל להגיש חוך שישה חודשים הצעה מפורטת להחלת ההסדר על המשכנים הוותיקים. ההצעה נמצאת בהכנה.

שמואל תמיר (הליכוד):

אני רואה שראש הממשלה לא השיבה לי על שאלתה מס' 449.

548. שיחזור תלמידי ישיבות מגויס לצה"ל

חברת-הכנסת ש. לוי שאל את ראש הממשלה ביום כ"ז באדר תשל"ד (21 במארס 1974):

ב"מעריב" מיום 12 במארס 1974 נמסר כי ראשי אגודת ישראל קיבלו הבטחה מראשי המערך שתוענק הכרה רשמית לעוד ישיבות שהלומדים בהן יהיו פטורים מגיוס לצה"ל. לפי "מעריב" ניתנה הבטחה זו לאחר שהחיות הדתית-תורתית נמנעה מלהצביע נגד הממשלה בעת הצגתה בכנסת. העניין טרם סוכם סופית.

אבקש לדעת:

1. האם ניתנה הבטחה כזאת לראשי אגודת ישראל להגדיל מספר תלמידי הישיבות הפטורים משירות בצה"ל?

2. אם ניתנה הבטחה כזאת — האם ניתנה כתמורה על הימנעות מהצבעה נגד הממשלה בעת הצגתה לפני הכנסת?

ראשי-הממשלה ג. מאיר :

ראה תשובתי על שאלתה מס' 529 של חברת-הכנסת מאיר פעיל.

558. פעולות ההסברה בחוץ-לארץ

חברת-הכנסת ע. נוף שאל את ראש הממשלה ביום כ"ז באדר תשל"ד (21 במארס 1974):

אבקש לדעת:

1. מה היא חלוקת הסמכויות בין משרד החוץ לבין משרד ההסברה בעניין ההסברה?

2. האם יהיו עובדי ההסברה בחוץ-לארץ חלק מצוות השגרירויות הישראליות בחוץ-לארץ?

3. האם עובדי ההסברה בשגרירויות יהיו כפופים להוראות משרד החוץ או להוראות משרד ההסברה?

4. האם יש תיאום וחלוקת פעולות בין שר החוץ לבין שר ההסברה בעניין ההסברה הישראלית בחוץ-לארץ?

5. אם יש תיאום כזה — מה הם הקווים היסודיים של התיאום וחלוקת הפעולות בין שני המשרדים?

ראשי-הממשלה ג. מאיר :

לשאלות 1—5: אני מפנה את השואל להודעת הממשלה בדבר הקמת משרד הסברה אשר נמסרה בכנסת ביום 1 באפריל 1974.

הויד ש. ז. אברמוב :

שאלה נוספת לחברת-הכנסת נוף.

עקיבא נוף (הליכוד):

היתה החלטת ממשלה, אבל בעקבותיה היו בעיות בחלוקת הסמכויות, ואני מבקש את ראש הממשלה להשיב על השאלות שאני שואל.

— שאלות ותשובות (בגין, גבתי, אברמוב, ש. חמיר, הלל, קצב, ארבל-אלמוזלינו, ארדור) —

שמואל תמיר (הליכוד):
תודה.

156. מניעת השמדה של פרייהדר

חברת הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר החקלאות ביום ט"ו בשבט תשל"ד (7 בפברואר 1974):

בעתון "הארץ" פורסם שייתכן שלא יהיה מגוון מהשמדת פרייהדר בכמות של 50,000–100,000 טונות. בהתחשב בנזק הגדול שייגרם מכך לפרדסנים, רצוי ני לשאול:

1. האם הפירסום בעתונות תואם את המצב?
2. אם כן — מה הסיבות לכך?
3. אילו אמצעים עומד משרד החקלאות לנקוט כדי למנוע השמדת פרייהדר?

שר החקלאות ח. גבתי:

1–3. למרות כמויות הבררה הגדולות השנה אין חשש כי התעשייה לעיבוד פרייהדר לא תוכל לקלוט את כל כמויות הפרי.

202. קימוצים בהוצאות הממשלה

חברת הכנסת י. ארדור שאל את שר החקלאות ביום כ' בשבט תשל"ד (12 בפברואר 1974):

מה הוצע לחסוך עלידי הוועדה שכבודו עמד בראשה, כמה נחסך, ומה הוצע לחסוך ולא בוצע בייחס לקימוצים ברמת הוצאות הממשלה?

שר החקלאות ח. גבתי:

ועדת השרים לקימוצים, חסכוניות וייעול בתקציב המדינה עסקה בשני נושאים:

א. קיצוץ בתקציב הרגיל לשנת 1973. הוועדה המליצה על קיצוץ של 29 מיליון לירות בתקציב. החלטתה זו בוצעה במלואה. את פרטי הקיצוץ ניתן לראות בפנייה לוועדת הכספים של הכנסת מס' 257 מתאריך 28 בפברואר 1974.

ב. חסכון וייעול במשרדי הממשלה. הוועדה הגישה מספר המלצות בתחומי הורדת ההוצאות במשרדי הממשלה וכן חסכון וייעול בחברות ממשלתיות וברשויות המקומיות. בין היתר הוחלט על החלפת רכב שרים, סגני שרים וממלאי תפקידים אחרים ברכב מסוג קטן וחלופי יותר, וכן הוחלט על צימצום נסיעות של נציגי ממשלה לחוץ-לארץ וחסכון בכיבודים במשרדי הממשלה.

הוראות לביצוע ההמלצות הועברו כבר למשרדי הממשלה השונים.

הוועדה עדיין לא סיימה את עבודתה והיא דנה בשורה של הצעות נוספות לשם חסכון וייעול במשרדי הממשלה.

203. מניעת השמדה של פרייהדר

חברת הכנסת י. ארדור שאל את שר החקלאות ביום כ' בשבט תשל"ד (12 בפברואר 1974):

נוכח הפירסום ב"מעריב", 11 בפברואר 1974, בדבר החשש של השמדת פרייהדר, ופנייתו של נציג הצרכנים בנדון — אודה לכבודו אם ישיבני:

מנחם בגין (הליכוד):
אולי יכול שר החקלאות להשיב.

שר החקלאות ח. גבתי:

תודה. אינני מעוניין שראש הממשלה תשיב על שאלות שלי.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

ייתכן שטעות בידי, אבל אצלי מסומן שראש הממשלה השיבה על השאלתה מס' 449.

שמואל תמיר (הליכוד):

היא השיבה רק על אחת.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

היא השיבה על שאלות 448 ו-449.

שר החקלאות ש. הלל:

יקראו את הסוגרמה ואם תחסר שאלתה, אפשר יהיה להשיב עליה בהודמנות אחרת.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אם יתברר באמת שהיא דילגה על שאלתה, נסנה את תשומת לבך.

90. אמצעים להוזלת מחיר התוצרת החקלאית לצרכן

חברת הכנסת נ. קצב שאלה את שר החקלאות ביום י"א בשבט תשל"ד (3 בפברואר 1974):

כידוע לכבוד השר, מגיע פער התיווך בין היצרן לצרכן לעתים גם ליותר ממאה אחוזים בשל שליבי התיווך הרבים שבהם עובר המוצר. דבר זה מעלה את מחיר המוצר ומהווה נטל כבד על הצרכן. בשעתה הגישה ועדת חזני, שמונתה על ידך, המלצות בנדון. על כן אבקש לדעת:

א. האם מוכן השר לבצע המלצות הוועדה הנ"ל חוך עידכון הנתונים?

ב. אם דרך זו אינה נראית לך — מה, אם כן, בדעתך לעשות כדי לצמצם את שליבי התיווך ולהביא להוזלת מחיר התוצרת החקלאית לצרכן?

שר החקלאות ח. גבתי:

א—ב. ועדת חזני הגישה בשעתה מספר רב של המלצות ולאחר מכן הוחל בפעולות לשם ביצוען.

חלק מההמלצות בוצע, ואולם חלק אחד של ההמלצות לא בוצע עד כה, ואני חושש כי לא נוכל להתגבר על כך בזמן הקרוב. הסיבה העיקרית לכך היא כי פער התיווך הגבוה קיים ברובו הגדול בשלב הקמ-עונאי ולא בשלב הסיטונאי ועדיין לא נמצאה הדרך להקטין בתחום הקמעונאי.

שמואל תמיר (הליכוד):

אני בדקתי עם הקצרנית, ומתברר שראש הממשלה אמנם לא השיבה על השאלתה מס' 449. אני סבור שהיא עדיין בבניין, והייתי מבקש שהיא תוזמן להשיב.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אני מודה לך שאתה מפנה את תשומת ליבי לכך, ואם אפשר — אבקש להשיב עוד היום; אם לא — התשובה תינתן בהודמנות הקרובה ביותר.

2. אם כן — מה הסיבה לפער כה גדול בין המחיר שמקבל היצרן החקלאי בעד תוצרתו לבין המחיר שמשלם הצרכן הקונה תוצרת זו בחנויות?

3. האם קיים פיקוח על מתח הרווחים של משווקי תוצרת חקלאית?

4. מה נעשה על-ידי משרד החקלאות לצימצום פער זה?

שר-החקלאות ח. גבתי:

1-2. המספרים המובאים בשאלתה אינם תואמים את הנתונים שנאספו במחקר אשר נערך במשרדי בשנת 1973 ואשר על-פיו פער התיורן בתפוחים ואגסים הוא בין 53% ל-65% מהמחיר לצרכן. פער התיורן הזה מקורו בהוצאות השיווק, המיון והאיסוס, הפחת ורווחי הסוחרים.

3-4. למוצרי חקלאות בסיסיים בעלי טיב אחיד כמו חלב וביצים נקבעו מחירים מאקסימאליים ועל כך יש פיקוח מתמיד. במוצרים חקלאיים אחרים, כמו ירקות ופירות, אין אפשרות לקבוע מחירים מאקסימאליים משום הגיוון הרב בטיב המוצרים ובתקופות השיווק, וכן משום שהשוק הוא שוק של ביקוש והיצע עם מספר רב ביותר של קונים ומוכרים ולכן הוא מבוסס על תחרות.

קיים במשרדי גוף המבצע מעקב על מחירים ומטפל בתולות של אזרחים על הפקעות מחירים.

הדרך העיקרית שבה פועל משרדי לצימצום פער התיורן היא עידוד התחרות המונעת העלאת מחירים בלתי-מוצדקת על-ידי פיתוח וגיוון של צורות השינוע.

225. חלוקת מכסות המים ליושבים חקלאיים

חבר-הכנסת מ. דרובלס שאל את שר החקלאות ביום כ' בשבט תשל"ד (12 בפברואר 1974):

ב-1 בפברואר 1974 נתפרסם במוסף "הארץ" מאמר בשם "המלחמה על המים" ובו תמונה קודרת על מצב המים במדינה ועל החלוקה המעוותת של מכסות המים בחקלאות. לפי תמונה זו יוצא שהמושבים החדשים מקופחים מאוד לעומת הקיבוצים ובמיוחד בולט הדבר בגליל.

רצוני לשאול:

1. הנכון הוא שבגליל מספר המושבים הוא 35 ומספר הקיבוצים הוא 35, ולקיבוצים 114 מיליון קוב מים ולמושבים רק 16 מיליון קוב מים?

2. האין כאן דיספרופורציה משוועת בין קיבוצים, בעיקר ותיקים, לבין מושבים, בעיקר חדשים, ומה חושב השר לעשות כדי לתקן עיוות זה?

3. הנכונה הידיעה שנמסרה בעתון כי יש ישובים חקלאיים שהגיעו ל-100% ואף עברו גבול זה ולעומתם ישנם ישובים אחרים שטרם הגיעו ל-70% מהמגיע להם?

4. הנכונה הידיעה שלפני התיכנון היו ישובים שחטפו מכסות מים ועל-ידי כך עברו את מכסות המים המגיעה להם לפי יחידות משק והם מוסיפים להחזיק בכוחות אלה?

מה מתכונן משרדו לעשות כדי למנוע השמדת פרי-הדר?

שר-החקלאות ח. גבתי:

ראה תשובתי לשאלתה מס' 156 של חברת-כנסת ש. ארבל-אלמוזלינו.

204. אמצעים למניעת התייקרות של בשר עוף

חבר-הכנסת י. דרניצקי (יורדן) שאל את שר החקלאות ביום כ' בשבט תשל"ד (12 בפברואר 1974):

אבקש לדעת:

1. האם מוכן השר להסביר לכנסת מה גרם לעלייה התלולה של מחיר בשר עוף בימים האחרונים?
2. האם מוכן השר לפרט את האמצעים שנקט כדי למנוע עלייה נוספת של מחיר בשר עוף ולהחזיר את המחירים לרמה שמלפני שבועיים—שלושה שבועות?
3. האם שוקל השר הטלת פיקוח על מחירי בשר עוף והודו שחשיבותו כמזון חיוני עלתה בהרבה לאחר ההתייקרות הגדולה במחירי בשר בקר?

שר-החקלאות ח. גבתי:

1. הגורם לעליית מחיר בשר העוף הוא מחסור ומני בפטמים. המחסור נובע מאי-הכנסת להקות לגידול עקב גיוס כוח-אדם ניכר מאוקטובר ועד פברואר-מאריס. מאחר שגידול הפטמים נמשך כשלושה חודשים, ברור כי תוצאות המלחמה בנושא זה מורגשות רק מינואר ואילך.

2. משרד החקלאות פנה לחקלאים ועודד אותם לקחת אפרוחים לגידול, וכן דאג כי יצרני חומר הרבייה יכינו כמות גדולה של אפרוחים וביצי רבייה כדי שכל חקלאי הרוצה בכך וכל חקלאי המשתחרר משירות מילואים יוכל לקבל עופות לפיטום.

לפי מכירת אפרוחים לפיטום בחודש פברואר שנה זו נראה לנו כי בחודש מאי ירדו מחירי העופות לרמת מחירים סבירה בהתאם להוצאות הייצור.

3. בעיית הפיקוח על מחירי בשר עוף נידונה פעמים רבות במשרדי הממשלה, אך ביצוע פיקוח כזה קשה במיוחד הואיל וכמויות הייצור משתנות משובע לשובע וקביעת מחיר מאקסימאלי עלולה להביא לשוק שחור ובעקבותיו למחסור בעופות באזורים שונים של הארץ, בעיקר בעיירות הפיתוח ובישובים המרוחקים ממרכזי האוכלוסיה.

206. צימצום פער התיורן בתוצרת חקלאית

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר החקלאות ביום כ' בשבט תשל"ד (12 בפברואר 1974):

המנהל הכללי של "תנובה", י. לנסמן, פירסם בע-תון "דבר" שהעמלה של "תנובה" במכירת הפירות למיניהם נעה בין 5% ל-7%, ואילו פער התיורן בחנויות השירות העצמי נע בין 80% ל-120%. העמלה בענף הירקות של "תנובה" מסתכם ב-11%, ואילו פער התיורן ברשתות השיווק העצמי נע בין 70% ל-130%.

רצוני לשאול:

1. האם המספרים שנמסרו על-ידי מר לנסמן תואמים את התחשיבים שנעשו על-ידי משרד החקלאות?

זה פעולה ברוכה ליעול השימוש במים ועד עתה הושקעו סכומים ניכרים בפעולות אלו. בסקטור העי-רוני הקשים רבים יותר והפעולה מתנהלת באיטיות.

3. הממשלה אישרה השנה הגדלה ניכרת בהש-תתפותה בתקציב פיתוח המים במגמה לפתח מקורות נוספים שטרם פותחו.

433. פיקוח על שוק הפירות

חברי הכנסת א. אפרת שאל את שר החקלאות ביום י"ג באדר תשל"ד (7 במארס 1974):

המוכיר של אירגון מגדלי הבאנאות הודיע לאחר רונה כי עקב עלייה עונתית ביבולים הוזלו בשיעור ניכר מחירי הבאנאות מ-2.60 לירות לקילוגרם ל-2.20 לירות לקילוגרם. אך למרות ההזולה מצד מגדלי הבאנאות לא הורידו הסוחרים את המחירים. הציבור ממשיך לשלם את המחיר הקודם בעד באנאות. הסוחרים גרפו לעצמם את ההפרש שנועד לצרכן.

אבקש לדעת:

1. האם נבדקה תופעה זו בשוקי הארץ?
2. האם מוכן כבוד השר לנקוט אמצעים כדי להבטיח כי הרדת מחירים הניתנת על-ידי הצרכן תי-טיב עם הצרכן ולא תישאר בידי המתווכים?
3. האם מוכן השר למסור לכנסת מה היא שיטת הפיקוח על שוק הפירות ומכירת התוצרת החקלאית בעונות השונות?
4. האם מוכן השר למסור מה הוא המנגנון העוסק בפיקוח זה ובאיון מידה כשיר מנגנון זה להבטיח את טובת הצרכן?

שר-החקלאות ח. גבתי:

- 1-2. הנתונים שציינו בשאלתה אינם נכונים. עם ההזולה במחיר הבאנאות ליצרנים הוזל בהתאם לכך מחיר הבאנאות לצרכן.
- 3-4. אין אפשרות לפקח על מחירי הפירות משום הגיוון הרב בסוגים ובטיבים של הפירות ובתקופות השיווק השונות, וכן משום ששוק הפירות מבוסס על ביקוש והיצע של קונים ומוכרים רבים.
- קיים במשרדי גוף המבצע מעקב על המחירים ומ-טפל בחלונות אורחים על הפקעות מחירים. במגמה להבטיח את טובת הצרכן פועל משרדי לעידוד התחרות וגיוון צורות השיווק של הפירות.

453. העלאת מחיר המים

חברי הכנסת י. פלומין שאל את שר החקלאות ביום י"ט באדר תשל"ד (13 במארס 1974):

בעתון "ידיעות אחרונות" מיום 8 במארס 1974 פורסמה ידיעה בדבר כוונת מועצת המים להעלות את מחירי המים לחקלאות ולתעשייה בשיעור של 35%. נוכח מידע שונה בדבר מדיניות נציב המים בנידון אבקש את כבודו להשיבני:

1. האם נכון הדבר כי מתוכנן להעלות את מחיר המים לחקלאות בשיעור של 80% (מזה יסוכסדו 30%) ולתעשייה בשיעור של 50%, ולא 35% כפי שפורסם?

5. האם לא הגיע הזמן לעשות רביזיה ובעק-בותיה חלוקה חדשה, צודקת ונכונה של המים בחק-לאות ועל-ידי כך למנוע קנאה בין מושבים ולגרום ליתר שוויון בחלוקת אחד המצרכים החיוניים ביותר?

שר-החקלאות ח. גבתי:

1-2. דברי השאלתה אינם נכונים. קיים פער במכסות המים בין ישובי עמק החולה, ביניהם מו-שבים, ובין ישובי ההר בגליל. מיכסות המים של מושבי העמק דומות למכסות המים של קיבוצי העמק וגבוהות ממכסות המים של ישובי ההר. הסיבות העי-קריות לכך הן המחסור בקרקע בהר והקושי בהבאת המים להר.

כתוצאה מכך תוכננו ישובי ההר במבנה משק שו-נה מאשר ישובי העמק והם מבוססים בעיקר על ענף הלול אשר אינו מצריך הרבה קרקע ומים. בשנת 1973/74 ייצרו ישובי ההר בגליל כ-125 מיליון ביצי מאכל ולקראת 1974/75 יקבלו תוספת מכסה של 20 מיליון ביצי מאכל.

3-4. רוב הישובים בארץ עדיין לא הגיעו למ-לוא מכסת המים המתוכננת וקיימים הבדלים בשיעורי ההקצבות כתוצאה מהתפתחות בת עשרות שנים של הישובים החקלאיים. לא היתה כל "חטיפה" של מכ-סות מים.

5. המים מהווים גורם ייצור אחד מתוך מכלול של גורמי ייצור אשר ברשות המשקים החקלאיים. תכנון אמצעי הייצור מביא בחשבון את הנתונים המ-יוחדים לכל אזור ומתחשב בכלל גורמי הייצור שברשות הישובים. כל הצעה לרביזיה בחלוקת המים חייבת להביא זאת בחשבון.

432. ייעול השימוש במים

חברי הכנסת י. תמיר שאל את שר החקלאות ביום י"ג באדר תשל"ד (7 במארס 1974):

לאחרונה נשמעו הכרזות חוזרות ונשונות מטעם גורמים ממשלתיים וממשלתיים למחצה בדבר מצב משק המים בארץ וסדרי העדיפויות בשימוש בו בעתיד.

אבקש לדעת:

1. מה הוא מאזן חורף תשל"ד לגבי משק המים?
2. מה האמצעים שמשרדו עומד לנקוט בקשר לצימצום הצריכה?
3. מה הן התכניות להעלאת תפוקת המים מהמ-קורות השונים?

שר-החקלאות ח. גבתי:

1. חורף תשל"ד היה גשום מעל לממוצע. הגשם הרב שירד שיפר את המצב במאגרי המים הן בכינרת והן באגני מי התהום. שיפור זה איפשר לנו לדחות השנה את הקיצוץ שתוכנן במערכת הקיצוב להשקיה בשנה הקרובה.

2. אנו מתכננים פעולה נרחבת בייעול השימוש במים בתעשייה בכיוון של סחרור מירבי של המים ובמגמה לחסוך כמחצית הכמות הנצרכת ולמנוע הזרמת הביוב לתעשיית לאפי' המים. כן נמשכת הפעולה בסק-טור החקלאי והעירוני המכוונת ליעל את השימוש במים ולחסוך כל כמות אפשרית. בסקטור החקלאי נעש-

אבקש לדעת:

1. האם הידיעה נכונה?
2. אם כן — מה הסיבה?
3. אילו צעדים נוקט משרד כדי למנוע הישנות תופעה זו?
4. האם מצב זה נכון גם לגבי אזורים אחרים בארץ?

שר-החקלאות ח. גבתי:

1-2. הידיעה נכונה בחלקה. עוכבה הוצאה של כ-2 מיליון ביצים ממשקי ההר, אך לא צפוי קיל-קול הביצים.

העיכוב נגרם כתוצאה מגידול פתאומי בייצור ביצים באזור. הייצור הרגיל והמתוכנן הוא כ-5-6 מיליון ביצים לחודש. בחודש מארס יוצרו באזור זה 11 מיליון ביצים לעומת כ-3 מיליון בדצמבר.

הואיל והמשקים שבאזור זה ממיינים בעצמם את הביצים שהם מייצרים לא יכלה "תנובה" לקלוט בייצום בלתי-ממויינות על-ידה בכמות כה גדולה ללא הכנה מראש.

3. לאזור הוקצו שתי מכונות נוספות למיון ביצים. אני מקווה שהאזור יחקין אותן במהירות מאקסימאלית. יש לציין כי "תנובה" מוציאה כמויות גדולות של ביצים בלתי-ממויינות למיון במקומות אחרים.

4. לא ידוע לי על בעיה דומה באזורי הארץ האחרים.

44. הפרדה בין אסירים צעירים למבוגרים

חבר-הכנסת מ. שחל שאל את שר המשטרה ביום ו' בשבט תשל"ד (29 בינואר 1974):

בעתון "מעריב" מיום ג', 8 בינואר 1974, פורסמה ידיעה על אסיר בן 16 שהתלונן כי מתעללים בו בכלא. הנער התלונן במכתב שהגיש לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב שאסירים מבוגרים ביצעו בו מעשי אלימות ואונס בהיותו בכלא. הנער ביקש להעביר את תוכן מכתבו לידיעת היועץ המשפטי לממשלה, למנהל בתי-המשפט ולנציב בתי-הסוהר.

אבקש לדעת:

1. האם התלונה הנ"ל הגיעה לידיעתו, ומה הטיפול שנעשה בנידון?
2. מה מספר האסירים הצעירים הכלואים בבתי-הסוהר היום?
3. האם קיימת הפרדה בין אסירים צעירים-קטנים לבין אסירים מבוגרים?
4. מה מספר התלונות מסוג דומה שהיו במשך השנה האחרונה, ומה הפעולות שנקטו הרשויות המוסמכות?
5. מה בדעת השר לעשות כדי למנוע מקרים דומים בעתיד?

שר-המשטרה ש. הלל:

(א) ברצוני בראש וראשונה להתנצל על האחריות במתן תשובתי לשאלתה זו. אולם, כפי שכתבתי ליו"ר

2. האם נכון הדבר כי מתוכנן להעלות את מחיר המים לצריכה פרטית בשיעור של 50%?

3. האם נכון הדבר שלפני מועצת המים לא הובאו כל פירוטים המצדיקים את טענותיהם של ספקי המים שהעלייה בהוצאות הספקת המים מחייבת עלייה כה תלולה במחירי המים?

שר-החקלאות ח. גבתי:

1-2. הנתונים בשאלתה אינם נכונים. לפי העצמה יחול ייקור המים להספקה ביתית בשיעור ממוצע של 35% ולא יותר מ-50%.

3. לפני מועצת המים הובא פירוט מלא של ההתייקרויות. הגורם העיקרי הוא עליית מחירי החשמל.

דיו"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת פלומין.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

אדוני השר, בשאלות 1 ו-2 נגעתי בשלושה פריטים: מים לחקלאות, מים לתעשייה ומים לצריכה ביתית. קיבלתי תשובה ספציפית על ייקור המים לצריכה ביתית. מהו שיעור הייקור של המים לחקלאות ולתעשייה?

שר-החקלאות ח. גבתי:

50%.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

גם לתעשייה וגם לחקלאות?

שר-החקלאות ח. גבתי:

כן.

478. ידיעה על העברת מידע לנסיכויות הנפט בעננין ייצוב חולות

חבר-הכנסת י. שמיר שאל את שר החקלאות ביום כ' באדר תשל"ד (14 במארס 1974):

העתון "הארץ" מיום 12 למארס 1974 פירסם ידיעה שקרן מחקר משותפת לייצוב חולות המסופקת על-ידי משרד החקלאות העבירה מידע לייצוב חולות לנסיכויות הנפט הערביות במפרץ הפרסי.

אבקש לדעת:

מדוע מגיש משרד החקלאות של מדינת ישראל עזרה למדינות עוינות המוציאות הון עתק למימון המאמץ המלחמתי המיועד להשמדתנו?

שר-החקלאות ח. גבתי:

לא ידוע לי על העברת כל מידע מהסוג המצויין בשאלתה לנסיכויות הנפט.

479. מניעת טיפוכים כשיווק ביצים

חבר-הכנסת ג. פת שאל את שר החקלאות ביום כ' באדר תשל"ד (14 במארס 1974):

בעתון "הארץ" מיום 13 במארס 1974 מתפרסמים דבריו של יושב-ראש המועצה המקומית מעלה-הגליל, מר יעקב יעקבי, שלפיהם קיים חשש שמיליוני ביצים ממושבי ההר התקלקלו בחום.

לפני השופט שישב בדיון לא היה מושג כמעט על נסיבות מעצרו של העציר.

אודה לכבודו אם ישיבני :

1. האם הובא לידיעתו של כבוד השר כי בעבר העירו שופטים לא פעם על התייצבותם של אנשי משטרה לדיון בהוצאתם של צווי מעצר או בשיחרור חשודים בערבות מבלי שיהיו מצוידים במידע הדרוש כדי לבסס עליו את טיעונם וכדי להבהיר לבית המשפט את סיבות המעצר?

2. האם ניתנו בעבר הוראות למטות המרחביים והמקומיים של משטרת ישראל להקפיד על כך שרק אנשי משטרה המכירים את הנושא והמצויינים במידע הדרוש יתייצבו לפני בית-המשפט לדיון בצווי מעצר ובשיחרורים בערבות?

3. אילו צעדים עומד משרד המשטרה לנקוט לתיקון המצב?

שר-המשטרה ש. הלל :

1. היו בעבר נגמרים בודדים ששופטים העירו על תקלות מסוג זה. בכל מקרה כזה נערך בירור על ידי המשטרה ונגקטו האמצעים הדרושים.

2. קיימות הוראות קבועות שלפיהן רק אנשי משטרה הבקאים בנושא שבדיון יופיעו לפני בית המשפט לדיון בצווי המעצר.

3. יימשכו המאמצים למניעת תקלות בהופעת אנשי משטרה בבית-המשפט, בדרך של מתן הוראות, הנחיות, הדרכה ופיקוח מתמיד, וכן, לפי הצורך, על-ידי נקיטת צעדים משמעתיים.

312. נתונים על הצתות

חבר-הכנסת ה. זיידל שאל את שר המשטרה ביום ל' בשבט תשל"ד (22 בפברואר 1974) :

אבקש לדעת :

1. כמה שריפות היו בשנה האחרונה עקב הצתות ודוניות?

2. כמה שריפות אירעו שלגביהן קיים חשש של הצתה?

3. כמה הצתות נגרמו מתוך מניעים פוליטיים וכמה מתוך מניעים דתיים?

4. כמה עבריינים נעצרו והובאו לדיון באשמת הצתה? כמה נשפטו וכמה שוחררו?

שר-המשטרה ש. הלל :

1. הצתה היא מהעבירות הקשות ביותר לחקירה ולהוכחה באשר ברוב המקרים נשרפות העקבות והראיות. משטרות בעולם נבחנות בכשרן בחקירת פשעים לפי מספר הצתות שהן מגלות בהן את המבצעים, ומבחניה זו אחוז הגילויים במשטרת ישראל הוא מהגבוהים.

2. בשנת 1973 נרשמו 216 מקרי דליקות חשודים כמעשי הצתה; מהם נתגלו המבצעים ב-90 מקרים, היינו כ-42%.

3. מבין המבצעים שנתפסו ב-1973 הובאו לדיון והורשעו 16 איש, מהם 6 קטינים; ההליכים נגד האחרים טרם הסתיימו.

שר-ראש הכנסת ולשואל הנכבד, תשובתי נתאחרה כי היה עלי לחכות לממצאי החקירה שנעשתה בעניין זה בעקבות התלונה שהוגשה על-ידי האסיר שהיא העילה לשאלתה.

ב) בחקירה נתברר שאמנם האסיר התלונן עוד בהיותו בבית-המעצר בכפרי-יונה כי הוא הותקף וביצע בו מעשים מגונים, כוח, אולם הוא סירב למסור את שמות התוקף או התוקפים, או כל פרט שיהא בו כדי לסייע בויהוים, דבר שהקשה מאוד על חקירת המקרה.

ג) עקב התלונה, ומבלי שתהיה אפשרות לנקוט אמצעים נגד אלה שפגעו בו, מחוסר ידיעה על זהות המבצעים, הועבר הצעיר, לפי בקשתו, אל מחוץ לאגף שהיה בו והושם באחד מתאי ההפרדה.

ד) בבדיקה נתברר כי אין אחיזה בטענה שמבוגרים הם שפגעו בו, כי הוא כלל לא היה במגע אתם.

ה) קיימת הפרדה בין אסירים צעירים למבוגרים, ולמעשה קיים בית-סוהר נפרד לצעירים בתל-מונד. אולם בשל שיפוצים שנערכו באגף העצורים שבבית הסוהר בתל-מונד היה הכרח להעביר את האגף כולו לתקופה מסוימת לבית-הסוהר בכפרי-יונה עד להשלמת השיפוצים. בכפרי-יונה היתה הקפדה להבטיח הפרדה בין אגף העצורים הצעירים ובין אגף העצורים המבוגרים. כאמור, אגף הצעירים היה בבית-סוהר כפרי-יונה לתקופה מוגבלת שנתחייבה מביצוע עבודות ושיפוצים באגף העצורים בתל-מונד.

ו) לשאלה 2 שבשאלתה: מספר האסירים הצעירים בבית-הסוהר כיום הוא כ-480.

ז) לשאלה 4 שבשאלתה: בשנת 1971 היו שלושה מקרים של משכב זכר. האסירים סירבו להגיש תלונות למשטרה. התוקפים הובאו לדיון משמעתי על-ידי מנהל בית-הסוהר.

בשנת 1972 היו שלושה מקרים של משכב זכר. במקרה אחד נפתח תיק. בשני המקרים האחרים הובאו התוקפים לדיון משמעתי. כן היו שלושה מקרים של נסיון למשכב זכר. התוקפים הועמדו לדיון משמעתי.

בשנת 1973 היו שלושה מקרים של משכב זכר. מקרה אחד הועבר לטיפול המשטרה ושני מקרים לדיון משמעתי.

כן היו 8 מקרים של מעשים מגונים. התוקפים הועמדו לדיון משמעתי.

ח) לשאלה 5 שבשאלתה: מנהלי בתי-הסוהר יעשו כל שביכולתם להילחם בתופעה זו בדרכים משפטיות, בדיון משמעתי ובפיקוח מירבי. אחת הדרכים היעילות היא לבנות תאים בודדים לאסירים. ואמנם בבית-הסוהר תל-מונד, שלא היו בו כלל תאים בודדים, נבנו בשנתיים האחרונות 35 תאים כאלה. במידת האפשר ננסה להוסיף תאים בודדים במיוחד בבית הסוהר לצעירים.

311. דרישה שאנשי משטרה המתייצבים לפני

בית-המשפט לדיון על צווי מעצר יהיו בקיאים בנרשאים

חבר-הכנסת י. בארי שאל את שר המשטרה ביום ל' בשבט תשל"ד (22 בפברואר 1974) :

ביום 11 בפברואר 1974, בבית-משפט השלום בתל-אביב, הייתי עד לכך שלאיש המשטרה אשר התייצב

נוקים חמורים לחקלאים, ואי-יכולתה של המשטרה להציב כוח-אדם מתאים לשמירה, אבקש את כבוד השר להשיבני :

מה בדעתו לפעול בנדון ?

שר-המשטרה ש. הלל :

(א) להלן סיכום של היקף עבירות רכוש בתחום החקלאי: בשנת 1972 נפתחו 1925 תיקים פליליים, ואילו בשנת 1973 — 2,188 תיקים, הווה אומר עלייה ב-13.7% מקרים, שהם 13.7%.

(ב) אין המשטרה אפשרות להציב שמירה או לאבטח רכוש חקלאי או כל רכוש אחר. השמירה על רכוש כלשהו מוטלת בראש וראשונה על בעליו. מא-ליו מובן שבנושא זה מוכנה המשטרה לייעץ, להדריך ולסייע לבעלים בנקיטת צעדים ואמצעים לאבטחת רכוש. כל זאת, כמובן, בנוסף למאמציה הקבועים של המשטרה לשמירת רכוש על-ידי סיורים, הפגנת נוכחות, פעולות הרתעה שונות והבאת עבריינים לדין.

(ג) המשטרה מודעת לעניין הגניבות בשטחי החקלאות; בכל מקרה של תלונה על גניבה או על גרימת נזק נערכת חקירה וככל שתתגלים העבריינים הם מובאים לדין.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

שאלה נוספת לחבר-הכנסת פסח גרופר.

פסח גרופר (הליכוד) :

בערים מסתובבות ניידות כדי להגן על הרכוש. מדוע לא תהיינה ניידות בשטחים חקלאיים כדי להגן על הרכוש ?

שר-המשטרה ש. הלל :

זה נעשה, במידת האפשר. אטעה את חבר הכנסת הנכבד אם אגיד שבכל מקום שיש צינור השקיה, או שק זרעים, או שק תפוחי-אדמה — יימצא סיור של המשטרה באותה תדירות שיכול להימצא ביישובים מאוכלסים או בסביבות בנקים או מקומות אחרים. מטעם הדברים החקלאות מפותרת על פני שטחים נרחבים מאוד. משאירים בחוץ כלי עבודה, מחרשות, זרעים וזבלים, על פני מאות רבות של קילומטרים. מוגזם להניח שבכל מקום שיש שטחי חקלאות — ולשמחתי יש שטחי חקלאות מרמת-הגולן עד סביבות אילת — תפקח המשטרה על כך שאף אחד לא יגנוב דבר וחצי דבר. זה לא ניתן. הבעלים חייבים לנקוט את האמצעים הדרושים. דבר שקל לגנוב אותו צריך לאחסנו. נוח להשאיר שק בחוץ ואחרי-כך להגיד: גנבו את השק בלילה.

344. חקירה כעניין קטטה בכפר רמה

חבר-הכנסת מ. וילנר שאל את שר המשטרה ביום ה' באדר תשל"ד (27 בפברואר 1974) :

קיבלתי מכתב תלונה מאת כאמל יוסף גטאס מכפר רמה בדבר הכאת בנו ואיל בידי שלושה שוטי רים בתאריך 3 בפברואר 1974.

שוטר אורחי, וליד ג'יב קאסם מכפר רמה (תעו"ד ת 2006479), אשר נסע באותו תאריך יחד עם בנו של המתלונן באוטובוס, החל באופן מתגרה לקלל ולגדף את הקומוניסטים בידעו שהבן הוא חבר בברית

4. מתוך 90 המקרים שבהם נתפסו עבריינים ידועים ב-79 מקרים המניעים להצתה ולא נודע בהם מניע מדיני או דתי. להלן הפירוט: בשל סיכסוכי משפחה — 4; סיכסוכי שכנים — 5; סיכסוכי כספי — 11; סיכסוכי מסחרי — 5; פעולות חבלה — 6; מעשי ילדים — 11; נקמה — 22; מעשי בריונות — 14; דכאון נפשי — 1. בסך הכל 79.

5. מתחילת 1974 עד סוף פברואר נרשמו 41 מקרי דליקה החשודים כהצתה; ב-4 מהם המניע דתי. המצעים נתגלו והם יובאו לדין.

328; 413. חקירה בפרשת היעלמו של עורך העתון

"אל-פאג'ר"

חבר-הכנסת י. שערי שאל את שר המשטרה ביום ה' באדר תשל"ד (27 בפברואר 1974) :

אבקש לדעת :

1. האם נחקרו נסיבות היעלמו של מו"ל השבועון "אל פאג'ר" ?
2. אם כן — מה העלו החקירות ?

חבר-הכנסת ת. טובי שאל את שר המשטרה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארס 1974) :

ב-5 לחודש פברואר 1974 נעלם בעל העתון הירושלמי "אל-פאג'ר", מר יוסף נאצר. בליל יום ג' של אותו תאריך הגיע לפתח ביתו בירושלים, נמרד מידידיו ומאו נעלמו עקבותיו.

בני משפחתו משערים שהוא נחטף ושהחוטפים פעלו בשליחות אנשים שהיו כתובת לביקורתו הציבורית של העתון. בני המשפחה פנו בתלונה למשטרה וביקשו לערוך חקירה. עד כה לא נודע להם על שום תוצאה של חקירת המשטרה.

אבקש לדעת :

1. מה היו צעדי המשטרה כדי לאתר את עקבותיו של החטוף יוסף נאצר מירושלים ?
2. האם התנהלה חקירה ? אם כן — מה העלו תוצאות החקירה ?
3. נוכח דאגתה הגוברת של המשפחה לגורל מר יוסף נאצר, מה בדעת שר המשטרה לעשות כדי לזרז את החקירה ?

שר-המשטרה ש. הלל :

1. מר ג' נאצר, עורך העתון "אל-פאג'ר", יצא בליל 5-6 בפברואר 1974 ממערכת העתון בירושלים המזרחית ומאו נעלמו עקבותיו.

2. צוות חוקרים מיוחד חוקר את הפרשה. עד כה נחקרו עשרות אנשים, נערכו חיפושים ונעצרו חשודים, אך, לצער, טרם הגיעה המשטרה לפשר הדבר.

3. החקירה טרם נסתיימה והיא נמשכת באינטנסיביות רבה.

343. שמירה מפני גניבות בשטחי חקלאות

חבר-הכנסת פ. גרופר שאל את שר המשטרה ביום ה' באדר תשל"ד (27 בפברואר 1974) :

נוכח הגניבות הרבות בשטחי החקלאות, הגורמות

ב"מעריב" מיום 20 בפברואר 1974 פורסמה כתבה על "צומת המוות" ברחובות.

הנני שואל :

מדוע אין משרד המשטרה נענה לתביעות הצדקות של תושבי המקום ונוקט צעדים ממשניים כדי לתקן את הליקוי בתיכנון הכביש שגרם לתאונות קטלניות במקום ?

שר-המשטרה ש. הלל :

(א) האחריות לשיפורים הנדסיים ולהתקנת רמזורים מוטלת על משרד התחבורה ועל הרשויות המקומיות, ולא על המשטרה.

(ב) המשטרה המלציה לפני הגורמים המוסמכים להתקין רמזור בצומת האמור; ההמלצה נתקבלה, אולם הביצוע נדחה, כנראה בשל המלחמה.

(ג) לאחרונה חזרה ותבעה המשטרה לזרז את התקנת הרמזור; בינתיים, כאמצעי ארעי, על-פי המצב המשטרה, נעשו סידורים טכניים והוצב תמרור המסדיר את התנועה במקום.

395. פקולת המשטרה נגד חשודים בגניבות

חבר-הכנסת א. זילברברג שאל את שר המשטרה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארס 1974) :

בעקבות ידיעה שהתפרסמה בעתונות כי חייל שנת"פס עם "דובון" במרחב-שלמה נשפט ונדון מיד לארבעה חודשי מאסר בפועל ושלוש חודשי מאסר על תנאי — אבקש לדעת :

1. מה נעשה בעניין החשודים בגניבות בגמל הת"פופה בן-גוריון שבוצעו בזמן מלחמת יום הכיפורים ?

2. מה נעשה בעניין החשודים בגניבות הבשר ממחסני קירור בחולון שבוצעו בעת מלחמת יום הכיפורים ?

3. כמו-כן מה נעשה בעניין החשודים בגניבות שבוצעו בגמל אשדוד ?

שר-המשטרה ש. הלל :

1. ארבעה עובדי מחלקת התחזוקה של "אל על" נאשמים בכך שבתאריך 26 בנובמבר 1973 גנבו ארבעה-עשר מעילי רוח חרפיים שהיו מיועדים לחיילי צה"ל. הוגש נגדם כתב-אישום על-ידי פרקליטות המדינה לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. המשפט נמשך שניים מהם הורשעו בינתיים.

2. במחסני הקירור של חברה מסוימת בחולון נתגלו גניבות בשר כבשים וכבד קפוא המסתכמות ב-70,000 לירות לערך. בעקבות חקירת המשטרה נעצרו והואשמו בגניבה שבעה אנשים. החקירה הושלמה והתביעה הועברה לפרקליטות המחוז לשם הגשת גיליון אישום.

3. צוות חקירה מיוחד של המשטרה חוקר חשדות על גניבות בגמל אשדוד. חלק מהחקירה נוגע לגניבות בשר קפוא, והחקירה נמצאת בעיצומה. צוות שני חוקר בפרשת גניבת סחורות אחרות והברחתן מהגמל. נעצרו מספר אנשים ונתפסו סחורות גנובות. החקירה נמשכת. עם סיום החקירה יוגשו גיליונות אישום נגד החשודים.

הנוער הקומוניסטי הישראלי ואביו עומד בראש רשימת המפלגה הקומוניסטית במועצה המקומית של כפר רמה. ברדתם מהאוטובוס בכפר רמה התנפל השוטר על ואיל גטאס והיכה אותו באכזריות. למעשה תקיפה זה הצטרפו לשוטר וליד במקום גם סמל ממשמר הג'בול ג'מיל פארס יוסף פארס מכפר רמה (תעודת זהות 2009024) וכן שוטר ממשמר הגבול פאזי חסן עלי קבלאן מכפר רמה (תעודת זהות 2006750) והם גרמו לנחנק חבלות רציניות בכל חלקי גופו. כתוצאה ממעשה תקיפה זה אושפז בנו של המתלונן בבית-החולים הממלכתי בנהריה.

למכתב התלונה מצורפים העתקים של חוות-דעת רפואיות המעידות על חומרת מצבו של הנחקק.

הנני שואל :

1. האם העובדות הנ"ל הובאו לידיעת השר, האם חקר בהן ונזכר באמיתותן ?

2. אם כן — האם באו השוטרים שעשו את הדברים הנ"ל על ענשם, ומה הוא העונש שהוטל עליהם ?

3. מה יעשה השר כדי למנוע מעשים כאלה בעתיד ?

4. האם מוכן השר להוציא הוראות קבע לשוטרים אשר יאסרו עליהם לפעול נגד חברי מפלגות יריבות למפלגות השלטון ונגד האזרחים בכלל על לא אשמה בכפם ?

שר-המשטרה ש. הלל :

(1) הוגשו שתי תלונות הדדיות בעניין שהוא נושא השאלתה: תלונה ראשונה הוגשה על-ידי איש משטרה נגד בנו של מר יוסף כאמל גאטס; תלונה שנייה הוגשה כעבור מספר ימים על-ידי מר כאמל גאטס, בצורת מכתב אל גורמים שונים, ביניהם לשר המשטרה.

(2) בקשר למקרה פתחה המשטרה בחקירה ונפתח תיק פלילי באשמה של קטטה במקום ציבורי. עם סיום החקירה תוסקנה המסקנות המתבקשות ויינקטו הצעדים המתאימים.

(3) מן הראוי להדגיש כי המקרה מוגדר כקטטה בין תושבי אותו הכפר (כפר רמה) על רקע ויכוח אשר התלקח בין הניצים, ללא כל נגיעה למשטרה כגוף בתפקידה הרשמי. אגב, בקטטה זו נחבל גם איש המשטרה.

(4) המשטרה תקפיד שאנשים מפירי סדר יובאו לערכאות.

(5) אני דוחה מכל וכל את המשתמע משאלה מס' 4. השוטרים מצויים על שמירת החוק והסדר הציבורי ואין הם "פועלים" כביכול נגד מפלגות יריבות או אזרחים בשל דעותיהם הפוליטיות. אני חוזר ומדגיש כי בכל מקרה של הפרת הסדר הציבורי יובאו הנאשמים לדין ללא משוא-פנים, בין שהם אזרחים ובין שהם שוטרים.

394. התקנת רמזור בצומת מעיד לתאונות ברחובות

חבר-הכנסת מ. פעיל שאל את שר המשטרה ביום י"ב באדר תשל"ד (6 במארס 1974) :

הרי בעקבות תלונות אלו נשלחו התראות לגננות שהפיקעו את המחירים.

499. מקרה של מעצר בלתי-חוקי

חבר הכנסת י. בארי שאל את שר המשטרה ביום כ"א באדר תשל"ד (15 במאס 1974):

בפסק-הדין שניתן ביום 19 לנובמבר 1973 בערעור פלילי 523/72 (פסקי-דין, כרך כ"ח, חלק ראשון, עמוד 128) קבע בית-המשפט העליון כי קצין משטרה בקריית-גת הורה על מעצר בלתי-חוקי של המערער, מעצר שא-רך כשש שעות. כן ציין בית-המשפט כי "להיטותו של קצין המשטרה ללמד המערער לקח אומרת דרשני". בית-המשפט אף הסב את תשומת-הלב אל "הקשרים ההדוקים מאוד בין פקדי המועצה המקומית לבין פקדי המשטרה במקום; ואוי למי שפוגע בכבוד פקיד כזה שמפקד המשטרה חפץ ביקרו". בית-המשפט אף הביע דאגתו מן "הניצול לרעה של שירותי המשטרה מצד מזכיר המועצה המקומית ומן השימוש לרעה בסמכויות המשטרה מצד המפקח המקומי" (שהו"בילו למעצרו הבלתי-חוקי של המערער).

אבקש לדעת:

1. מה הם הצעדים שנקטו נגד הקצין האחראי למעצר הבלתי-חוקי הנ"ל?
2. מה הם הצעדים שנקטו מאז ניתן פסק-הדין כדי למנוע הישנות תופעות דומות בעתיד בקריית-גת ובמקומות אחרים?

שר-המשטרה ש. הלל:

פסק-הדין של בית-המשפט העליון הנזכר בשאלה, תה, שפורסם לאחרונה, נוגע לפרשת מעצרו והבאתו לדין של אורח לפני שש שנים בקירוב. אגב, יש לציין כי גם לאחר שבית-המשפט העיר על פעולתו של קצין המשטרה עדיין מצא לנכון להרשיע את הנאשם.

הקצין אשר כלפיו מכוונים דברי הביקורת של בית-המשפט שוחרר בינתיים משירותו במשטרה, לפני למעלה מחמש שנים, בתאריך 21 בפברואר 1969. בני סיבות אלו לא נתעורר הצורך לנקוט צעדים משמעתיים.

לאור העובדה שמאז המקרה (לפני שש שנים בקירוב) לא נשנו תופעות דומות, לא נראה לי כי יש לנקוט עתה צעדים מיוחדים. עם זאת, פסק-הדין ייבדק וככל שיימצא הצורך ישמש כחומר הדרכה לאנשי המשטרה.

ח"ר ש. ז. אברמוב:

שאלה נוספת לחבר הכנסת בארי.

ידידיה בארי (הליכוד):

אדוני השר, מתי נודע לראשונה לפיקוד הגבוה של המשטרה על הפרשה?

שר-המשטרה ש. הלל:

מדובר פה על עניין שהיה לפני שש שנים. כדי לענות לך על שאלה כזאת אני מוכרח לבדוק עניין שלא הייתי מצוי בו. אם אתה חושב שזה נושא לשאלתה, אענה על שאלתה, אבדוק ואגיד לך. אינני יכול להשיב לך בעל-פה.

412. ידיעה על פגישת של נציגי אירגוני השמאל בישראל עם נציגי אירגון השיחרור הפלשתינאי ברומא

חבר הכנסת ז. שובל שאל את שר המשטרה ביום כ"ב באדר תשל"ד (6 במאס 1974):

בעתון "הארץ" מיום 5 במאס 1974 נמסר שמספר נציגים של אירגוני השמאל בישראל נפגשו באחרונה ברומא עם נציגים של אירגון השיחרור הפלשתינאי.

אבקש לדעת:

1. האם פגישת (לא מקריית) הנערכת בין אזרחים ישראליים לבין נציגי גוף האחראי למעשי חב"ל להחוקים נגד אזרחים ישראליים היא בבחינת עבירה על החוק?

2. אם כן — אילו פעולות משפטיות או אחרות ננקטו כלפי הישראלים הנ"ל?

שר-המשטרה ש. הלל:

לשאלה 1: לכאורה כן, כמפורט בחוק דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז-1957.

לשאלה 2: אם יתברר כי נתקיימו מגעים שהם בגדר עבירה על החוק יינקטו האמצעים המתאימים.

435. פיקוח על מחירים בגני-הילדים

חבר הכנסת י. פרץ שאל את שר המשטרה ביום כ"ג באדר תשל"ד (7 במאס 1974):

בעתון "ידיעות אחרונות" מיום 5 במאס 1974 נמסר כי מר רותם, הממונה על המחירים מטעם משרד החינוך והתרבות, טען כי בגלל המחסור בכוח-אדם לפיקוח על הצו להגבלת המחירים בגני-הילדים נמצא הסדר שלפיו תקבל המשטרה תלונות על העלאות מחירים בלתי-חוקיות בגני-הילדים. בכתבה נמסר כי המשטרה אמרה לאמהות שפנו אליה "כי השוטרים אינם מוכנים כלל לטפל בתלונות על גני-ילדים".

אבקש לדעת:

1. האם נקבע הסדר בין משרד החינוך והתרבות לבין משרד המשטרה בקשר לפיקוח על המחירים בגני-הילדים?

2. אם כן — מדוע אין המשטרה מוכנה לטפל בתלונות המגיעות אליה?

שר-המשטרה ש. הלל:

(1) תוכן הכתבה בעתון אינו מדויק.

(2) במחצית 1973 קויימו מגעים בין משרד החינוך והתרבות לבין המשטרה בעניין קבלת תלונות במשטרה על הפקעת מחירים בגני-הילדים. המשטרה היתה נכונה לקבל על עצמה את הטיפול בתלונות כאלה, אך משרד החינוך והתרבות, משיקולים שלו, העדיף לרכז את הטיפול בתלונות מסוג זה במשרדו.

(3) על אף עובדה זו מתברר כי בתחנת המשטרה בפתח-תקה נתקבלו תלונות על הפקעת מחירים בגני-ילדים ואלה הועברו לנהלת משרד החינוך והתרבות, לטיפול. לדברי מר רותם, הממונה על המחירים מטעם משרד החינוך והתרבות, המוזכר בכתבה שבעתון,

ד. הצעות לסדר-היום

1. סכנה לקיומם הפיסי של יהודי סוריה

עתה הזמן להעמיד כתנאי בלי-עבור לכל הסכם הסדרה בגולן את זכותם של יהודי סוריה לצאת את ארץ הדמים הזאת, גם אם היציאה לא תהיה דווקא לישראל.

כמה צבועה וזדונית הטענה שהסורים מעלים כי הם לא ירשו ליהודים הסורים לצאת ולהצטרף לצה"ל. הרי אותם הסורים טוענים כל הזמן שהיהודים הם אורחים סוריים שאין להם עניין בישראל, ובכן, למה הם רודפים ורוצחים אותם? יודעים אנו, אדוני היושב-ראש, שאין טעם בוויכוח המר הזה. אולם חובתנו להודיע כיר ולהדגיש ללא ליאות מעל דוכן זה בכל עת שיש התנכלות ליהודים, שיש השפלה של יהודים, ובוודאי כשיש רצח של יהודים — ייצא קול המחאה והזעקה מכאן. אין לתת דמי למצפון העולם גם כשהוא מאובן. אנו חייבים לחזור ולהעלות את תביעותינו מכל אלה החשים מעורבות כלשהי בנושאים הבוערים באזורנו לצאת למאבק בין-לאומי כדי להבטיח זכות יציאה מיד וללא דיחוי לשארית הפליטה של כארבעת אלפים נפש שנותרה מיהדות מפוארת זו, על עברה בן אלפי השנים.

נושא זה, אדוני שר החוץ, נושא זה של שיחרור יהודי סוריה חייב להיות חלק מכל דיון, משא-ומתן, שיחה, מגעים, חלק מכל פעולה הנעשית במגמה למי צוא פתרון ליחסים בינינו לבין סוריה כיום. יהדות זו, אדוני היושב-ראש, לא נשברה גם אחרי מעשי האכזריות האלה העוברים עליה. יהדות זו היא נטולת זכר-יות, ואנחנו יודעים מדו"חות מחקר שהיום יהודי איננו יכול למכור נכסי דלא ניידי; יהודי העובד את סוריה או מגורש — רכשונו מוחסר. יתרה מזו: יהודי שנפטר — השלטונות נעשים יורשיו החוקיים; תעסוקתם של היהודים מוגבלת ביותר; אסור עליהם לעזוב לא רק את סוריה אלא אף את העיר שבה הם חיים. ושיא ההתעללות מצד הסורים בא לידי ביטוי בכך שלאחר שרצחו את בנותינו הם הולכים ומוצאים במצח נחושה את הכוח לטעון ששני יהודים צעירים הם הנאשמים ברצח הצעירות. לפי הידיעות — וטוב שנהיה קשובים להן ונהיה מוכנים למאבק — עומדים השלטונות בדמ-שק להעמיד את הצעירים יוסף שילוח ועוזרי ולוטי למשפט ראווה באשמת רצח. וכל זה, לשמחתנו, אין בו כדי לשבור את רוחו של ישראל סבא. אנחנו השומעים עות ועינינו הקוראות: בתוך סוגר הכלא הסורי יוצאים אלפי יהודים להפגין נגד העריצות הסורית.

כנסת נכבדה, העם היושב בציון והעם בתפוצות חייב להתגייס במלוא קולו, ובעיקר במלוא מעשיו, כדי להביא גאולה ליהדות דוויה זו. אדוני היושב-ראש, ברשותך אומר את המלים הבאות לסיום: אני מאמין שפעמי הגאולה ליהדות זו אולי נשמעים כבר, שכן אם נאמר לסורים ולמצעמות: אין הסכם הסדרה ללא שיחרורם המידי של כל שבויי ישראל והעם היהודי, אם נאמר זאת, מאמין אני שבוא תבוא היי-שועה.

חיו"ר ש. ז. אברמוב:

אנו עוברים לשתי הצעות לסדר-היום, האחת של חבר-הכנסת אליעד: סכנה לקיומם הפיסי של יהודי סוריה, והשנייה של חבר-הכנסת שחל: גל הרדיפות הנמשך נגד יהודי סוריה ורציחתם של שני צעירים יהודיים שם. על שתי ההצעות ישיב שר החוץ. נתחיל בהצעה של חבר-הכנסת אליעד.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום שני בלילה, אור ל-4 במאס, נמצאו ברחוב הגטו היהודי בדמשק גוויתיהן של ארבע צעירות יהודיות: שלוש האחיות — פרח, בת 24, טוני, בת 23, ולורה, בת 22, לבית זיבאק, ואווה סעד, בת 18. עתה נודע כי השלטונות הסוריים מסרו לקהילה היהודית בדמשק גופותיהם המפוררות של עוד שני צעירים יהודים שנרצחו, נתן שעי, בן 18, וקאסם עבאדי, בן 20. בדיוק שנה לפני-כן, באדר תשל"ג, נרצח בפתח ביתו הצעיר היהודי זכי קצב.

כנסת נכבדה, החזיון הנורא חוזר ונשנה: היהודים נרצחים משום שהם יהודים. והדבר קורה מתחת לאפה של מדינת היהודים שציקר הטעם לתקומתה היה לקרוע מעל הארץ היהודי את תווית חוסר הישע. אנו יודעים שאף אם נתבע מחיר דמים יקר לחייהם של יצורי אנוש יהודים אלה, ספק אם הדבר יפגע בצמאון הדמים של המנהיגות הסורית שהערך של חיי אדם נמצא עדיין בתחתית סולם הערכים שלהם. אולם אין ספק שעל אף האלם האכזרי של רבים מבעלי ההשפעה בדעת הקהל הבין-לאומית ובמוסדותיה, אין לתת דמי לדעת הקהל, לא לממשלות ולמוסדות אולם, ולא לכל נוסד בין-לאומי אחר. הדבר חייב להיות ברור לחלוטין לכל כדי שישננו לעצמם את האמת היסודית הזאת.

גורלם של יהודי ארצות ערב בכלל ושל יהודי סוריה בפרט הוא חלק בלתי-נפרד מסיכסוך הדמים הקיים באזורנו. גם מעשי הרצח האחרונים אינם אלא מדיניות מחושבת ומכוונת נגד כל נסיון של יהודים לצאת מהגיהנום הסורי ולהגיע הביתה ליש-ראל. כל מי שמוצא לנכון להציע הצעות, לבקש, לדבר רש וללחוץ בדבר פתרון הבעיות בינינו לבין מדינות ערב חייב לדעת שאין לדבר על הבעיות התלויות ועומדות בינינו לבין מדינות ערב מבלי לדבר על הבעיה של גאולת הגולה היהודית במדינות אלו בכלל ובסוריה בפרט.

ממשלת ישראל עומדת עתה במאבק קשה עם השלי-טונות הסוריים על ייצוב קווי החזית, הפרדת הכוחות ויצירת אווירה מתאימה להמשך השיחות העשויות לש-נות את תוואי ההיסטוריה בחסמים בינינו לבין מדינות ערב. ממשלת ישראל חייבת, לדעתי לראות את בעיית יהודי סוריה כבר כיום כחלק בלתי-נפרד ממאבק זה.

2. גל הרדיפות הנמשך נגד יהודי סוריה ורציחתם של שני צעירים יהודים שם

היו"ר ש. ז. אברמוב:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת משה שחל, לה-
צעתו לסדר-היום: גל הרדיפות הנמשך נגד יהודי
סוריה ורציחתם של שני צעירים יהודיים שם.

משה שחל (המערך):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, בימים אלה של
הכנות לקראת חג הפסח יסבו מאות משפחות יהודיות
ויהודי בפעם המיידע-כמה על המשפט "לשנה הבאה
בני חורין" ובלבם התקווה שמשאלתם זו תתממש ככל
האפשר במהרה, ובנו, אולי, תלויה הגשמתה של תקווה
זו.

כשענינו בשואות לכיוון סוריה מקננת בלב הד-
אגה לגורלי יהודיה, ממשיכה למורי הסבל של מסורת
עשירה ורבת שנים, כארבעת אלפים היהודים שנשארו
כיום בסוריה הם בטולי זכויות בסיסיות, נרדפים זה
שנים, ולא אחת סבלו מגילויי אכזריות פיסית. מעשי
הרצח המתועבים מאירים באור עגום את מצבה הקודר
של הקהילה היהודית בסוריה. פרטים על המצב הס-
תננו אלינו בשנים האחרונות: היהודים בדמשק חיים
בתוך גטו סגור ומסוגר, בבתייהם שוכנו פלשתינאים,
ודבר זה גורם להתעללויות מתמידות ולמעשי חוקש-
נות בלתי-פוסקים נגדם. אסור היהודים להרחיק לכת
יותר משלושה קילומטר מן הרובע, והעונש על עבדיה
זו הוא מאסר חודשיים ועינויים. היו מקרים רבים
של אי-שפיות ושיתוק שנגרמו בעטייהם של העינויים.
כאשר נמלט אחד מבני המשפחה עוצרים את כל המש-
פחה, לרבות הילדים, ו"המשרד השני" הסורי הידוע
לשמצה חקר אותם ומלקה אותם בשוטים. אבל זה רק
קטע מן התמונה העגומה שהגיעה לשיאים חדשים ב-
מים האחרונים.

מאז מלחמת ששת הימים נאסרו יהודים רבים בד-
משק ובחלב. רבים נתונים במאסר ללא משפט זה
שנים בבית-הסוהר הידוע לשמצה "אל-מועה". יהודי
סוריה חייבים לשאת העדות וזות ובהן רשומה בדיו
אדומה המלה "מוסאוו" — בן דת משה, יהודי. ל-
יהודים אסור לעזוב את גבולות סוריה. קיים עיקוב
מתמיד אחרי היהודים. בתי-ספר יהודיים נסגרו ובנ-
יניהם הוחרמו. על יהודי סוריה מוטלות הגבלות
כלכליות רבות: אסור להם למכור נכסיהם ללא-נייד;
בוטלו רשימות של רוכלים יהודים רבים ופוטרו רוב
היהודים שעבדו אצל סוחרים ערביים. למרות מצב
עגום זה שומרים יהודי סוריה על זקיפות קומה ולעתים
אף מבצעים מעשי גבורה. ודווקא משום שהשלטון
האכזרי הזה לא הצליח לשבור את רוחם של יהודים
אמיצים אלה הפליגו שליטי סוריה בהתאכזרותם וא-
פילו עלו על עמיתיהם שליטי עיראק.

לפני שנה בדיוק, בסוף אדר תשל"ג, נשמעה
נקישה על דלת ביתו של זכי קצב, צעיר יהודי בעיר
חלב שבסוריה. זכי יצא החוצה ולפתע קטע ציור
יירות את דממת הלילה והצעיר היהודי נפל מתבוסס
בדמו לעיני רעייתו. למחרת היום הסכה התלוויה
להפגנה בחוצות העיר כשבראשה נישאת גופתו של
הנרצח. המפגינים, שבראשם עמדו רב הקהילה, אשתו
של הנרצח ושלושות ללדיו, קבלו ומחו נגד השלטון
נות על היחס המשפיל וההתעללויות של שליטי סוריה

כלפיהם. הפגנה זו ודומותיה מצביעות על אומץ-לבם
של יהודי סוריה. מקרה רצח זה ומקרי רצח אחרים
מוכיחים לנו מקרה דומה שקרה בבאגדאד שב-
עיראק בעת שבני משפחה שלמה, הורים וילדים, נרצחו לעיני
אחותם בת חשירים. מצד אחד מצביע אומץ-לב זה
על מצבם הגואש של יהודי סוריה, מצד שני — אם
הם מרהיבים עוז לצאת בפומבי נגד השלטון הבעתיסטי
הקיצוני חרף הרדיפות וההתעללויות, הרי שבאו מים
עד נפש.

סמלי הדבר ששנה לאחר מכן, כמעט באותם תא-
ריכים, נרצחו ארבע צעירות יהודיות בדמשק — רצח
שבו הגיעו הסורים לשיא חדש במעשי הדיכוי נגד
הקהילה היהודית בסוריה. דעת הקהל בארץ ובעולם
נחרדה פעם נוספת לנוכח מעשי הבאבראיות של השל-
טונות הסוריים נגד היהודים. למחרת היום שבו נמסרו
גוויות הצעירות התקיימה בחוצות דמשק הפגנה שבה
השתתפו כארבע-מאות מפגינים, רובם נשים יהודיות,
אליהן הצטרפו גם נשים נוצריות ומוסלמיות. המפגינות
דרשו שמשלחת מטעמן תתקבל על-ידי אסאד לראיון.
דרישתן הושבה ריקם והמשטרה פיזרה את ההפגנה
באכזריות ובאלימות. מספר מפגינות נפצעו קשה תוך
כדי פיזור ההפגנה. שליטי סוריה הודונו להודיע
על-ידי שר הפנים ששני הצעירים היהודים, יוסף
שילוח ועוזיר זלוטי, שהיו בשנות העשרים המוקדמות
מפעילי הקהילה היהודית, שיתפו פעולה ברצח ארבע
היהודיות. שלטונות סוריה החליטו לערוך משפט רא-
וה כדוגמת משפטי הראווה הזכורים לשימצה שערכו
עמיתיהם למפלגת הבעת' בעיראק. אך מה רבה הציניות
באשר אחד הנערים הצעירים הוא הגיס של הנערות
שנרצחו ועליו טופלים את האשמה שהוא רצח אותן.

אדוני היושב-ראש, הסיבה האמיתית מצויה במקום
אחר: בדיון-החשבון שפורסם בניו-יורק מסופר על
מעשה גבורה שנעשה לאחרונה. המקרה היה כאשר
הומינו השלטונות את מנהיגי הקהילה בדמשק להופיע
בשירותי טלוויזיה-מטעם כדי להציג תמונה ורודה על
מצב יהודי סוריה. משנודע דבר ההזמנה הגיעה קבו-
צה של צעירות יהודיות למרכז הקהילה ולא הניחה למנ-
היגים לצאת. אל מחאותיהם הצטרפו רוב אנשי הקהילה
והשלטונות נאלצו לוותר על השידור. סביר להניח כי
שלטונות סוריה החליטו לנקום בנשים היהודיות המ-
גלות אומץ ונותנות דוגמה לכל בני הקהילה.

כנסת נכבדה, יהודי סוריה מגלים אומץ-לב כזה
משום שהם סומכים שמצבם הגואש הובא לידיעת דעת
הקהל בעולם על-ידי ממשלת ישראל, שהיא היחידה
החייבת לדאוג להם ולדבר בשמם. עלינו מוטלת החובה
לפרסם ברבים את הטראגדיה שלהם.

בימים האחרונים נודע כי שלטונות סוריה מסרו
לקהילה היהודית את גוויותיהם של שני צעירים יהו-
דים, נתן שעיה בן 18 וקאסם עבאדי בן 20, שנמצאו
סמוך למקום שבו נתלו גופות ארבע הצעירות שגר-
צחו. קיימת סברה שאלה שני צעירים יהודים שהצ-
ליחו לברוח ולהגיע ללבנון, אך שלטונות סוריה עוק-
בים אחרי כל יהודי המגיע לביירות וחוטפים אותו
חזרה לסוריה, ואכן, בידיעה ב"מעריב" מ-15 בינואר
1974 סופר על שני צעירים יהודים שנחטפו על-ידי
הבולשת הסורית וגרצחו בדם קר.

בתנאים הקיימים יש חשש רציני כי מעשים אלה אינם סוף-פסוק בשרשרת הסבל של יהודי סוריה. בתחילה ניסו שליטי סוריה ונציגותיה לטשטש את מעשה הזוועה ולהציגו כמעמולה ציונית, כביכול, אולם עם גבור גל המחאה ברחבי העולם נאלץ שר הפנים הסורי להודות בראדיו דמשק ב-14 במאי כי הצ'ירות אכן נרצחו בידי מה שהוא מכנה "כנופיות פושעים פלייליים" אשר נתפסו, הודו בפשעים ויועמ-דו לפני בית-דין לבטחון המדינה. עם זאת הוסיף שר הפנים הסורי חטא על פשע במסרו כי בין חברי הכנופיה מצויים שני יהודים — יוסף שאלוח ועוזר זאלטא. יהודים אלה מוכרים לרבים מיוצאי סוריה בעור-לם וידועים בפעילותם המבורכת ובסיועם לנוקדי הק-הילה. יתר על כן, עוזר זאלטא הוא קרוב משפחה של אחת הנרצחות — אווה סעד. הנסיון הודוני לטפול עליהם אשמת שווא של רצח הנערות או השתתפות בביצועו הוא רצח משפטי ועלילת דם שפלה ומהווה חוליה נוספת בשרשרת הרדיפות וההתעללויות של שלטונות סוריה ביהודיה.

בפרוס ימי הפסח אין אנו יכולים להימנע מלזכור עלילה נוראה אחרת על יהודי סוריה לפני למעלה ממאה-ושלושים שנה, הלא היא "עלילת דמשק" הי-דועה לשמצה. קיים חשש נורא כי אנו עומדים לפני משפט ראווה במשמעותו הרגועה ביותר, או משפט צבאי מהיר, שבמהלכו וכתוצאה ממנו צפויים שני הנאשמים היהודים לעינויים קשים ואף לגורדין נורא. חובה מיידית על כן לעוק ולתזעק את העולם הנאור למחות על הרצח השפל והאכזרי, לפעול לה-צלת המיידית של שני היהודים הקרית שנפלו קר-בן לעלילה וללחוץ להתרת יציאתם המיידית של יהו-די סוריה לפני שתתרגש עליהם שואה נוספת. שכן רצח ארבע הנערות היהודיות והאשמתם של שני יהו-דים חפים מפשע בביצועו הם הוכחה נוספת לסכנה המתמדת שבה נתונים יהודי סוריה ותזכורת לעולם כולו כי רק ביציאתם המיידית של היהודים עד אחד, רק בכך תפתרון, רק בכך ערובה לשלומם ולבטחונם של יהודי סוריה.

חברי הכנסת, שוב הוכח כי לא פסה גבורה בין יהודי סוריה הנרדפים והנדכאים שבידיעה ברורה כי הם צפויים למאסר ולעינויים העזו להשבת ביום ההל-וויה של ארבע הנערות את הרובע היהודי ממלאכה ולצאת בהפגנת מחאה וועם. מאות יהודים, מרביתם נשים, נקבצו ויצאו למרכז העיר בקריאות לחירות ובדרישה להתרת יציאתם החפשית. ההפגנה פוזרה על-ידי השלטונות בכוח, אולם הדיה נשמעו הרחק מעבר לגבולות סוריה, בהביאה לאוני העולם את ועקתם של יהודים חסרי מגן וישע הנתונים למשיסה ואינם יכו-לים לתת ביטוי לסבלותיהם בדרך אחרת. אנו, יחד עם כל אנשי המצפון והמוסר בעולם, עומדים לצדם ושלוחים מכאן דברי עידוד ותקווה לאחינו הנא-בקים בגבורה על יהדותם ועל זכותם לשמור על צלם אנוש.

כשם שבעבר נודעו מצפון העולם מרדיפות ומי-מעשי זוועה אל-אנושיים נגד יהודים בארצות ערב, התקוממו גם הפעם אישים וגופים בעולם, אשר זכויות האדם יקרות להם, נגד מעשה הרצח ויצאו בפעולות מחאה ובמאמצים למנוע התמרה נוספת במצבם של יהודי סוריה.

אסור לנו לעבור לסדר-היום כלפי אלה הפוגעים באחינו. אנו צריכים להרים קול ולהודיע לשליטי סוריה כי נגיע אליהם וכי לא ניתן לרועצי יהודים להלך חפשי בעולם ונביא על עונשם את כל אלה המתעללים באחינו ומתנכלים להם. זה שנים אין ישראל משה מתביעתה שיינתן לשארית יהודי סוריה להי-חלץ ממשטר האמים הרשמי והבלתי-רשמי ולצאת לחפשי, לחיים אנושיים. תביעה זו הושמעה גם על-ידי גורמים בין-לאומיים רבים הנלחמים לכיבוד זכו-יות האדם. עד כה לא הועילו הפניות הללו משום שהשלטון הסורי הועיד לרדיפות היהודים אחד המ-קומות המרכזיים באיבתו לישראל ובתוקפנותו הבלתי-פוסקת.

אחריותנו היא כפולה — אחריות כלפי אחים נרדפים ואחריות כלפי בני אנוש שבלי התערבותנו לא יהיה להם פה ומגן. בשיחות להפגרת הכוחות בין ישראל וסוריה הצפויות להיפתח בושנינגטון בתיווכו של הד"ר קסינג'ר ויהיו מכוונות להסכם הינתקות צבאי חובה כי כבר מראשיתו של תהליך זה תשוב ותעלה ישראל את מצבה של הקהילה היהודית בסוריה. ויהיה זה אחד הנושאים הראשונים בהסכם שייחתם, אם אכן ייחתם הסכם כזה. דבר נוסף: צריך לומר לשליטי סוריה — כלום עולה על דעתם של שליטי דמשק שהרצח המתועב ושאר מעשי הפשע שנעשו ונעשים בסתר ובגלוי ירתיעו את יהודי סוריה הגאים והא-מיצים מלהצטרף לעמם? נדמה לי שממשלת ישראל חייבת בימים אלה להנציח את זכרם של הגיבורים שנרצחו בדם קר ולקבוע לנו, זכרוננו, יום שבו כל העם הזה יתייצב לימינם של אותם יהודים וכי מכאן תצא זעקה לכל אומות העולם, לכל המוסדות, לשלי-חנו ולנציגנו באו"ם ובשגרירויות השונות, שתועלה בעייתם של יהודי סוריה עד לרגע שבו אחרון היהו-דים ייצא לחפשי ויגיע למקום מבטחים.

היו"ר ש. ז. אברמוב:
רשות הדיבור לשר החוץ, לתשובה.

שר-החוץ א. אבו:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רק לפני שבו-עות אחדים העליתי מעל הבמה הזאת את מצוקתם וסבלותיהם של יהודי סוריה ועיראק, ותיארת את הח-רדה הרבה שבלבנו לגורלם ולעצם חייהם. למרבה הצער והכאב והאכזבה חששונינו. לפני פחות מחו-דש הגיעה אלינו ידיעה שארבע צעירות יהודיות בנות דמשק — אווה סעד ושלוש האחיות טוני, לורה ופרח לבית זבה — נרצחו בדם קר. גופותיהן נמצאו במקום נידח סמוך לגבול סוריה-לבנון ונמסרו על ידי השלי-טונות להקלה היהודית בדמשק לקבורה. כמה ימים לאחר מכן נמצאו סמוך למקום שבו נרצחו הצעירות שרידי גוויותיהם של עוד שני צעירים — נתן שעה, בן 18, וקאסם עבאדי, בן 20, שעקבותיהם אבדו לפני שישה חודשים בקירוב, לאחר שיצאו מביהם במטרה להגיע ללבנון. גם הם הובאו לקבורה על-ידי הקהילה בדמשק. לא נתפרסמו פרטים מדויקים ומוסמכים על הרצח של ארבע הצעירות או על הנסיבות שבהן נהר-גו שני הבחורים, אך נעלה מכל ספק כי כל השישה נפלו קרבן כאשר שמו נפשם ככפם בנסיון נואש להי-מלט מההתעללויות ומחיי החרפה שהם מנת חלקם של יהודי סוריה היום.

ספק בערכה של כל פעילות כזו מול הקיר האטום של מדיניות סוריה אינני יכול אלא להשיב בתשובה כפולה: חובת המצפון היהודי מחייבת, ותוא הערכה הסיכויים אשר תהא. ולגבי אלפי היהודים במצרים ובעיראק — בכל זאת הצליחו הפעולות הללו. אלפי היהודים הללו זכו לצאת מאפלה לאור גדול, משיע-בוד לחירות, עקב הפעולות שבמרכזן עמדה ממשלת ישראל.

חברי הכנסת, עדיין כבד החשש בלבנו גם לגבי גורל השריד הקטן של יהודי עיראק. בימים אלה חל יום השנה לרצח הנורא של חמשת בני משפחת קש-קוש בידי קלגסים. אף-על-פי שגשיא עיראק הודה עוד ביולי אשתקד כי ידם של ישרותי הבטחון העיר-ראקיים היתה בפשע שפל וגורא זה ובהיעלם של שמונה-עשר יהודים שנחטפו מביתם בתאריכים שונים בין ספטמבר 1972 ואפריל 1973 ונעלמו בלי להותיר עקבות, מסרבם שלטונות עיראק בעקשנות למסור מה עלה בגורלם של הנעלמים והיכן קבורות גופותיהם של בני משפחת קשקוש.

אנו חוזרים וקוראים לכל הלוחמים על זכויות האדם להמשיך ולהגביר את פניותיהם אל שלטונות עיראק, — שבעבר לא היו לשוא, ככל שהיו רצופות, מתמידות ולוחצות — לדרוש מידע בלתי-משתמע לשני פנים בדבר גורלם של שמונה-עשר הנעלמים, והבאתם של בני משפחת קשקוש לקבורה על פי דיני ישראל, ולאפשר לשארית הפליטה שנותרה מן הקהילה היהודית בכבל לצאת ללא עיכובים לחירות מלאה.

מכל מקום, הממשלה והכנסת חייבות להתמיד בע-רנות ובמאמצים, לנקוט כל דרך אפשרית ולא להרפות עד שיובטחו חיהם, שלומם וכבודם של אחינו הנענים בגולת ערב, במיוחד בסוריה ובעיראק, ותובטח יציאתם משיעבוד לגאולה.

מתעוררת השאלה אם נוסף על הפעולות שנגקטו בעבר והוכתרו בהצלחה בכל הנוגע לגורל היהודים בעיראק ובמצרים יש אפשרויות נרחבות לפעולות נוס-פות. לי נראות כמה מן ההצעות שהועלו היום על-ידי חברי הכנסת אליעד ושחל, ובמיוחד ההצעה ליי-חד יום מיוחד כדי להעלות בצורה אינטנסיבית ביותר לפני דעת הקהל בארץ ובעולם את מצוקתם של יהודי הקהילות היהודיות בארצות ערב. אשר להצעות ואפשרויות אחרות יש צורך להביא בחשבון את העובדה כי עד לפני זמן קצר מותר היה להניח שהאמצעים שנגקטו לגבי יהודי עיראק ומצרים יוכיחו את יע-יתם לותם גם לגבי יהודי סוריה. התקווה הזאת היתה סב-ירה והגיונית, אולם היא לא נתממשה. היש אפשרויות אחרות? לדעתי, השאלה הזאת מחייבת דיון.

בבירור שהיה הבוקר בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת הציעו היושבי-ראש וחברי הוועדה קיום דיון מפורט על נושא זה בוועדה. אני מציע שבוועדת החוץ והבטחון יתקיים דיון נוסף שבמהלכו אפשר יהיה לשמוע מידע אשר אינו יפה להשמעה כאן.

זהו איפוא הצעתי: שהכנסת תסכים לדון בנושא, אולם לדון בו בוועדת החוץ והבטחון, כפי שהציע הבוקר יושב-ראש ועדה זו.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

שר החוץ הציע להעביר את שתי ההצעות לדיון בוועדת החוץ והבטחון.

במישור המדיני — ממשלות שבמקרים קודמים פעלו למען הצלת יהודי ערב הביעו גם עתה נכונותן לפעול כל אחת בהתאם לאפשרויותיה. נציגנו באו"ם העלה לפני המזכיר הכללי של הארגון, הדי"ר ולדהיים, את ההרעה החמורה במצב יהודי סוריה בדרישה להתי-ערבותו המיידית. כללתי נושא זה בשיחתי עם המז-כיר הכללי בביקורי האחרון בארצות-הברית, ואין צורך לומר שהנושא עלה ועולה בימים אלה בשי-חות בדרגים הגבוהים ביותר עם כל מי שבתוקף מע-מדו ואישיותו יש לו גישה אל שליטי דמשק ומ-סוגל להפעיל עליהם את השפעתו.

בארצות רבות — באירופה, בארצות-הברית, בק-נדה ובאמריקה הלאטינית — נודעו הוועדים להצלת יהודי-די ערב; וכן הוועד הבינ-לאומי בפאריס בראשותו של יושב-ראש הסנאט הצרפתי. נודעו גם אירגונים, אישי ציבור, צירי פארלאמנטים וקהילות יהודיות וי-צאו בפעולות מחאה נמרצות. נשלחו מברקים מטעם כל הגורמים האלה לא רק לממשלת סוריה אלא גם למוס-דות השונים של האו"ם, לאירגונים בין-לאומיים ואל שליטי סוריה במישורין בדרישה להתערבות מיידית להפסקת רדיפות היהודים בסוריה.

בני-יורק, פאריס, לונדון, בון, שטוקהולם וכן בבירות אחרות החלה ונמשכת פעילות ציבורית ענפה כוללת הפגנות, פעולות מחאה, שמורות לפני נצי-גויות סוריה ומשרדי חברה התעשה הסורית, כינוס עצרות והחתמת עצומות — ולפעילות זו יש הדים באמ-צעי התקשורת. קהילות יהודיות רבות ערכו תפילות לעילוי נשמתם של ההרוגים.

בשנים קודמות הושגו כתוצאה מלחץ דעת הקהל העולמית והפעילות הבינ-לאומית על כל צורותיה תו-צאות חיוביות ומאות יהודים שוחררו מכלאם במצרים ובעיראק. אפילו שליטי סוריה, שחרדו לפני כשנתים מעצם העלאת קיום הבעיה, נאלצו לשחרר לפני זמן עשרות יהודים שהיו עצורים על לא עוול בכפם. שלטונות מצרים ועיראק איפשרו יציאתם של אלפי יהודים. עזה תקוותנו ואמונתנו כי גם עתה סופו של הצדק היראות ונוכה לראות בגאולתם הקרובה של יהודי סוריה.

אנו מחזקים ידי ממשלות ואירגונים בין-לאו-מיים וציבוריים הלוחמים למען כבוד האדם, ואישים, אנשי רוח וראשי דת אשר עשו וממשיכים לעשות למען הצלת היהודים בארצות ערב, וקוראים להם לשאוב עידוד מהצלחת מאבקם בעבר כי מאבק זה לא היה מאבק כושל, לשאוב עידוד ממדידת ההצלחה שהיתה בעבר ולא להרפות ממאמציהם ומפעילותם הברוכה. יחד אחר גמשיך לדרוש בתוקף הפסקת ההתעללויות והתרת יציאתם המיידית של יהודי סוריה על יסוד איחוד משפחות, או כל נוסחה אחרת; שיחרור שני היהודים שנעצרו באחרונה באשמת שווא ושלוש היהודים הכ-לואים מאז ספטמבר 1971 — נסים קטרי, יוסף סויד ואל-ברט אליא, המזכיר הישש והחולה של הקהילה היהודית בבירות שנתפס מביתו על-ידי גורמים סוריים והובא לכלא דמשק, וכן ביטול כל ההגבלות המשפיליות המו-טלות על יהודי סוריה.

בכל משאומתן ישיר או עקיף עם סוריה ובכל מעמד בין-לאומי מתאים שישראל וסוריה משתתפות בו נעלה את זעקתם של יהודי סוריה. אלאה שיטילו

— הצעות לסדר-היום (אברמוב, אליעד, שחל); מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת (אברמוב, לורר); חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20) (אברמוב, קרגמן) —

היו"ר ש. ז. אברמוב:

ובכן, לפנינו הצעה אחת בלבד: להעביר לוועדת החוץ והבטחון את שתי ההצעות — ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת נסים אליעד: סכנה לקיומם הפיסי של יהודי סוריה, וההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת משה שחל: גל הרדיפות הנמשך נגד יהודי סוריה ורציחתם של שני צעירים יהודיים שם.

הצבעה

ההצעה להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

חבר-הכנסת אליעד, האם אתה מסכים שהנושא יועבר לדיון בוועדת החוץ והבטחון?

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית): כן.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

חבר-הכנסת שחל, האם אתה מסכים להעברת הצעתך לדיון בוועדת החוץ והבטחון?

משה שחל (המערך): כן.

ה. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

נוסף לכך הונחה על שולחן הכנסת הוועדת הוועדה לענייני ביקורת המדינה בעניין תאריכי הדיון והפרקים שיידונו בדו"ח השנתי מס' 2 של נציב תלונות הציבור.

כן הנני מתכבד להודיע שבהתאם לסעיף 106(א) לתקנון הכנסת הודיע שר האוצר שהממשלה חותרת בה מהצעת חוק בול בטחון (תיקון והארכת תקופת ההיטל) (תיקון מס' 10), תשל"ד—1974.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

נשמע עתה הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מזכיר הכנסת נ. לורר:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: 1. חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 8), (תיקון), תשל"ד—1974; 2. חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 9), תשל"ד—1974, — שחזרו מועדת הכספים.

1. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20), תשל"ד—1974 * (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

בהכנסות הנישומים וכתוצאה ממנה הגיעו יותר ויותר יחידים לתשלום מס ומילווה בשעורים שוליים גבוהים. לנטל המס הגבוה ולתלילות הגדולה של מערכת השיעורים השוליים יש בלי ספק השפעה מסוימת על הרצון לעבוד ולהשקיע, וכתוצאה מכך גם על רמת התוצר הריאלי ועל קצב הצמיחה הכלכלית.

מה שמוצע עתה בחוק הוא ביטול מילווה הבטחון והטמעתו במערכת המס, עם הפחתת הנטל הכולל של מס ומילווה, וכן הגדלת הניכויים האישיים ב-5% עד 10%, וזה נוסף לפטור תוספת היוקר שהצטברה מאז אפריל 1973 והפחתת השיעור השולי המאקסימאלי.

השיקול העיקרי לרפורמה במיסוי חברות היה הצורך בצימצום הפער שבין נטל המס שעל החברה לבין נטל המס שעל היחיד — כאשר החברה איננה מחלקת רווחים; והקטנת נטל המס המגיע כיום ל-90% בקרב רוב — כאשר החברה מחלקת רווחים, והיחיד מקבל הדיבידנד מגיע לשיעור השולי המאקסימאלי. ואלה עיקרי התיקונים: 1. מילווה הבטחון יבוטל ויוטמע בשיעור מס חברות שיועלה מ-38% ל-42%; 2. מס הכנסה על ההכנסה החייבת, לאחר הפחתת מס חב' רות, יועלה מ-25% ל-30%, וכתוצאה מכך יפחת הנטל הכולל מ-60.5% — 53.5% מס פלוס 7% מילווה בטחון — ל-59.4%; 3. המס המאקסימאלי על דיבי-

היו"ר ש. ז. אברמוב:

נעבור לדון בקריאה שנייה ובקריאה שלישית בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20), תשל"ד—1974. ברשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20), תשל"ד—1974, מוצע במסגרת השינויים במס ההכנסה, הן לגבי יחידים והן לגבי חברות, בהתחשב באי-הארכתו של חוק מילווה בטחון.

לגבי הרפורמה המוצעת במיסוי היחיד — השינויים המוצעים מהווים שלב שלישי של רפורמה במערכת המס והמילווה המוטלים על יחידים, רפורמה שתחילתה בשנת 1972 והמשכה בשנת 1973. על הפרטים דיבר שר האוצר כאשר הביא לפני הכנסת את הצעת החוק. בשני השלבים הללו הופחת הנטל הכולל של המס והמילווה המוטלים על הכנסות של יחידים ב-25% בערך. החוק המובא עתה בא להשלים את הרפורמה ולפיו תהיה עכשיו הפחתה נוספת שתסתכם בערך ב-700 מיליון לירות.

השיקול העיקרי בהצעה זו היה שחלה עלייה ניכרת

תעלה מ-1,500 לירות ל-2,500 לירות, ומכנסה של 7,500 לירות ומעלה יוגדל שיעור מילווה המלחמה ב-5%.

השינויים שחלו בהצעת החוק בדיוני הוועדה, בהשתתפותו של שר האוצר, הם פרי עבודה משותפת וחשובה מאוד לכל אזרח בארץ, ולמרות זאת יש עוד הסתייגויות, כל אחד ואחד רוצה שיתנו יותר. לאחר שההסתייגויות יובאו לדיון אוכל להשיב עליהן.

אני מבקש להודיע, אדוני היושב-ראש, שבטעות לא הוכנסה ברשימת ההסתייגויות הצעתו של חבר-הכנסת בדר לסעיף 1, למחוק את סעיף 1 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה כפי שהוצע עכשיו, ואבקש לתקן זאת.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אנחנו עוברים להנמקת ההסתייגויות. רשות הדיבור לחבר-הכנסת בדר, ואחריו לחבר-הכנסת פלומין.

יוחנן בדר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש את רשותו לנמק את כל ההסתייגויותי בבת אחת. שורת ההצעות שלי שהן הצעות לשינוי סכום הניכויים היא כזאת שאינה מצריכה הנמקה מיוחדת. הצעותי לגבי כל הסעיפים האלה ארשה לעצמי לנמק בהנמקה כללית.

בשנים האחרונות, שנה אחרי שנה, מציע האוצר בעצמו להקל במסים, הוא מציע להקטין את שיעורי המסים, מציע להגדיל את הניכויים, מציע למחוק את היטל הבטחון, מציע לבטל את מילווה הבטחון. לפיכך אדם נאיבי יאמר לעצמו שאם זה ילך כך הלאה, עוד מעט לא תהיה שום גבייה של מס הכנסה. הקלות, הקלות, הקלות.

מה המציאות? המציאות היא שבשנת 1972 גבה אגף מס הכנסה במסים ישירים 5.5 מיליארד לירות, וב-1937 יותר מ-7 מיליארד לירות, ולפי האומדן התקציבי יגבו בשנת 1974 יותר מ-9 מיליארד לירות. בקיצור, גם כביכול — השיעורים יורדים, הניכויים גדלים, והגבייה גדלה יותר מכולם. הסיבה לכך פשוטה. ראשית, ככל שמקטינים את השיעורים ומגדילים במקביל את הניכויים, מפעילים את המכשש של המיסוי בכוח גדול יותר. קוראים לזה "העמקה".

סיבה שנייה היא האינפלציה. ההכנסות גדלות לכאורה, בלירות, בכסף נייר. מבחינה ריאלי — ההכנסות יורדות, מכל-מקום, אינן עולות. בכסף הן עולות. כיוון שהמס הוא פרוגרסיבי, הרי על אף הפחתת השיעורים נעשה כבד יותר המס על ההכנסה הריאלית שאינה גדלה באחוזים, וכך, משנה לשנה המעמסה של מס הכנסה כבדה יותר, על אף כל ההקלות. זו הסיבה שהצעת, בשורה של הצעות, להגדיל את הסכומים של הניכויים ולהקטין את שיעורי המס.

עכשיו אדבר על שלוש בעיות נפרדות, ובוה אסי. בעיה ראשונה היא בעיה שהסעיף הראשון נוגע בה. לא טוב שיש במדינה מוסדות הפטורים ממס הכנסה, אף אם זה מוצדק לגבי קופות גמל וקרנות פנסיה. התוצאות אינן רצויות. מה היו התוצאות? היו גירירות-ערך מצדדים. לרבות האוצר, אולי גם בכוננה תחילה — אולי מתוך כוונה לא כל-כך כשרה — כל

דנד יהיה 50%, ומהם יופחת מס ההכנסה שגובה במ"קור, וזה במקום שיעור המס המאקסימאלי החל על מקבל הדיבידנד לפי החוק הקיים. כתוצאה מכך יצטמצם במידה ניכרת הפרש המס בין חברות מעטים לבין המס על יחידים.

בעת הדיון בוועדת הכספים הכניסו חברי הכנסת תיקונים בהצעה שהובאה בקריאה הראשונה, תיקונים שעובדו במשותף עם שר האוצר, ואלה הם: הניכוי הני-תן לרווק מעל גיל 30 הוגדל מ-780 לירות ל-960 לירות. הניכוי לגבי מלחמה ותאונות עבודה הוגדל מ-840 לירות ל-1,440 לירות ל-960 לירות ו-1,680 לירות, לפי אחוזי הנכות. הניכוי לחרש-אילים הוגדל מ-840 לירות ל-960 לירות. הניכוי בעד אשה עובדת נכה הוגדל מ-840 לירות ל-1,440 לירות ל-960 ו-1,680 לירות, לפי אחוזי הנכות. הניכוי בעד הילד השלישי ויותר הוגדל מ-1,320 לירות לילד ל-1,400 לירות. הניכוי בעד בן או בת בשירות סדיר הוגדל מ-660 לירות ל-720 לירות. הניכוי בעד קרובים נטולי יכולת לקיים את עצמם עקב ליקוי שכלי או גופני הוגדל מ-1,320 לירות ל-1,980 לירות ל-1,440 לירות ו-1,600 לירות, לפי אחוזי הנכות. הניכוי בעד אשה העובדת עם בעלה במשק חקלאי הוגדל מ-660 לירות ל-720 לירות.

הפחת לכל שנת החזקה לצורך חישוב רווח הון הוגדל מ-3% ל-3.5%, והוועדה מחקה את הסעיף בעניין התחולה הרטרואקטיבית על רוחמים אלה.

הוועדה החליפה את לוח שיעורי המס על היחיד כדי להקל על הכנסות נמוכות ובינוניות. אדם שמשתכר 1,000 לירות לחודש שילם במאס 1974 סכום של 52.9 לירות, ולפי הצעת החוק החדשה צריך היה לשלם 42 לירות, ואילו ההצעה המוסכמת היא 38.7 לירות. אדם שהשתכר 1,500 לירות לחודש שילם באפריל 1973 סכום של 257 לירות, במאס 1974 שילם 177 לירות, לפי הצעת החוק היה עליו לשלם 157 לירות, ולפי ההצעה המוסכמת ישלם 152 לירות, וכך הלאה עד 4,000 לירות, בפרוגרסיביות קטנה.

הוועדה הגדילה את הניכוי לנשים עובדות מחוץ למשק ביתן וכן לאמהות גרושות או לאמהות החיות בנפרד במעלהן מ-1,320 לירות ל-1,380 לירות ומ-180 לירות לילד השני, השלישי והרביעי, ל-210 לירות.

בעת הדיון בפקודת מס הכנסה התעוררה הבעיה של עקרת בית שהיא אם לארבעה ילדים ומעלה. זה נושא שהעסיק את הבית מספר שנים. בעת הדיון בפקודת מס הכנסה בוועדה הציע חבר-הכנסת קורפו לתת לאשה העובדת במשק ביתה אחוזי ניכוי שניתן לאשה העובדת מחוץ למשק ביתה. הוועדה קיבלה את ההצעה עקרונית, אך החליטה פה אחד, בהסכמת שר האוצר, שמשפחות שיש בהן ארבעה ילדים או יותר והן אשה עובדת במשק ביתה תקבלנה תוספת מיוחדת באמצעות המוסד לביטוח לאומי. הצורה וממדיה ייקבעו על-ידי המוסד לביטוח לאומי באישור ועדת הכספים, והסכום שיוקצב למטרה זו לא יפחת מ-17 מיליון לירות, סכום השווה למה שהוצע ונתקבל עקרונית כאשר דנו בהצעת חבר-הכנסת קורפו.

אדוני היושב-ראש, ברוצני להדגיש שמאפריל 1974 יוקטן על-פי החוק המוצע שיעור התשלום לביטוח לאומי מקרן ההשוואה מ-3.8% ל-3.3%, ותקרת ההכנסה

טימיות; עובד שכיר — לא. הוא נוסע לעבודה בדרך כלל על חשבונו; יש לו כל מיני הוצאות בעבודה בקשר עם העבודה, הן על חשבונו. והוא אינו יכול לנכות את ההוצאות האלה מהכנסתו. החוק אומר שלשכיר, במקום הזכות הטבעית והצודקת להעמיד מול הכנסתו גם את ההוצאות שיש לו להשגת אותה הכנסה, מותר לו מה שקוראים ניכוי יציב. מנכים לו אוטומאטית מהכנסתו 5% על חשבון הוצאות. אבל אלה לא בדיוק 5%, כי נקבע גם מאקסימום. המאקסימום הזה שמנכים לעובד מהכנסתו, משכרו הוא 600 לירות לתקופה של שנה. פירוש הדבר שעד 600 לירות מכירים בהוצאותיו; מעבר לזה — לא. אדוני היושב-ראש, מתי נקבע הסכום הזה של 600 לירות? הוא נקבע בשנת 1964. במשך עשר שנים הוקפאו ההוצאות המותרות לעובד, והסכום נשאר 600 לירות. המחירים עלו במשך עשר שנים אלו בדיוק פי שלושה; מחירי התחבורה הציבורית עלו ביותר מזה. הכל נשתנה. רק אותן 600 לירות בתור מאקסימום ניכוי יציב לעובד עומדות בעינינו משנת 1964. מאז לא חל שום שינוי בסכום הזה. היינו דרושתי לפחות 1,800 לירות כדי לכסות הוצאות שעלו 600 לירות בשנת 1964. את זה אומר המדר, את זה אומר החשבון הנכון. אבל במקרה זה התעקש האוצר והוא ממשיך להכיר בהוצאות רק בסכום של 600 לירות ולא יותר.

מה הסיבה לכך? הסיבה לכך, אדוני היושב-ראש, היא שני לנו יותר מדי עובדים שכירים מבחינת האוצר. אילו היו מעט שכירים אולי אפשר היה לעשות משהו בשבילם. אבל כשיש מאות אלפי שכירים, ואם אני מציע להכיר לכל אחד לא ב-1,800 לירות, כפי שמגיע לפי החשבון, אלא מבחינת מזה, 900 לירות — אז יהיה צורך להחיר לכל עובד ניכוי של 300 לירות נוספות לשנה. אם נכפול את זה במספר העובדים יהיה זה סכום גדול. ומשום שיש לנו יותר מדי עובדים שכירים מבחינת האוצר, אי-אפשר לתת להם מה שמגיע להם.

אדוני היושב-ראש, דיברתי על כך לא פעם בעבר. חודשי שמעתי: בשנה הבאה. גם לפני כמה ימים שמעתי את התשובה: בשנה הבאה. בשנה הבאה בירושלים הבנויה; בשנה הבאה ניכוי צודק יותר. אני סקרן לשמוע האם יש להקפאת הניכוי היציב סביב כלשהי מלבד זו שיש לנו 700,000 או 800,000 שכירים שיהנו מזה.

אני רוצה להעיר הערה שלישית, בקשר למס רווחי הון. נניח שלמפעל יש מכונה. מהמכונה הזאת מנכים פחת מדי שנה בשנה. באיזה סכום? בסכום רכישה המכונה. מה הטעם הכלכלי של הפחתה? הואיל והמכונה מתיישנת מבחינה פיסית, היא גם נעשית מיושנת מבחינה טכנית, לכן צריך לאפשר לבצע המפח על, החברה, האגודה השיתופית, לקנות אחרי תקופת הפחתה מכונה חדשה. אילו זה היה כך שהמפעל יכול בעד סכום הפחתה לקנות מכונה חדשה, לא הייתי מדבר בכלל על מס רווחי הון. אבל מה המציאות? המציאות היא שהפחתה שמחשבים אותה לפי מספר הלירות שהי מכונה עלתה לפני עשר שנים אינו מספיק אפילו לשיש או לרבע ממחירה של מכונה מחליפה. במשך שנים אנחנו דורשים שהפחתה יהיה לפי ערך הצידוד המחליף, לא על פי המחיר ההיסטורי בלירות. אין להטיל על כל הממשק את חובות האינפלציה, המדיניות הגרועה

הריבית בעד חמש או שבע שנים משתלמת בסוף התקופה, בבת אחת. אם פלוני שרכש ניירות אלה מחכה עד הפרעון, משלמים לו ריבית בעד כל התקופה, אפילו צמודה, ומנכים מזה מס הכנסה. אומרים לו בבנק: למה תחכה עד 1 באפריל? תמכור לנו את הניירות האלה כבר במארג ונשלם לך יותר ממה שתקבל באפריל. אחר-כך הולך הבנק לקנות הגדול שלו, לקופת גמל, ומוכר לו אותן ניירות במחיר קצת יותר גבוה מאשר שילם לבצע המקורי שהחזיק ניירות אלה בנאמנות חמש או שבע שנים. כיוון שניירות אלה הם בידי קופת הגמל והיא פטורה ממס הכנסה, במקום שקופת הגמל תגבה נניח 4.5% אחרי שינכו ממנה 1.5% בתור מס הכנסה, היא מקבלת את כל הריבית. כאן יש רווח קטן לבעל הניירות, רווח קטן לבנק, רווח גדול לקופת גמל והפסד מס לאוצר. זו השיטה שהיתה קיימת. אפשר לחלוק עליה. במשך שנים היינו שומעים שהאוצר עומד לשנות את השיטה, לסתם פרצה זו, אבל לא היה עושה את זה, עד אשר סתם פרצה זו, לא דרך תיקון מס אלא עריכת שינוי שיטת הריבית. עכשיו ניירות-ערך אלה נותנים ריבית כל שנה, ריבית נמוכה, אחרי חמש או שבע שנים. ההבדל הוא כל-כך קטן שניירות-הערך אינם נותנים ממילא לאותה מניפולציה שדיברתי עליה.

דווקא אחרי ששר האוצר סתם את הפרצה הוא עושה צעד רטרואקטיבי. הוא דורש שדרך זו תיסגר גם בפני אותם ניירות-ערך שהוציא לפני אותו תאריך ושהם עדיין בשוק. הוא קבע לניירות-הערך תקופה אמינה של שנה, אבל פירוש הדבר: לנייר שהיה בבורסה היה שער; שער זה נקבע גם בתחשבת בעובדה שאפשר למכור נייר זה לקופת גמל. עכשיו ערכו של נייר זה יירד, כי האוצר, על-ידי חוק זה, רוצה לשנות את המסגרת המשפטית שבה רכש החוסך את הנייר. אני חושב שזה דבר חמור מאוד. זה דבר קטנה טן באופן יחסי לאוצר, אבל זו פגיעה באמון של האזרח הרוכש ניירות-ערך ממטות מתוך הנחה שהתנאים שבהם רכש אותו לא ישתנו. כאן הם משתנים. זה דבר חמור מאוד.

דבר יותר מוזר: זאת אותה תקופה של חנינה, כביכול. שנה זו תשמש, למי שירצה, להחשת העברתם של ניירות-ערך ליד קופת גמל, בתנאים חדשים, כמו, קשים. קופת הגמל בכל זאת ירוויחו במקצת ובעלי ניירות-הערך יפסידו.

כדי שהתמונה תהיה שלמה, עוד דבר. האוצר מוציא עכשיו לצידור אמסיות של ניירות-ערך בריבית נמוכה, בלתי-צמודה, ובאותו זמן מוכר האוצר, רק לקופת גמל, ניירות צמודים בריבית צמודה גבוהה. אני מתנגד לזה שניתן לקופת גמל סובסידיה. חברי הכנסת, מי שיועד מצב קופת הגמל יודע שיבוא יום והמדינה תצטרך להוסיף לקופת הגמל מאות מיליוני לירות, אולי מיליארד לירות ואולי יותר, כדי שהחוסכים והפנסיונרים לא ייפגעו. ובכן, אינני מתנגד לכך שניתן סובסידיה, תמיכה גדולה, אך לא בצורה של תשלום ריבית על ניירות-ערך שמוכרים אותם רק לקופת גמל.

אדוני היושב-ראש, אחרי שדיברתי על ניירות-ערך וקופת גמל רוצה אני להדגים איך פוגע האוצר בכוניות העובד, עצמאי, חברה, רשאים לנכות מהכנסתם ברוטו את ההוצאות העסקיות שלהם, הוצאות לגי-

הסעיפים, כדי לא לגזול מזמנה של הכנסת. אבל זה המוטיב שמאחורי הסתייגותי לסעיפים שפירטתי.

ומכאן למספר הסתייגויות ספציפיות, ואנאק אחת אחת. ההסתייגות הראשונה היא לסעיף 1 שנוסח או הוא מניעת "כיבוס איגרות". אינני שולל את העקרון של מניעת "כיבוס איגרות" באותם מקרים שבהם גורם עוול משווע ויש בו פתח להתחמקות ממס. עם זאת נראה לי שהאוצר מחמיר יתר על המידה. הניסיון לסגור את כל הפרצות האפשריות מפני "כיבוס איגרות", אם יתקבל החוק כפי שהוא מוצע עליידי הרוב בוועדת הכספים, קיימת סכנה מוחשית מאוד שלא יהיה ביקוש לאיגרות-חוב בשוק איגרות-החוב. בגלל הסגירה ההרמטית של כל הפרצות, הן לגבי בני קים והן לגבי קופות גמל, עלולים אנו לעמוד לפני תופעה הזכורה לנו מ-1965, כאשר ההחמרות בחוק מס רווחי הון הביאו שואה על הבורסה בכל הנוגע למניות. חוששני שהפעם עלולים אנו לעמוד במצב דומה לגבי סחירות איגרות-החוב ואפשרות מימושן; עקב חוסר העניין של קופות הגמל והבנקים באיגרות-חוב לא יהיה ביקוש להן ואותם חוסכים קטנים שרכשו איגרות חוב ממשלתיות, מתוך הנחה שזוהו נייר ערך ממשי, שניתן למכירה בבורסה כאשר מתעורר הצורך בגיוס מזומנים, עלולים לעמוד לפני מצב שלא תהיה להם אפשרות לממש את השקעתם והם יהיו מאוכזבים מהעובדה שהשילכו יתבם על ניירות-ערך ממשלתיים. על כן אני מציע בהסתייגותי לסעיף 1 להקל ולרכך מעט את האימפקט של הגזירה החדשה שאנו עומדים לגזור על הציבור.

בהסתייגותי לסעיף 4 אני מציע לתת הקלה מיוחדת לנכים המשותקים בגליהם או לנכים קטועי רגליים. נכים אלה, כיוון שאינם ניידים, זקוקים לרכב ולפרנסות שמחיריהם עולים על ההוצאות שעומד בהם כל אדם המוגדר בחוק כנכה. אני חושב שמן הראוי לתת חשב נכים אלה, משלחת מטעמם הופיעה לפני ועדת הכספים, ולתת להם ניכוי מיוחד שיהיה בו פיקציה חלקי על ההוצאות המיוחדות שהם חייבים בהן עקב מר גורלם.

בהסתייגותי לסעיף 11 אני מציע ששני שלישים מדמי הביטוח הלאומי המשתלמים עליידי עצמאי יותרו לו כניכוי אישי. כידוע, הגדלנו בוועדת הכספים את סכום דמי הביטוח הלאומי המשתלמים עליידי עצמאי ב-1,000 לירות בקירוב, מ-1,672 ל-2,700 לירות. כיוון שהסכום של 2,700 לירות הוא הסכום גטו המשתלם עליידי עצמאי מבלי שיוכל לקבל ניכוי או קיוון, וסכום זה מהווה מעמסה כבדה על עצמאי שהכנסתו ברוטו היא 30,000 לירות לשנה, מציע אני ששני שלישים מדמי הביטוח הלאומי המשתלמים עליידי עצמאי יוכרו כניכוי אישי.

בהמשך אותו סעיף הצעתי שהניכויים האישיים יהיו צמודים למדד יוקר המחיה. במקום שהכנסת תיזקק מדי שנה בשנה להתאים את הניכויים האישיים לשינויים המתחייבים מההתייקרויות במשק סבירתי לתורמי שטוב יהיה אם נכנסים בחוק מנגנון שיתאים באופן אוטומאטי את שיעור הניכויים האישיים להתייקרויות במשק. היינו: הניכויים האישיים יהיו צמודים למדד יוקר המחיה לחודש מארס שקדם לשנת המס הקרובה, בחודש מארס ייעשה החישוב והניכויים האישיים יתו-

והנפסדת של הממשלה מטילה בכך גזירה קשה ביותר ואסון על כל המדינה ועל כל אורח בה.

כדי לתקן במקצת את העוול הזה קיים דיון, שכלל שהציר נרכש מוקדם יותר, הבסיס למס רווחי-הון הוא קטן יותר. זאת אומרת עדיין מנכים 5% לכל שנה. אין בזה שום חסר. בצורה גסה ניתן פיצוי בזה שהי-איש מקבל בעד המכונה הישנה יותר לירות מכפי ששי-לם תמורתה בשעתו. זו פיקציה, כי כל המחירים במשק השתנו מאוד במשך השנים. אמרנו: כל שנה 5% עד שהגענו לזמן שבו 5% אינם מספיקים. ההתייקרות וירידת ערך הכסף בשנים קודמות אינן ולא כלום לעומת ההתייקרות וירידת ערך הכסף בשנים 1972, 1973 ו-1974. המוסכמים לכך הודיעו רשמית שהשנה יעלו המחירים ב-30%. מחיר המכונה המיושנת שה-מסעל רוצה למכור יעלה גם הוא ב-30%. אבל מה משמעותה של עליית מחיר זו? דווקא כאשר האינ-פלאציה נעשתה מהירה יותר מציעים להקטין את הפיצוי החלקי בעד האינפלאציה מ-5% ל-3.5%. מדוע 3.5%? האם משום שההתייקרות תהיה בשיעור של 30%? רשמית כתוב בתקציב הלאומי — ואינני נכנס לבעיה מי אחראי יותר למסמך זה, שר האוצר או "העור כנגדו" — שהשנה תהיה התייקרות בשיעור של 30%. אבל כאשר מדובר בפחת לצורך מס הכנסה מציעים 3.5% במקום 5%. אני חושב שזו גזירה שאין לה שום יסוד. היא פוגעת במשק. היא מחייבת מפעל להמשיך להשתמש במכונה מיושנת במקום לקנות מכונה מודרנית שתאפשר הגדלת הייצור וייעול; כי אם ימכור את המכונה הישנה, לא זו בלבד שישלם מס מוגדל אלא אף ישלם מס מוגדל רטרואקטיבית.

הגזירות שבאים להטיל עליידי חוק זה פוגעות בכל הציבור, וקודם כל בפועל ששוללים ממנו ניכוי הוצאותיו ועושים אותו ללעג וקלס; מחירים לו ניכוי של 600 לירות לשנה ב-1974, אותו סכום שהיה בש-נים 1972 ו-1973.

אדוני היושב-ראש, במצב זה אין לי אלא לומר שא-ני עומד על כל הסתייגותי ואני מבקש להעמידן להצ-בעה.

הד"ר ש. ז. אברמוב:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת פלומין, להנמקת הסתיי-גיויותי.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברשותכם, אח-לק את הסתייגויותי למספר קבוצות לפי הנושאים.

הסתייגויותי לסעיפים 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ו-12 נוגעות לסכומים המוצעים כניכויים אישיים. אני מניח שהסכום המוכר כניכוי אישי הוא סכום הניתן לבן משפחה כסכום פטור ממס מתוך הנחה שזוהו הסכום המינימאלי הדרוש למחייתו, אם זה קרוב נהמך או כל אדם אחר שהמחוקק מצא לנכון לתת בגינו ניכוי למפרנס. הניכויים כפי שנקבעו ב-1973 תאמו מצב שהיה קיים ב-1973. והואל הוא נמצאים במצב של עליית מחירים, וההנחה היא שבין אפריל 1973 עד מחצית שנת המס 1974, כלומר עד אוקטובר 1974, יגיע שיעור ההתייקרות ל-30%, אם לא יותר — אני מציע להגדיל את הניכויים האישיים בכל הסעיפים שמניתי בשיעור של 30%. אינני רוצה לפרט את כל

מסקנה שבימי שעת חירום אין הצדקה להסתמך במס שולי כפי שמציעה הממשלה; אין הצדקה שאנשים שירוויחו, למשל, מיליון לירות לשנה, המס השולי המירבי שיעצורכו שלם יהיה בשיעור של 65%. אני חוזר ואומר: מוזר, מוזר מאוד בעיני שממשלה הטור ענת שהיא פועלית מקפחת שכבות עממיות, מצד אחד, ומוסיפה לקיים פליטת בלתי-מוצדק והטיית חסד למילי-יוגרים ומולטי-מיליונרים, מצד שני, במקום לגבות מס גבוה יותר בימי חירום. מובן, השגרה המיושנת המגדירה את הספסלים האלה כ"ימין" ואת הספסלים האלה כ"שמאל" נשארה כפי שהיתה, אבל אני יודע שכאשר אנו מציעים העלאת מס מהכנסות גבוהות מאוד ייתכן שיהיה זה החלק היחיד בהסתייגויותינו שבהמשך הדרך תיחדר לו הממשלה. אני מבין שבנושא המילואות זה שימש בסיס מוסרי או תמריץ לחברים מסויימים בוועדת הכספים לנקוט קו החמרה.

הצענו את ההסתייגויות האלה מפני שמי שמדבר על שעת חירום — ואנחנו מתייחסים לשעת חירום ברצינות — חייב לתת את הדעת על המקורות הכספיים, ולא רק מבחינה חומרית אלא גם מבחינה מוסרית. בתקופה שבה מחסלים סובסידיות ללחם, שמן ואורז — מצרכים חיוניים לשכבות העממיות; בתקופה שבה מטילים העלאת מסים והתייקרויות קשות מאוד על שכבות הסובלות גם במישורים אחרים — בתקופה זו צריך לנהוג כפי שנהוג באנגליה בשעת חירום — הטיל עומס רב יותר על מי שגורלו היטיב עמו.

יחזקאל פלומין (הליכוד):
השר ישן, דבר בשקט.

שמואל תמיר (הליכוד):
אומר לך: אני מעדיף את תגובתו זו של השר על תגובות אחרות שנתקלות בהן בעבר.

שר-האוצר פ. ספיר:
אתה רוצה שזה יהיה עוד פעם בעתון?

שמואל תמיר (הליכוד):
לא הייתי אומר שאני מעדיף את זה, אלא זה מאפשר לי לפתח את דברי ביתר נוחות. לגופו של עניין יהא לך סמוך ובטוח שהשר אינו ניגוד שעה שהוא שומע אותי.

אלה הן שתי ההסתייגויות העיקריות מבחינת המ-
הות, אף שזו מפוצלות להרבה ההסתייגויות-משנה.

בהצעת החוק שלי גם הצעתי שכל הפטורים האלה יהיו צמודים למדד יוקר המחיה והדבר ישחנה או-
טומאטית מדי שנה בשנה.

לבסוף - ברצוני לציין שההסתייגויות השונות של חברי בסיעת הליכוד ושלי, שאינן זהות דווקא בכל הספרות, מצביעות בעליל על הפני האוצר, לפני הממ-
שלה ולפני הכנסת יש מספר אופציות שכולן באות בחשבון לשינוי רציני במערכת המיסוי ואף אחד מאתנו — אני מניח שלא חברי הכנסת כדר, לא חברי-
הכנסת פלומין ולא חברי הכנסת האחרים שהיו בוועדת הכספים — איננו אומרים: כזה ראה וקדש. אנחנו באים ואומרים: יש לבחור במגמה הזאת לעומת השי-
טה של טלאים טלאים שאינם אומרים מאומה, השי-
טה שבחרה בה הממשלה. אם הממשלה תעמוד בסורה

אמו אוטומאטית לשנת המס שתבוא אחריה. הסתיי-
גות זו באה למנוע את הפיגור והמשא-ומתן לגבי כל ניכוי וניכוי.

לסעיף 14 להצעת החוק — עניין מס רווח הון —
הצעתי כי במקום שנטיל מס על הון כפי שהמצב הוא כיום — והיום אנחנו מקיימים מס רווחי הון גם על "רווחי נייר" — נקבע שתי קאטיגוריות של רווח. אותו רווח שזלעמשה נובע רק משיעור כתוצאה מעליית מדד יוקר המחיה של מחיר הרכישה, יהיה פטור מכל מס, וכל יתרת הרווח המבטאת את הרווח הריאלי תחוייב במלוא המס.

הצענו שינויים לטבלת שיעורי המס הואיל ונראה לנו כי הטבלה כפי שהוצעה על-ידי שר-האוצר וה-
ממשלה איננה מספקת את צרכי רפורמה של ממש. ב-
1964, בעקבות מסקנות ועדת צדוק, נעשתה מהפכה יחסית בטבלת שיעורי המס, וחששות האוצר שהרפורמה הזאת תביא להפסד ממון התבדו כי הוכח שכתוצאה מהקלת המס גברה גביית תשלום מס אמת. ככל שטב-
לת המס תהיה נוחה יותר, התוצאה תהיה לא הפסד ממון, אלא גביית מס אמת מוגברת, והעיוותים שאנו עדים להם, ובמידה רבה שותפים להם, יפתחו, וכן יתרום הדבר לשיפור היחסים בין ציבור משלמי המס לאוצר.

בסעיף 17 הצעתי את הקטנת מס החברות מ-42%
אגורות ל-40% אגורות הואיל ונראה לי שאנו מחמירים יתר על המידה. עם החברות, בייחוד כיוון שאנו שור-
אפים להגיע לעניין של הצבר הון וחסכון במשק. חזי-
מרת המסים בחברות מעודדת בזבוז ושוללת את המ-
טרה שלשמה אנחנו רוצים לעודד חסכון — גידול הון עצמי והשקעות גדולות במשק.

היו"ר פ. שינמן:
את ההסתייגויותיו של חבר-הכנסת שוסטק ינמק חבר-הכנסת שמואל תמיר.

שמואל תמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אציין את המ-
גמה המרכזית העוברת דרך כל ההסתייגויות שלנו, מגמה המקבילה להצעת חוק פטרית שהגשתי לתיקון פקודת מס הכנסה על יסוד שני עקרונות. הראשון —
לאפשר לכל תושב החייב במס להשתכר כדי מחייתו בטרם הוא נקרא לשלם מס. אני סבור שרוב העי-
וותים וחלק לא-מבוטל מהשתתח המידות שפשו במדינה נובעים מכך שהטלנו — הממשלה הטילה או הכנסת הטילה — על האזרחים גזירות שאינם יכולים לעמוד בהן. כאשר עומדת לפני האזרח הברירה בין ציות לחוק, שהוא חושב שעקרונותיו אינם סבירים ואף אינם מו-
סריים, לבין ציות לחובתו כלפי בני ביתו, אשתו וילדיו, כפי שצו החיים מטיל עליו, הוא מעדיף לבחור בדרך השנייה, והוא גם אינו רואה בכך עבירה מב-
חינה מוסרית. וזהו החטא הקדמון אשר הביא בהדרגה, יחד עם הרבה גזירות אחרות שהציבור אינו יכול לע-
מוד בהן, להשתתח המידות ולפגיעה בכל הרקמה של המערכת החברתית הישראלית.

בעת ובעונה אחת, כאשר חבר-הכנסת שוסטק, שה-
גיש את ההסתייגויות, ואני נתנו את הדעת על הצורך במדיניות לשעת החירום שצריכה להיות מופעלת במ-
דינה ואיננה מופעלת במישורים רבים, הגענו לידי

כל זה מורה מה המגמה של הרפורמה במס הכנסה. מחברר שבמדיניות המיסוי באה לידי ביטוי מגמת המדיניות הכללית של הממשלה. המיסוי גדל בגלל מדיניות המבוססת על עמדות של כוח המצריות הוצאות צבאיות ענקיות; ומצד אחר — החלוקה של נטל המסים היא כזאת שרוב הנטל מוטל על השכירים והעצמאים בעלי ההכנסות הנמוכות והבינוניות, וה"קלות" לבעלי ההון והחברות. ההסתייגות שלנו מכ"זונת לשנות את חלוקת נטל המסים.

בהסתייגותנו לסעיף 2 — ניכוי לתושב — אנחנו מציעים להגדיל את הניכוי ל-4,000 לירות במקום 3,720 לירות; וניכוי מיוחד לתושב רווק — 1,250 לירות במקום 960 לירות. ידוע שלרוק יש לפעמים לא פחות הוצאות מאשר לבעל משפחה.

בסעיף 3 — ניכוי בשל זיקה — אנחנו מציעים 650 לירות במקום 540 לירות; ולזוג — 1,250 לירות במקום 1,140 לירות.

ואשר לסעיף 4 — חברי הכנסה, קשה מאוד לא לראות את העול הנעשה כאן לחייבי מס. מדובר באנשים שאמנם הם משתכרים, אבל הם נכים. הניכוי לנכה מ"מ" עד 50% אנחנו מציעים 1,000 לירות במקום 960 לירות. ולנכה בשיעור של 50% — 1,800 לירות במקום 1,680 לירות. אנשים כאלה שעובדים ומתפרנסים צריך להקל עליהם ולתת להם ניכויים גדולים יותר מאשר בחוק זה. על כן הצענו להגדיל את הניכויים בסכומים הנ"ל.

סעיף 5 נוגע לחריש-אילם. במקום ניכוי בסך 960 לירות מציעים 1,000 לירות. חברי הכנסה, גם הסכומים שאנחנו מציעים אינם מפצים עדיין את האנשים האלה ואינם מאפשרים להם לחיות בכבוד מע"מל כפיהם למרות הליקויים הפסיים שלהם.

בסעיף 6 אנחנו מציעים להגדיל את הניכוי מ-1,320 לירות ל-1,500 לירות. אנחנו חושבים שיש לעודד עבודת נשים. אשה עובדת שהכנסתה מחו"שבת במשותף עם הכנסת בעלה גם היא צריכה ליהנות מניכויים נאותים. בסעיף 7 אנחנו מציעים 1,400 לירות במקום 1,020 לירות; 1,800 לירות במקום 1,560 לירות; במקום 650 לירות יבוא 540 לירות; ו-1,250 לירות במקום 1,140 לירות. סעיף 8 נוגע לאותו נושא — ניכוי בעד אשה העוזרת לבעלה בהשגת הכנסתו. אנו מציעים להגדיל את הסכומים מ-540 לירות ל-650 לירות, ומ-720 לירות ל-850 לירות.

אשר לניכוי בעד ילדים — יש כאן שני חלקים: החלק הראשון נוגע להצעה להגדיל את הניכוי בעד שני הילדים הראשונים מ-1,400 לירות ל-1,500 לירות. אנו מציעים להשאיר את סכום הניכוי של 1,500 לירות בעד כל ילד נוסף, אבל אנו מערערים על ההחלטה לנכות מס הכנסה מקיצבת הילדים המשתלמת על-ידי המוסד לביטוח לאומי. כידוע, חוק זה נכנס לתק"פ" רק בשנה החולפת. אנו חושבים שלא היה מקום לשינוי הזה. אנו מציעים לבטל את גביית מס ההכנסה מהקיצבות שמשלם המוסד לביטוח לאומי בעד הילדים.

את הניכוי לאלמן או גרוש שיש לו ילדים אנו מציעים להגדיל מ-1,800 לירות ל-2,000 לירות. גם לאשה החיה בנפרד מבעלה מציעים אנו להגדיל את

ולא תבחר בשום אלטרנטיבה מהאלטרנטיבות האלה, הרי אמנם תהיה נאמנה לאטימותה לצרכים ולשינויים היסודיים במערכת המסים, אבל אני חושש שלא יעבור זמן רב והיא תיאלץ לבוא לבית הזה ולבקש שוב שינוי כי החיים יגברו על חוק בלתי-סביר.

אני מציע לקבל את ההסתייגויות.

היו"ר פ. שינמן :

רשות הדיבור לחבר-הכנסה לורנץ, להנמקת הסתייגויותיו. — חבר-הכנסה לורנץ איננו באולם.

רשות הדיבור לחבר-הכנסה לבנבראון, להנמקת הסתייגויותיו. בבקשה.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברשות היושב-ראש אנאמק עכשיו את כל ההסתייגויות שלנו. ההסתייגויות שלנו לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה מכ"זנות לשווא אופי פרוגרסיבי לרפורמה במס הכנסה המוצעת בחוק זה. בהצעות לרפורמה במס הכנסה, כפי שהובאו היום לאחר הדיון בוועדת הכספים, נשארו המגמות המעמדיות והאנטי-סוציאליות של הטלת רוב נטל המסים על השכירים והקלות לבעלי הון, לחברות ולמפעלים מאושרים.

ההכנסות ממסים ותשלומי חובה הסתכמו בשנה הזאת בלמעלה מ-20 מיליארד לירות. יחד עם תשלומי הביטוח ומסי הרשויות המקומיות יגיעו המסים ותשלומי החובה בכל דרגי הממשל ל-62% מההכנסה הלאומית. חלקו של נטל המסים בהכנסה הלאומית גדל משנה לשנה. ב-1960 — 26.2%; ב-1967 — 28.8%; ב-1970 — 38.5%; ב-1973 — 50.9%; ב-1974 — 54.8%. מן הראוי לציין שבשנים 1967 עד 1973 גדלה ההכנסה הלאומית פי 2.2 לעומת זאת המסים, יחד עם מילווה החובה, גדלו פי 5.7.

במצב זה של הגדלת נטל המסים משאירה הרפורמה במס הכנסה את רוב הנטל על השכירים, וכל הדיבורים על הקלות לבעלי הכנסה נמוכה אין להם כל אחיזה במציאות. נקח לדוגמה את העלאת סף המס לגבי נשוי שהוא אב לשני ילדים יעלה סף המס מ-743 לירות לחודש ל-792 לירות לחודש; אב לארבע ילדים יעלה סף המס מ-1,050 לירות לחודש, במקום 1,015 לירות כיום. זאת אומרת: הפרש של 49 לירות לחודש לגבי משפחה שיש בה שני ילדים ו-35 לירות לגבי משפחה שיש בה ארבעה ילדים, בזמן שבגלל עליית המחירים וקוקות משפחות אלו לקיומן לפחות לחוספת של 140 עד 160 לירות לחודש. למעשה יוצא שמורידים את סף המס כי הערך של 792 לירות או 1,050 לירות כיום הוא הרבה יותר נמוך מהערך של 743 לירות או 1,015 לירות לפני כמה חודשים. יוצא אפוא שדווקא בעלי ההכנסות הנמוכות מופלים לרעה.

לעומת זאת יש הפחתה בשיעור המס המאקסימאלי מ-70% כיום, שחל על הכנסה חייבת של 42,000 לירות ומעלה לשנה, ל-65%, והוא יכול על הכנסה חייבת במס העולה של 70,000 לירות. אם נוסיף לכך הפחתת מילווה המעבידים מ-6% בשנת 1971/72 ל-5% ב-1973, ועכשיו ל-2.5%, הרי ששינוי זה יקטין את ההכנסות בשנת 1974 בסכום של 350 מיליון לירות.

סעיף 36 לפקודה דן בניכוי נוסף לנכים. הוא קובע שתי דרגות נכות: נכות מ-25% עד 50% ונכות מ-50% ומעלה. ברשימה של הנכים הוכאים לניכוי מוצאים אנו נכים שהם נפגעי תאונות עבודה, נכים כתוצאה מפצעי מלחמה, מתאונות דרכים, משיתוק או מפגיעות ספר או מפעולות איבה. לכל הנפגעים הללו יש תמיכה או תוספת בחוקים אחרים. זכויות הנפגעים כתוצאה מפצעי מלחמה מעוגנות בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), וכן בחוק נכי המלחמה בנאצים ובחוק נכי רדיפות הנאצים. לנפגעי תאונות עבודה יש פקודת הפיצויים לעובדים או חוק הביטוח הלאומי. לנפגעי ספר קיים חוק הגימלאות לנפגעי ספר. לנפגעים מפעולות איבה קיים חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה. לנפגע בתאונת דרכים יש פקודת הביטוח של כלי רכב מנועי (סיכוני צד שלישי). המשותקים הם היחידים שאין להם כל תמיכה בשום חוק אחר. כל מה שהם זקוקים לו הם חייבים להשיג בכוחות עצמם. יהא זה נכון אם המדינה תחוקק חוק ביטוח נכות שיהלץ את האנשים הללו ממצוקתם המאלצת אותם להתחמק על דלתות לשכות הסעד. יש מספר לא-מבוטל של נכים כתוצאה משיתוק.

שושנה ארכלי-אלמולינו (המערך):
הכנסת קיבלה כבר את חוק הנכות.

זוהים קורפו (הליכוד):
אינני מדבר על הביטוח הלאומי. אני מדבר על חוק נכות.

שושנה ארכלי-אלמולינו (המערך):
חוק ביטוח נכות, התחילו להפעילו מ-1 באפריל.

חיים קורפו (הליכוד):
עדיין אין מחילים אותו על נפגעי שיתוק.

שושנה ארכלי-אלמולינו (המערך):
את החוק הזה מחילים בהדרגה, ובעוד שנה יחול גם עליהם.

חיים קורפו (הליכוד):
התוצאה היא שכל הנפגעים הללו צריכים לשלם לקופת-חולים בעד טיפול רפואי; הם צריכים לשלם בעד מכשירים רפואיים כאשר הם נזקקים להם; הם צריכים לשלם בעד עזרה בבית כאשר הם נזקקים לה.

כיוון שהסעיף הוא כוללני, הצעתי להוסיף בסיפה של סעיף 36(א) לפקודה: "נפגע שיתוק או נפגע אחר מבין האמורים שאין לו זכות על-פי חוק אחר לעזרה רפואית, ציוד עזר ועזרה למשק בית, יהיה זכאי לניכוי נוסף של 500 לירות אם כושר עבודתו נפגע כדי 25% אך פחות מ-50%, וניכוי של 1,500 לירות אם כושר עבודתו נפגע ב-50% ומעלה." דומני שאין בכך משום מאמץ או הוצאה כספית גדולה, ויחד עם זאת תהיה בכך הקלה למוכי הגורל שאינם יכולים להשיג עזרה בדרך אחרת.

היו"ר פ. שינמן:
רשות הדיבור לחבר-הכנסת לורנץ, להנמקת הס-תיגיוותיו.

הניכוי. אנו מציעים הגדלת הניכוי מ-1,320 לירות ל-1,500 לירות. ובעד ילדים שאינם פוגעים בזכות ההורים לניכוי אנו מציעים להגדיל את הסכום מ-1,200 לירות ל-1,300 לירות. אשר לבן המשפחה או בת המשפחה המשרתים בצבא בשירות סדיר, אמנם הוועדה הגדילה את הסכום לעומת ההצעה המקורית, אבל אנו מציעים להגדיל אותו עוד יותר עד ל-750 לירות.

ואשר לניכוי בעד קרובים — יש פועלים רבים שהם תומכים בקרובים. יש להקל עליהם ולהגדיל את הניכוי ל-600 לירות במקום 500 לירות; ל-1,200 לירות במקום 1,000 לירות; ול-2,200 לירות במקום 2,000 לירות. הוא הדין לתלויים שאין להם אפשרות לקיים את עצמם. מדובר באנשים המשתכרים שכר נמוך. דווקא אנשים אלה מטופלים בבעיות רבות. על כן אנו מציעים להגדיל את הסכומים הללו ל-1,500 לירות במקום 1,440 לירות; ול-2,000 לירות במקום 1,980 לירות.

אני רוצה לעמוד עכשיו על עניין הטבלה של שיעורי מס ההכנסה. השוואה בין ההצעה שלנו לבין ההצעה של סיעת הליכוד מראה מהי המגמה. אנו בעד הקטנת המס המוטל על בעלי הכנסה נמוכה ומצמצמת והגדלת המס המוטל על בעלי הכנסות גבוהות. בהצעות של הליכוד יש אמנם הצעה להקטין את שיעורי המס המוטל על בעלי הכנסה נמוכה, אבל לעומת זאת הם דורשים גם הקטנת המס המוטל על בעלי הכנסה גבוהה. אנו אומרים שעלידי הגדלת המס המוטל על בעלי הכנסה גבוהה אפשר להקל על בעלי הכנסה נמוכה ובינונית. ההצעה שלנו אומרת: על כל לירה מ-3,000 הלירות הראשונות — 15 אגורות; על כל לירה מ-3,000 הלירות הבאות — 17 אגורות; על כל לירה מ-2,000 הלירות הבאות — 20 אגורות; על כל לירה מ-2,000 הלירות הבאות — 23 אגורות; על כל לירה מ-2,000 הלירות הבאות — 27 אגורות; על כל לירה מ-2,000 הלירות הבאות — 35 אגורות; על כל לירה מ-2,000 הלירות הבאות — 35 אגורות. לגבי בעלי הכנסה יותר גבוהה אנו מציעים שיעורים של 40% — 45% — 55% — 60% — 62% — 65%, ואת המס המאקסימאלי להגדיל ל-70%.

כן אנו מציעים בסעיף 15(ב) במקום 30 אגורות ללירה — 25 אגורות ללירה; ונוסף לכך אנו מציעים עים שסעיף 15(ג) יימחק.

סעיף 16 מדבר על שיעור המס על דיבידנד. אנו מציעים להגדילו מ-50% ל-65%.

אשר למס על חברות — אין כל הצדקה לכל השינויים שנעשו כדי להקטין את המס. אנו מציעים להגדיל אותו ל-55%, ומס העברות יש להגדיל מ-30% ל-35%.

חברי הכנסת, ההצעות שהבאנו באות לשוויון אופי פרוגרסיבי למס הכנסה. נטל המסים הוא כבד מנשוא ויש צורך להקל על בעלי ההכנסה הנמוכה והבינונית. למטרה זו מכוונות ההסתייגויות שלנו.

היו"ר פ. שינמן:
רשות הדיבור לחבר-הכנסת קורפו, להנמקת הס-תיגיוותיו.

חיים קורפו (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש לי הסתייגות שמשמעותה היחידה היא תיקון עוול למוכי גורל.

שלמה לורנץ (חזית דתית תורנית) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רצוני לנמק רק שתיים מההסתייגויותי, וגם זאת בקצרה. באופן כללי אני חושב שההסתייגויות מספר ההסתייגויות במגמה להגדיל את סכום הניכויים. כל אחד מאתנו יודע, ולא צריך להיות לשם כך כלכלן, רואה-חשבון או יועץ לענייני מס הכנסה, שהמינימום הפטור ממס הוא רחוק ממינימום הקיום הדרוש לאדם. אני מבין שאי-אפשר בבת אחת להעלות בהרבה את הניכויים כי זה יפגע בהכנסות האוצר בסך של מאות מיליונים לירות, אבל אנחנו צריכים להפגין את הרצון להתקדם התקדמות של ממש לקראת התחשבות במציאות ושנגיע פעם למימוש העיקרון, שיהיה איזה מינימום שכל אחד מאתנו מבין שבלעדיו אי-אפשר להתקיים, וזה יהיה פטור ממס הכנסה. אם נזכה להגיע לכך אין שום ספק שנתרום בזה הרבה למס אמת. ומס אמת הוא לא רק עניין של מס ; זהו גם חינוך לאזרחות טובה, חינוך ליושר. נחל לגרום לכך שכמעט כל משלמי המס מורים לעצמם היתר ומחפשים כל דרך, גם כשהם יודעים שזו דרך פסולה, לרמות את מס ההכנסה. לדעתי, אחת הסיבות העיקריות לכך היא שאיננו קובעים לעצמנו עקרון שחייב להיות מינימום הכרחי לקיום שיהיה פטור ממס הכנסה. זו הערה כללית, ומכאן רוב רובן של הסתייגויותי, שלא כולן אנמק עכשיו.

ההסתייגות אחת היא לסעיף 9 שבו מדובר על הגדלת ניכויים למשפחות מרובות ילדים. למשפחה שיש לה 3 ילדים הניכוי עד עכשיו היה 1,200, מוסיפים 10% והניכוי יהיה 1,320 לירות. ואילו מהילד הרביעי ויותר היה עד עכשיו הפטור 1,320 לירות, ואחרי התיקון, ואחרי שרוב חברי הכנסת הכספים באו לעמק השווה, יהיה הניכוי 1,400 לירות.

אני חייב לשאול את הכנסת, לשאול את כל אחד מחברי הכנסת ואת הציבור כולו — אם דברי יזכו להגיע לציבור בחוק מבול ההסתייגויות — מה אנחנו רוצים, מהי הדרך שלנו. האם רוצים אנו לעודד ילודים או שאנחנו רוצים לגזור שיהיו במשפחה לכל היותר שלושה ילדים ; מה שאנחנו עושים בחוקים השונים הוא באמת דבר מוזר. לא זה בלבד שאין אנחנו מעודדים את הילודה — ואני כבר לא דן בכך מבחינה כספית, אני דן בכך מבחינה עקרונית — אלא שאנחנו מגבילים וכאילו אמורים : לטבות המדינה אסור שיהיו יותר מדי ילדים, "פן ירבה", חס וחלילה. שאם לא כן איך יסביר את הדבר מי שיענה על ההסתייגויות — ובוודאי יהיה זה חבר-הכנסת קרגמן, יושב-ראש ועדת הכספים : מה ההגיון שעד שלושה ילדים צריך להוסיף 10% ואחר כך פחות מזה ; מי שיש לו יותר משלושה ילדים צריך היה לקבל עידוד גדול יותר, 12%, 15%, אבל לא, עומדים על המקח ואין נותנים אפילו 10%.

נפים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית) :
זה מחל המחללים במדינת ישראל.

יחזקאל פלומין (הליכוד) :
איך תצביע ?

נפים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית) :
אצביע בעד ההסתייגות.

שלמה לורנץ (חזית דתית תורנית) :

חבר-הכנסת אליעד, אתה רוצה לעזור לי, ואני מודה לך, אבל תן לי להשמיע דברי. בעניין זה אנחנו מדברים בסגנון אחד, ואני שמח על כך. אני מקווה שמפעם לפעם יהיו יותר חברי כנסת שיבינו שזו חובה אלמנטארית וחובה לאומית ממדרגה ראשונה שאנחנו באמת נעודד את הילודה. אם בכל חוק ובכל חש"בון לוקחים כביכול תמונה אידיאלית של משפחה בת ארבע נפשות, רק שני ילדים, הרי יש לזה השפעה חינוכית שלילית ביותר.

באופן קונקרטי, מוסיפים הטבה של 10% עד הילד השלישי ומן הילד השלישי אין מוסיפין אפילו אותם 10%, אלא פחות מ-10%, וגם זה אחרי מאבק גדול. בהצעת החוק מטעם הממשלה את היתה שום תוספת מהילד הרביעי. הרי יש בזה יחס שלילי למי שיש לו ילדים רבים, כאילו ראו צורך להעניש אותם ולא לתת להם הטבות. ברוך השם שבכל זאת הגענו לתוספת מ-1,320 לירות ל-1,400. אילו הוספנו 10%, היה הסכום צריך להיות 1,452 לירות.

זוהי ההצעה האלטרנטיבית המינימאלית : לא להפחות לרעה החל מהילד הרביעי, להוסיף בדיוק כמו שמוסיפים עד הילד השלישי — 10%. אני מצדי מציע לעודד את הילודה והחל מהילד הרביעי לתת קרוב ל-20% במקום 10%, במקום 1,320 לירות לתת 1,600 לירות.

אני פטור מלהשמיע כאן את המספרים האימים. הסטאטיסטיקה מראה ירידה תלולה בילודה באוכלוסיה היהודית ולעומתה עלייה תלולה בחלק השני. אם חברי הכנסת קצת יתבוננו ויחשבו, אני חושב שלא יוכלו שלא להצביע בעד ההסתייגות הזאת.

ההסתייגות השנייה שאני רוצה לנמק היא בעניין הנכים. התרשמתי כי החוק מתחשב בנכים, אבל לא במידה מספקת. יש כמה מאות נכים ממגפת שיתוק הילדים שהיתה בשנת 1950, ואנחנו צריכים להיות מאושרים שרבים מהם יכולים לפרנס את עצמם. אמנם הם יושבים על כסא-גלגלים, יש להם מגבלות שונות, אבל הם מתפרנסים בכבוד, ברוך השם. מה ההענה שלהם ? הם מבקשים שהכנסת תבין שההוצאות שלהם, ההוצאות היסודיות, הן יותר גדולות מאשר לכל אזרח בריא ; ראשית, מכשירים רפואיים וכל מיני דברים אחרים, אפילו מכונות, דבר שאיש בריא יכול להתגבר על בעלדיו, בשבילים זה מכשיר לעבודה, מכשיר לפרנסתם. נוסף לכך הם מוגבלים מבחינה פיזית, אינם יכולים לעשות עבודות שונות והם חייבים להיעזר בעזרת, דבר שעולה בכסף. נדמה לי שאנחנו חייבים להתחשב בתביעה כה הומאנית וצודקת, ולדעתי, בסופו של דבר כה אינה מסתכמת בסכומים גדולים. מספרם אינו כל-כך גדול.

אתרם חלקי לקיצור הוויכוח ולא אנמק את יתר ההסתייגויותי. הן מובנות מאליהן.

היו"ר פ. שינמן :

רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים, לתשו-בה.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הייתי מייעץ לחבר-הכנסת לורנץ, אם מותר לי, לא כל כך לעמוד על

בעיה זו. ודאי שצריך לעשות מאמצים גדולים על-ידי המנגנון כדי להגיע לכך שכל אחד ישלם בהתאם לחוק.

בעניין מסים אביא כאן כמה מספרים. שלושת העשירונים הגבוהים מרוויחים 57% מההכנסה הלאומית וחלקם במס הוא 80%. שלושת העשירונים התחתונים משתכרים 15% מההכנסה הלאומית וחלקם במס הוא 4%. כולנו היינו מרוצים אילו הכנסתם היתה גדולה יותר והיו משלמים יותר מס. אבל זאת היא העובדה מבחינת החלוקה.

מה עשינו בעניין הקטנת המס באופן ריאלי? אקח לדוגמה אדם שהוא בעל הכנסה ממוצעת, 1,200—1,300 לירות לחודש. מי שמשתכר 1,200 לירות ההפחתה אצלו ב-1 באפריל לעומת חודש מארס 1974 היא ב-18.5%, וב-70% לעומת מארס 1972. יש הת' קדמות. אם נקח לדוגמה אדם שהוא בעל הכנסה של 1,500 לירות, הוא זוכה בהפחתה של 14% לעומת מארס 1974, או 35% לעומת מארס 1972. אדם בעל הכנסה של 2,000 לירות — הכנסה שהיא נחלת חלקן של שכבות גדולות בארץ, גם פועלים מקצועיים — ההקטנה אצלו היא ב-14% לעומת מארס 1974, או 56.8% לעומת מארס 1972. וכן הלאה.

אני רוצה להעיר עוד הערות אחדות. מישוה אמר שלמעשה מה שעושים עכשיו הוא מעשה של אינפלציה. מצלמים בדיוק את השינויים שחלו עקב האינפלציה. 3,720 לירות לחושב. לזה יש להוסיף 2,400 לירות תוספת יוקר הכלולה בהכנסה והפטורה ממס הכנסה. זה איננו קיים בארץ אחרת. את זה צריך להוסיף. כל פעם שיש תוספת יוקר — והיא קיימת עקב היוקר — היא נכללת. לא מיד, כל חודש, אבל מדי פעם. כ"ללים אותה בהכנסה הפטורה. זה עוד 2,400 לירות.

עכשיו אני רוצה לומר משהו לגבי האגרות. אין דבר יותר צודק מאשר ביטול החוק. למעשה גם ד"ר בדר סבור כך. יש ספרות עשירה מאוד, בארץ וב-חוץ-לארץ, בתחום זה. ברוב הארצות בוטל העניין. אין הצדקה לכך שאדם הפודה איגרת לפני יום הפדיון — זה יכול להיות שבועיים לפני הפדיון — יקבל ריבית ולא ישלם מס, ואם פודה את האיגרת ביום הפדיון ישלם מס הכנסה. אין לזה הצדקה. למעשה מונעים בכך הכנסה מהמדינה, הכנסת שהיא יכולה להשתמש בה.

עוד דבר: ההצמדה פטורה ממס הכנסה. ההצמדה פטורה ממס הכנסה בכל מקרה. מדובר על הריבית. ההצמדה היא העיקר ואין עליה מס. מה הצדקה? ביי-חוד מאחר שהחוק אומר שזה יהיה חול משנת 1975. זאת אומרת: ניתן זמן לסידור העניינים האלה.

אני רוצה לומר, ובוזה לסיים: עלינו לגבות 60 מיליון לירות מסים ליום. כל אחד מאתנו איננו רוצה לשלם הרבה מס הכנסה. אין אדם המתלהב במיוחד מתשלום מסים, אבל מי שרוצה לשלם על פרופורציות מסוימות בין מסים ישירים ומסים עקיפים איננו יכול ללכת בצעדים הרבה יותר גדולים מאלה שהיו לפני שנה. מאלה של השנה, ובוודאי יהיו צעדים נוספים בשנים הבאות. על כל פנים, שר האוצר הביא הצעות המושתתות, במידה מסוימת, על המלצות ועדה ציי-בורית. יש כאן נסיון חשוב מאוד לקיים את ההתחייבויות שניתנו לציבור בארץ.

אני מבקש לדחות את כל ההסתייגויות.

הסתייגותו, כי היא מחטיאה את המטרה שהיא רוצה להשיג. אי-אפשר בדרך כלל באמצעות מס הכנסה לפ-תור את כל הבעיות הסוציאליות. לפעמים זה פועל בדיוק בצורה הפוכה. אם אנחנו מדברים על ילדים, על הצורך לתמוך במשפחה, על הצורך לתת לה כל מיני הנחות ממס או בצורות אחרות, אם אנחנו מחק-נים את חוק מס ההכנסה ונותנים ניכוי גדול יותר, הרי זה עדיין אינו מביא לידי כך שמשפחות שיש להן ארבעה או חמישה ילדים וההכנסה שלהם נמוכה ואינן משלמות מס הכנסה ייהנו. ממה שחבר-הכנסת לורנץ רוצה שיהנו. הדרך הטובה ביותר, האוניברסאלית ביותר, היא דרך הביטוח הלאומי. ביטוח לאומי, באמ-צעות קיצבאות ילדים, נותן לכל. הנחות ממס הכנסה ניתנות לאלה שמשלמים מס הכנסה. אלה שאינם משל-מים מס הכנסה אינם יכולים ליהנות ממה שהגיע חבר-הכנסת לורנץ. לכן באה הצעת הוועדה להציע שהביטוח הלאומי יגדיל את התשלומים שלו כך שה-כל יקבלו ולא רק אלה שהם בעלי הכנסות גבוהות ומשלמים מס הכנסה, ושלא יקרה שמי שמשלם יותר מס הכנסה, יקבל בעד ילדיו עוד יותר עקב הניכוי. איזו גישה סוציאלית היא זו? הרי את זה אינך רוצה.

לכן הצענו, בעקבות הצעת חבר-הכנסת קורפו — ואני מצטער שלא הקשבת לדברי — ללכת בדרך של הביטוח הלאומי ולא בדרך של ניכויים במס הכנסה. חבר-הכנסת קורפו דיבר על נכים. זה בלי ספק דבר חמור מאוד מבחינה אנושית. כל מי שנפגש עם המשלחות, וכן גם מי שלא נפגש עם משלחות, יודע את הדבר. אבל עשינו איוה דבר. אולי לא מספיק. אי-אפשר לומר שזה מספיק. תמיד יש התקדמות, וה-התקדמות גדולה. נכים נכללים באותה קאטיגוריה שמ-קבלת עכשיו במקום 840 לירות — והם באחוז נכונת גבוה — סכום של 1,680 לירות. כלומר כפליים ממה שהיה עד כה. כמובן, אם תאמר שזה לא מספיק, לא אוכל לומר שאינך צודק. אבל יש גבול בהתקדמות. בענייני מס הכנסה מוכרחים להגיע לאיוה גבול כדי שתהיה בכל זאת הכנסה. כל הפטורים והניכויים הנוספים הניתנים השנה מסתכמים בסכום של 700 מיליון לירות. אני רוצה לחזור ולומר שמדיניות הממשלה, המאושרת למעשה על-ידי הכנסת, היא מדי-ניות ההולכת בכיוון של העמקת הגישה הסוציאלית, התחשבות במוכי גורל, וזאת קאטיגוריה קיצונית ביותר לעומת קאטיגוריות אחרות בחברה שלנו. קראתי קודם אינדקס שלם וסכומי ניכויים גדולים הנוגעים לאשה העובדת, אשה העובדת במשק ביתה, נכים, חרשים-ילמים, וכן הורים אומללים שצריכים להחזיק ילדים מפגרים במוסדות, כי בכך יש לא רק בעיה נפשית חמורה למשפחה אלא גם הוצאה כספית. כל זה הובא בחשבון. כל הניכויים האלה גדלו לעומת השנים הקוד-מות. זה גדל והולך מדי שנה בשנה. בכך יש גישה סוציאלית.

ביחס למס הכנסה — לא אדבר על גביית מס אמת. זו בעיה שאנחנו ערים לה והכנסנו כל מיני תיקונים, כגון קנסות, ריבית על פיגורים בתשלומים, הגדלת מקדמות, ניכוי מס במקור והגדלתו מ-5% ל-7.5%, וכיוצא באלה. אינני יודע אם בתחום זה נגיע פעם לשלמות הרצויה. אבל זו איננה רק צרה שלנו. אמנם אין זה מנחם אותי שזאת גם בעייתן של מדינות אחרות, אבל רצוני להדגיש כי לא קל לפתור

ה צ ב ע ה

- בעד התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ
לסעיף 2 — 35
נגד — 39
התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ לסעיף 2
לא נתקבל.
התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לסעיף
2 לא נתקבל.
סעיף 2, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:
נעבור לסעיף 3.

ה צ ב ע ה

- התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.
אריאל שרון (הליכוד):
כבוד היושב-ראש, מדוע אין מונים את המצביעים?
היו"ר פ. שינון:
צריך לבקש זאת. אם אין מבקשים, מצביעים כפי
שהצבענו. נמשיך בהצבעה על סעיף 3.

ה צ ב ע ה

- התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא
נתקבל.
התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ לא נתקבל.
התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא
נתקבל.
סעיף 3, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:
אנו עוברים להצבעה על סעיף 4.

ה צ ב ע ה

- התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לסעיף
4 לא נתקבל.

אריאל שרון (הליכוד):
אני מבקש למנות.

היו"ר פ. שינון:
בבקשה.

ה צ ב ע ה

- בעד התיקון של חבר-הכנסת ח. קורפו
לסעיף 4 — 34
נגד — 40
התיקון של חבר-הכנסת ח. קורפו לסעיף 4
לא נתקבל.
התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לסעיף
4 לא נתקבל.
סעיף 4, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:
אנו עוברים לסעיף 5.

ה צ ב ע ה

- התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לסעיף 5
לא נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. נתחיל בסעיף 1.

ה צ ב ע ה

- בעד ההצעה של חבר-הכנסת י. בדר
למחוק את הסעיף — 25
נגד — 42
ההצעה של חבר-הכנסת י. בדר למחוק את
הסעיף לא נתקבלה.
התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא
נתקבל.
סעיף 1, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:
לחבר-הכנסת בדר יש הצעה להוסיף סעיף 1א.

יוחנן בדר (הליכוד):
אני מבקש הצבעה שמית.

היו"ר פ. שינון:
לצורך הצבעה שמית יש להגיש בקשה עם עשרים
ריב שמות בכתב.

יוחנן בדר (הליכוד):
זה לא כתוב. די בכך שירימו עשרים ידיים בעד
ההצעה.

היו"ר פ. שינון:
אני קורא את הסעיף בתקנון: "על-פי דרישת עשרים
חברי כנסת לפחות, או על-פי דרישת הממשלה,
תיערך הצבעה אישית". נוהגים להגיש את הבקשה
בכתב. הואיל ולא הוגשה בקשה ואנחנו באמצע ההצבעה
— אנחנו מצביעים.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר-הכנסת י. בדר להוסיף סעיף
1א לא נתקבלה.

אריאל שרון (הליכוד):
מדוע אין מונים את הקולות?

היו"ר פ. שינון:
צריך לבקש למנות. אם אין מבקשים — אין מונים.

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף 2.

ה צ ב ע ה

- התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.
התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא
נתקבל.
התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.
בעד התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ — 35
נגד — 35

יצחק מודעי (הליכוד):
הצבעה חוזרת, בבקשה.

היו"ר פ. שינון:
נערוך הצבעה חוזרת.

הצבעה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא נתקבל.

סעיף 7, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

נעבור לסעיף 8.

הצבעה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא נתקבל.

סעיף 8, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

אנו עוברים לסעיף 9.

הצבעה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

מי בעד ההסתייגות של חבר-הכנסת פלומין לסעיף 9?

(קריאה: מבקשים למנות.)

הצבעה

בעד התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין — 33
 נגד — 39
 התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.
 התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

מי בעד ההסתייגות של חבר-הכנסת לורנץ?
 (קריאה: נא למנות.)

הצבעה

בעד התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ — 35
 נגד — 38
 התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ לא נתקבל.

מנחם ידיד (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זוהי טעות. אני מבקש למנות עוד פעם.

היו"ר פ. שינון:

אני חושב שלא היה כל שיבוש בהצבעה, ואין כל סיבה לערוך את ההצבעה עוד פעם.

מרכי בן-פורת (המערך):

הפרש של חמישה אי-אפשר לטשטש עוד פעם בהצבעה.

היו"ר פ. שינון:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר-הכנסת פלומין ולורנץ לסעיף 5.

פסח גרופר (הליכוד):

אני מבקש למנות.

היו"ר פ. שינון:

בבקשה.

הצבעה

בעד התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין וש. לורנץ לסעיף 5 — 33

נגד — 40

התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין וש. לורנץ לסעיף 5 לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לסעיף 5 לא נתקבל.

יגאל הורביץ (הליכוד):

הצעה לסדר. אני מבקש, לפי הנהוג של חבר-הכנסת קרגמן, לדחות את ההצבעות. לא הולך לנו עכשיו.

(קריאה: אנחנו באמצע ההצבעה.)

אהוד אולמרט (הליכוד):

גם חבר-הכנסת קרגמן הציע זאת באמצע ההצבעה.

היו"ר פ. שינון:

אנחנו עומדים באמצע ההצבעה.

אני מעמיד להצבעה את סעיף 5 בנוסח הוועדה.

הצבעה

סעיף 5, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

נעבור לסעיף 6.

הצבעה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

אני מעמיד להצבעה את התיקון של חבר-הכנסת פלומין ולורנץ לסעיף 6.

פסח גרופר (הליכוד):

אני מבקש למנות את הקולות.

הצבעה

בעד התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין וש. לורנץ לסעיף 6 — 33

נגד — 40

התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין וש. לורנץ לסעיף 6 לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לסעיף 6 לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לסעיף 6 לא נתקבל.

סעיף 6, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינון:

נצביע עכשיו על סעיף 7.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים לסעיף 12.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא

נתקבל.

סעיף 12, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

לסעיף 13 אין הסתייגויות. אני מעמידו להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיף 13 נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים לסעיף 14.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.

התיקון האלטרנאטיבי של חבר-הכנסת י. בדר

לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.

סעיף 14, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים לסעיף 15.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא

נתקבל.

סעיף 15, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים לסעיף 16.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לסעיף 16

לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לסעיף

16 לא נתקבל.

סעיף 16, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

נעבור לסעיף 17.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת י. פלומין לא נתקבל.

סעיף 17, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אם מסכימים — נצביע עכשיו על ההצעה האל-

טרנאטיבית של חבר-הכנסת לורנץ לסעיף 9.

(ק ר י א ה : מבקשים למנות.)

ה צ ב ע ה

בעד התיקון האלטרנאטיבי של חבר-

הכנסת ש. לורנץ — 37

נגד — 40

התיקון האלטרנאטיבי של חבר-הכנסת ש.

לורנץ לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא

נתקבל.

סעיף 9, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים לסעיף 10.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת י. בדר לסעיף 10 לא

נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חברי-

הכנסת פלומין ולורנץ לסעיף 10.

מנחם ירד (הליכוד) :

אבקש למנות את הקולות.

הי"ר פ. שינון :

בבקשה.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר-הכנסת י.

פלומין וש. לורנץ — 33

נגד — 40

התיקון של חברי הכנסת י. פלומין וש. לורנץ

לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. שוסטק לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא

נתקבל.

סעיף 10, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים לסעיף 11.

ה צ ב ע ה

התיקון של חבר-הכנסת ש. לורנץ לא נתקבל.

התיקון של חבר-הכנסת א. לבנבראון לא

נתקבל.

סעיף 11, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הי"ר פ. שינון :

אנו עוברים להצעה להוסיף סעיף אחרי סעיף 11.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר-הכנסת י. פלומין וא. שוסטק

להוסיף סעיף 11א לא נתקבלה.

— חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20) (שינוי); חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (מס' 2) (שינוי, ורהפטיג); חוק שירות בטחון (תיקון מס' 9) (שינוי) —

התיקון של חברת הכנסת א. לבנבראון לא נתקבל.

היו"ר פ. שינוי:
נעבור לסעיף 18.

סעיף 19, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הצבעה

היו"ר פ. שינוי:
נצביע עתה על הסעיף האחרון, סעיף 20.

התיקון של חברת הכנסת י. בדר וי. פלומין לא נתקבל.

הצבעה

התיקון של חברת הכנסת י. ש. פלומין לא נתקבל.

התיקון של חברת הכנסת א. לבנבראון לא נתקבל.

סעיף 20, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיף 18, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינוי:
אני מעמיד עתה את כל החוק על כל סעיפיו להצבעה בקריאה שלישית.

היו"ר פ. שינוי:
אנו עוברים לסעיף 19.

הצבעה

הצבעה

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20), תשל"ד—1974, נתקבל.

התיקון של חברת הכנסת י. בדר וי. פלומין לא נתקבל.

ז. חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (מס' 2), תשל"ד—1974 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר פ. שינוי:

רידים את החשוד, אבל השוטר החוקר היודע את העניין יודע אם יש צורך להביא את האדם פעם נוספת לחקירה, ולכן הפנייה לבית-המשפט תצטרך להיות עשות לבקשת השוטר החוקר.

אנחנו עוברים לחוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (מס' 2), תשל"ד—1974, בקריאה שנייה ושלישית. חוק זה נדון בכנסת בקריאה ראשונה ב"ג באדר תשל"ד — 7 במארכ 1974 והועבר לוועדת החוקה, חוק ומשפט. החוק מוגש היום ללא הסתייגויות. יביא לפנינו את החוק יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט.

תיקון שני שהכניסה הוועדה לעניין זה הוא שהצו יהיה להבאה ולא למעצר ולהבאה כפי שהיה כתוב בהצעת החוק, כדי שלא יתפרש שהוא מובא למעצר מחדש. זהו צו להבאת הנאשם לשם חקירה כשם שמביאים עדים לבית-המשפט.

להצעת החוק אין הסתייגויות.

זרח ורהפטיג (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
ברשות היושב-ראש, מורי ורבותי, הצעת החוק באה כידוע לאפשר למשטרה קיום החקירה, ואם היא מוצאת לנחוץ לשחרר אדם בערובה טרם נגמרה החקירה, תוכל לזמן אותו בשנית על-פי צו בית-משפט. הסדר זה בא להקל על החקירה וכן בא להקל על הנאשמים כי הדבר מאפשר למשטרה לשחרר אדם לפני גמר תקופת המעצר במקרה שהיא מוצאת לנחוץ. גניח שנעצר אדם ערב שבת או יום טוב, מדוע יחזיקו אותו באותו זמן רק מפני שעדיין לא נגמרה חקירתו? בחוק זה הכניסה הוועדה שני תיקונים: תיקון אחד — לא כל שוטר יכול לפנות לבית-המשפט לבקש מתן צו להבאת המשוחרר, אלא השוטר החוקר היודע את העניין. רצינו להבטיח בכך שלא ייראה כאילו מט-

היו"ר פ. שינוי:
לחוק סעיף אחד והוא מובא, כאמור, ללא הסתייגויות. נצביע.

הצבעה

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר פ. שינוי:
אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (מס' 2), תשל"ד—1974, נתקבל.

ח. חוק שירות בטחון (תיקון מס' 9), תשל"ד—1974 **

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר פ. שינוי:

בטחון. החוק מוגש לקריאה שנייה ושלישית ללא הסתייגויות. יביא לפנינו את החוק יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון, חברת הכנסת יצחק נבון.

אנו עוברים לחוק שירות בטחון (תיקון מס' 9), תשל"ד—1974. חוק זה נדון בכנסת לראשונה ב"א באדר תשל"ד — 15 במארכ 1974 והועבר לוועדת החוץ וה-

* "דברי הכנסת", חוב' ו', עמ' 452; נספחות.
** "דברי הכנסת", חוב' ד', עמ' 256; נספחות.

חוברת י"א, ישיבה ל"ד

— חוק שירות בטחון (תיקון מס' 9) (נבון, בן-פורת, שינמן); חוק להארכת תקפן של תקנות שעת-חירום (הארכת מועדים — הוראות נוספות) (שינמן, נבון) —

אין הסתייגויות לחוק, ואבקש להעמידו להצבעה בקריאה שנייה ושלישית.

מדרבי בן-פורת (המערך):
אפשר לדעת מדוע כל גבר?

היו"ר פ. שינמן:
חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על שני סעיפי החוק בקריאה שנייה.

הצבעה
סעיפים 1 ו-2 נתקבלו.

היו"ר פ. שינמן:
אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה
חוק שירות בטחון (תיקון מס' 9),
תשל"ד-1974, נתקבל.

ט. חוק להארכת תקפן של תקנות שעת-חירום (הארכת מועדים — הוראות נוספות), תשל"ד-1974 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

בות גם על מי שבשלושים הימים שקדמו למועד ביצוע ההתחייבות היה בשירות חירום: שלושים יום במקום שלושה ימים כפי שהיה לפני כן; 2) ההתחייבויות שמועדי פרעונן הוארכו לפי חוק זה, רשאי מי שה' חוק מדבר בו לפרען בתשלומים חודשיים שווים במשך תקופה שהיא ארוכה פי שלושה מהתקופה שבה שירת שירות חירום.

אדוני היושב-ראש, אין הסתייגויות להצעת חוק זו ואבקש להעמידה להצבעה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר פ. שינמן:
חברי הכנסת, אני מעמיד את סעיפי החוק והתוספת להצבעה בקריאה שנייה.

הצבעה
סעיפים 1-3 והתוספת נתקבלו.

היו"ר פ. שינמן:
חברי הכנסת, אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה
חוק להארכת תקפן של תקנות שעת-חירום (הארכת מועדים — הוראות נוספות),
תשל"ד-1974, נתקבל.

יצחק נבון (יו"ר ועדת החוק והבטחון):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעת דיונה בחוק לקראת הכנתו לקריאה שנייה ושלישית שוכנעה ועדת החוק והבטחון כי נסיון מלחמת יום-הכיפורים בתחום זיהוי חללינו מחייב להעמיד לרשותו של צה"ל בדרך התחיקה אמצעי זיהוי אשר יאפשרו זיהוי כל גבר המשרת בשירות סדיר או בשירות מילואים באותם מקרים שבהם לא ניתן יהיה לזהותו בדרכים המקוריות. על כן החליטה הוועדה, בישיבתה ביום ב' בני-סן תשל"ד — 25 במארץ 1974, להביא את החוק לקריאה שנייה ושלישית ובדרך זו לקבוע את אמצעי הזיהוי כחלק קבוע בתוך מערכת ההוראות הקשורות בשירותו של החייל.

הוועדה שמעה את ההערות והשיקולים שהושמעו בעת הדיון. במליאה והוועדה סבורה כי הסודיות בעניין זה מובטחת, וחוקה על שלטונות הצבא שישמרו את אמצעי הזיהוי הנלקחים מן המשרתים בצה"ל לצרכי השירות הצבאי בלבד.

היו"ר פ. שינמן:

חברי הכנסת, אנו עוברים לחוק להארכת תקפן של תקנות שעת-חירום (הארכת מועדים — הוראות נוספות), תשל"ד-1974, קריאה שנייה ושלישית. חוק זה גידן בכנסת ביום ט' בניסן תשל"ד — 1 באפריל 1974 והועבר לוועדת החוק והבטחון. החוק מוגש ללא הסתייגויות. רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת החוק והבטחון.

יצחק נבון (יו"ר ועדת החוק והבטחון):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, גם הרקע לחוק זה הוא הגיוני של מלחמת יום-הכיפורים והרצון להקל על מגויסי המילואים ששירתו בצבא בזמן החירום. עיקרו הוא להקל על המגויסים בשירות מילואים ולאפשר לו לדחות מועד ביצוע ההתחייבויות שהוא חייב בהן על-פי דין או על-פי הסכם.

בעת הדיון צוועדה התעוררו מספר השגות והצעות, כמו, לדוגמה, שאלת הריבית, שהתעוררה גם במליאה, על חובות על-פי הסכם; או שאלת הרחבת ההקלה על בן-משפחה אחר — פרט לאשת המגויס — התלוי במגויס. נציג משרד המשפטים והיועץ המשפטי למש"ר הבטחון הודיעו כי נעשית עבודת הכנה מוחשת לחקיקת חוק מקיף בנושא זה שיטבל את הצורך בתקנות שעת-חירום בעניין שלפנינו. עם זאת החליטה הוועדה פה אחד להכניס שני שינויים בהצעת החוק: 1) להעניק את הזכות לדחיית מועד ביצוע ההתחיי-

— חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 2) (שינומן, קרגמן, פלומין); חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 8) (שינומן, קרגמן) —

י. חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 2), תשל"ד—1974 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

של חברה רגילה. ואם אני לוקח את המסים בלבד רואה אני גידול מ-53.5% ל-59.4% — גידול של 5.9%. חברה תעשייתית, לפי ההצעה שמציעים לנו כעת, מצבה הוחמר עוד יותר. אני חושב שכאן יצאה שגגה מטעם המציע. ערכתי את החישוב המאתמאטי: בעוד חברה רגילה משלמת 11.03% יותר מאשר קודם, חברה תעשייתית משלמת 14.7% יותר מאשר המס ששולם קודם.

הצעתי באה להעמיד את הגידול הכולל בחבות המס על חברה תעשייתית על אותו הסכום שהיה תל אילו היתה זאת חברה רגילה, דהיינו, על תוספת נטו בשיעור של 5.9%. כתוצאה מהסכום שהצעתי אין אנה-נו נותנים לחברות תעשייתיות, שאנחנו כליכך מעוניינים לעודד אותן, את ההרגשה שתוך כדי החדווה של תיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20) מקפחים אנו את החברה התעשייתית.

על כן הצעתי מה שהצעתי ואני מבקש מהכנסת לאשר את ההסתייגות.

היו"ר פ. שינומן :

רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים, לתשובה.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) :
ללא תשובה.

היו"ר פ. שינומן :

אנו עוברים להצבעה.

הצבעה

התיקון של חברה-הכנסת י. פלומין לסעיף 1 לא נתקבל.

סעיף 1, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר פ. שינומן :

אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.
הצבעה

חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 2), תשל"ד—1974, נתקבל.

יא. חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 8), תשל"ד—1974 **

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

וקרן פיצויים (תיקון מס' 8), תשל"ב—1972, שינה את הבסיס לתשלום המס והעמידו על שוויו הריאלי של הנכס, דבר שהביא להעלאת המס לגבי רוב הבניינים. במגמה להקל על התעשייה נקבע שלגבי "בניין עסקי המשמש בתעשייה" יוקפא המס בשנים 1972 עד 1974, והחל משנת 1975 תחול העלאת הדרגתיות.

המונח "בניין המשמש בתעשייה" מורש לצרכי חוקי מסים אחרים פירוש נרחב והוא כולל בניינים

היו"ר פ. שינומן :

חברי הכנסת, אנו עוברים לחוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 2), תשל"ד—1974, קריאה שנייה ושלישית. חוק זה נדון בכנסת בקריאה ראשונה ביום ב' בניסן תשל"ד, 25 במארס 1974, והועבר לוועדת הכספים. רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, סעיף 19 לחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט—1969, כפי שתוקן בשנת תשל"ל — 1970, קובע שיעור מס הכנסה מופחת על רווחים בלתי-מחולקים של חברה תעשייתית שהושקעו בקידומו ובפיתוחו של המפעל התעשייתי. העלאת שיעור המס כמוצע כאן קשורה ברפורמה המוצעת לגבי מס ההכנסה המוטל על חברות שלפיה לא יוארך מילווה הבטחון והוא יוטמע בשיעורי מס ההכנסה.

הנטל הכולל המוטל על רווחים בלתי-מחולקים של חברה שיושקעו כאמור יפחת, על אף העלאת שיעור המס המוצעת, מ-51.2% — המורכבים מ-44.2% מהחברות ו-7% מההכנסה — ל-50.7%, המורכבים מ-42% מהחברות ו-8.7% מההכנסה.

היו"ר פ. שינומן :

רשות הדיבור לחברה-הכנסת פלומין, להנמקת הסתייגות.

יוחנא פלומין (הליכוד) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסתייגותי באה להקטין באגורה אחת את הסכום שאנו מחייבים בו חברה תעשייתית חיוב של מס הכנסה. האמת היא שהאגורה הזאת היא לא אגורה סמלית קנטרנית כפי שלפעמים מקובל להציע לקצץ בתקציב בלירה או בחצי לירה ולו רק להביע הסתייגותי אופוזיציונית, אלא היא באה לעשות לפחות מינימום של צדק מא-תימאטי עם חברות תעשייתיות. מה שקרה כרגע — לאחר שקיבלנו את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 20), ולאחר שביטלנו את מילווה הבטחון ומי-זגנו אותו בתוך פקודת מס הכנסה — הוא שהוחמר מצבה

היו"ר פ. שינומן :

חברי הכנסת, אנו עוברים לחוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 8), תשל"ד—1974, קריאה שנייה ושלישית. חוק זה נדון בכנסת בקריאה ראשונה ביום ב' בניסן תשל"ד — 25 במארס 1974 והועבר לוועדת הכספים. רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חוק מס רכוש

* "דברי הכנסת", חוב' ה', עמ' 386; נספחות.

** "דברי הכנסת", חוב' י', עמ' 881; נספחות.

חוברת י"א, ישיבה ל"ד

— חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 8) (קרגמן, דרניצקי); חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 9) (דרניצקי, קרגמן) —

לגביהם המס שהגיע בעדם לשנת 1972. הוראה זו נקבעה מתוך הנחה שבשנת 1972 יהיו כל הבניינים באזור כאמור חייבים במס בשיעור מלא. התברר שהיו בניינים שהגיעו לשיעור המס המלא רק בשנת 1973. יוצא שההקפאה וההעלאה ההדרגתית של המס לגביהם נעשות על בסיס שיעור מס מופחת ללא כל הצדקה עניינית, ומשום כך תוקנה ההוראה.

לחוק זה אין הסתייגויות ואני מבקש להביא אותו להצבעה.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):
אנו עוברים להצבעה.

הצבעה

סעיף 1 נתקבל.

סעיף 2 נתקבל.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):
אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 8),
תשל"ד—1974, נתקבל.

יב. חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 9), תשל"ד—1974 * (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

זה אינו תופס כאשר חברה משכירה בשכירות מוגנת לבעל השליטה בה, או כאשר שותפות משכירה בניין בשכירות מוגנת לשותף, ולכן נקבע שיראו בניין כזה כבניין פנוי ובעליו לא ייהנה מהפחתה במס.

נמצא שיש מקרים נוספים שבהם מעניק החוק הקיים את ההפחתה האמורה במס אם כי אין הצדקה לכך. כך הדבר כאשר בניין של חברה שבשליטתו של יחיד מושכר לחברה אחרת שבשליטתו של קרובו של אותו יחיד, או כאשר תאגיד משכיר בניין בשכירות מוגנת לתאגיד אחר ובשני התאגידים אותם האדם נשים ביחד הם בעלי השליטה. התיקון המוצע בא למנוע הענקת הטבה בלתי מוצדקת זו.

סעיף דא(א) קובע שמשווי של בניין מגורים המשמש למגורי בעליו יינתן ניכוי של 30,000 לירות. הכוונה בקביעת הניכוי האמור היתה לפטור ממס בעלי דירות זולות, ומי שהוא בעל דירת מגורים יותר יקרה ייהנה מפטור רק על אותו חלק מדירתו ששווי כשוויה של דירה זולה. בעת חקיקת סעיף דא(א) הוב"א בחשבון האפשרות שעם העלייה במחירי הדירות שוב לא יהיה סכום הניכוי של 30,000 לירות מספיק למטרה האמורה ומשום כך ניתנה לשר האוצר הסמכות לשנות את הסכום האמור — באישור ועדת הכספים של הכנסת — ורצוי לעשות זאת במהרה ככל האפשר. מאחר ששומת מרקעין נעשית אחת לחמש שנים בדרך כלל, נמצא שבדירות ששוויין הוערך מזמן מתאים הניכוי בסכום של 30,000 לירות. לא כן בדירות ששוויין הוערך לאחרונה. מוצע איפוא להעניק לשר האוצר סמכות לקבוע, באישור ועדת הכספים של הכ

המשמשים למחן שירותים. כדי למנוע שפירוש רחב זה יחול גם על הסעיף האמור מוצע להבהיר שכוונתו של הסעיף היא אך ורק לבניינים המשמשים למפעלי תעשייה שבהם נעשה ייצור תעשייתי. עם זאת קבעה הוועדה שההגדרה תכלול גם בתי-אריזה.

לפני חקיקת החוק העיקרי היה המס על בניינים באזור חקלאי נמוך בהרבה מהמס על בניינים מאותה רמה באזור עירוני. החוק העיקרי שינה את הבסיס לקביעת שוויים של בניינים שלפיו מוטל המס, דבר שהעלה לגבי רוב הבניינים את המס המגיע בעדם. עם שינוי השיטה נקבעה הוראה המקפאה למספר שנים, לגבי נכסים מסויימים, את סכום המס המגיע בעדם, ומדרגת את העלאתו לאחר מכן, ואילו לגבי נכסים אחרים היא רק מדרגת את ההעלאה. כבסיס להקפאה זו להעלאה ההדרגתית נקבע המס שהגיע לשנת 1971 אילולא התיקון שבחוק העיקרי.

הואיל ובעת היכנס החוק העיקרי לתקפו היו בניינים שבשנת 1971 לא שולם בעדם מס בשיעור מלא כיוון שהיו באזור חקלאי שהוכרז כאזור עירוני בט"רם מוצו לגביהם כל ההקלות לפני ביטולו, נקבע שהבסיס להקפאה או להעלאה ההדרגתית כאמור יהיה

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

הכנסת תעבור לסעיף הבא בסדר-היום: חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 9), תשל"ד—1974, קריאה שנייה וקריאה שלישית. רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, "גמר בנייה" לפי הגדרתו של החוק כיום הוא "משעה שהבניין, כולו או מקצתו, נתפס לראשונה, או משעה שכיסוהו בגג, הכל לפי המוקדם". להגדרת "גמר הבנייה" יש השלכה על שווי של בניין לפי סעיף 7, שבו נקבע כי השווי — שלפיו מחושב המס — הוא הסכום שניתן לקבל בעד הבניין ב-1 באוקטובר שקדם לשנת המס שבו הוא נישום, אולם אם היה גמר הבנייה לאחר 1 באוקטובר ולפני תום שנת המס ייקבע השווי כפי שהוא ביום גמר הבנייה.

שווי של הבניין שכוסה בגג אינו יותר מ-50% עד 60% מהשווי שיהיה לו לאחר שיושלמו כל עבודות הפנים; הווה אומר, כתוצאה מההגדרה הקיימת סוכלה הכוונה לשום בניין לפי שווי. הריאלי. לפי התיקון המוצע יישום בניין לפי שווי אם הוא ראוי לשימוש שהוא נועד לו. כך הובטחה שומה לפי שווי ריאלי. עם זאת מחקה הוועדה את המלים "שלדעת המנהל". כן מחקה הוועדה מהחוק את השינוי שהוצע לגבי הגדרת "חקלאי".

בעלי בניינים המושכרים בשכירות מוגנת נהנים כיום מהפחתה במס בהתחשב בכך שזכות בעלותם על הבניינים מוגבלת בגלל הזכויות של דייר מוגן. נימוק

— חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 9) (קרגמן, דרניצקי, פלומין); חוק מילווה בטחון (מפעלים מאושרים) (דרניצקי, קרגמן); חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15) (דרניצקי) —

תיות בנכסי דלא נייד, שהרי המגמה היא למנוע התחמקות מנטל המס. אלא שההסתייגות באה. מטעם עקרוני, מאחר שאנו מטילים כאן חיוב במס על עיס- קאות שנעשו בשעתן תוך כדי ידיעה של מצב חוקי מסויים, ועקרונית אנו סבורים שאין להטיל מיסוי באורח רטרואקטיבי. לדעתי אין מקום, אין צורך, וזה אפילו לא מוסרי, להטיל מסים על עסקאות שהיו בשעתן לגיטימיות לכל הדעות תוך כדי ניסיון לנצל פרצות בחוק. הייתי מעדיף שהחוק בניסוחו המתוקן יחול רק על עסקאות חדשות, דהיינו על נכסים שנר- כשו בשנת המס 1974.

אני מציע לקבל את הסתייגותי.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

נעבור להצבעה.

הצבעה

התיקון של חברת הכנסת י. פלומין לסעיף 5 לא נתקבל.

סעיף 5, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 9), תשל"ד—1974, נתקבל.

יג. חוק מילווה בטחון (מפעלים מאושרים), תשל"ד—1974 * (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

יים הנובעים מהעובדה שהחוק יחול על חברות בלבד ולא על יחידים.

לחוק זה אין הסתייגויות.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

נצביע עכשיו בקריאה שנייה על סעיפים 11—1 של החוק.

הצבעה

סעיפים 11—1 נתקבלו.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק מילווה בטחון (מפעלים מאושרים), תשל"ד—1974, נתקבל.

יד. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15), תשל"ד—1974 ** (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הדיבור ליושבת-ראש ועדת העבודה, חברת הכנסת אר- בליאלמוזלינו.

נסת, סכומים שונים כניכוי מהשווי של דירות מגורים, בהתאם לשנה שבה נעשתה שומת הדירות.

סעיף 20(ב) מעניק הנחה ממס למי שמקדים לשלם את המס. מתוך רצון לשמור על התמריץ להק- דמת תשלום המס מוצע להעלות את שיעורי ההנחה מ-5% ל-7.5%. כן מוצע להעלות באותו יחס את שיעור ההנחה הניתן לבעל מקרקעין הכלול בהסדר כללי לתשלום מס בגבייה מרוכזת.

לחוק זה נרשמה הסתייגות אחת.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

לסעיפים 1—4 לחוק אין הסתייגויות. אני מעמיד אותם להצבעה.

הצבעה

סעיפים 1—4 נתקבלו.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

רשות הדיבור לחברת הכנסת פלומין, להנמקת הס- תיגותו לסעיף 5.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

אדוני היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הסתייגותי לסעיף 5, שמשמעותה למעשה אי-החלת סעיף 2 אלא לגבי רכישות שנעשו בשנת המס 1974 ואילך, איננה גור- געת למאטריה גופה, האיל ואני בהחלט שותף לדעת האוצר שיש לסתום פרצות ולמנוע עסקאות מלאכר-

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

הכנסת תעבור לדיון על חוק מילווה בטחון (מס- עלים מאושרים), תשל"ד—1974, קריאה שנייה ושלי- שית. רשות הדיבור ליושבת-ראש ועדת הכספים.

ישראל קרגמן (י"ר ועדת הכספים):

אדוני היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כפי שהוסבר כא- שר הבאתי את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תי- קון מס' 20), תשל"ד—1974, לאישור הכנסת, השי- גוי בשיעורי מס ההכנסה קשור באי-הארכתו של מיל- ווה הבטחון. לאור ההוראות המפורשות בדבר שיעור המס המאקסימאלי על מפעלים מאושרים למיניהם מוצע להמשיך ולגבות מהם גם להבא מילווה בטחון בשיעור ובתנאים שלפי החוק הקיים.

החוק המוצע מנוסח בלשונם ובמתכונתם של חוקי מילווה בטחון קודמים, פרט לשינויים טכניים ושינו-

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

הכנסת תעבור לדיון בחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15), תשל"ד—1974, קריאה שנייה ושלישית. רשות

* "דברי הכנסת", חוב' י', 878; נספחות.

** "דברי הכנסת", חוב' י', עמ' 891; נספחות.

בהביאנו בחשבון זה את העלאת המאקסימום והן ההקלות וההפחתות אשר ועדת הכספים תאשר בכל הנ"ל גע לחלוקת שיעורי התשלומים השונים שמשלמים המבוטחים בהתאם לענפי הביטוח. יוצא איפוא שעובדים שכירים, כל עוד משכורתם החודשית אינה עולה על 1,700 לירות, ייהנו מהפחתה של 0.5% מסכום התשלום, ולאחריה שהכנסתם מעל 1,700 לירות יש תוספת הדרגתית קטנה בדמי ביטוח ההולכת וגדלה ומגיעה ל-25 לירות בהכנסה של 2,500 לירות, המאקסימום שנקבע מ-1 באפריל 1974.

באשר לעצמאים, אמנם תוטל עליהם העלאה של דמי הביטוח בשיעור 0.2%, הם ישלמו דמי ביטוח 9.6% במקום 9.4%, אבל עם זאת תינתן לכל העצמאים הפחתה של 6% על הכנסה ראשונה בסך 7,700 לירות. יוצא איפוא שעצמאים שהכנסתם היא עד 20,000 לירות לשנה ייהנו מהפחתה בתשלום דמי הביטוח, ולאחריה שיש להם הכנסה מעל 20 אלף לירות, שהיא נקודת האיוון, תהיה העלאה מסויימת. מעריכים את מספרם של העצמאים האלה שלגביהם תהיה העלאה מסויימת ב-35,000 לערך מתוך 170,000 עצמאים המ"ש שלמים דמי ביטוח. לכל הדעות, זה אחוז נמוך מכלל העצמאים.

חברי הכנסת, הוועדה הביעה את דעתה כי רצוי היה ומועיל שהדיונים בעניין האישורים הן לקביעת המאקסימום והן לקביעת המינימום יהיו בוועדת העבודה, כי לא ייתכן מצב הקיים כיום שאישור המאקסימום יהיה נתון בידי ועדת העבודה ואילו אישור המינימום יהיה נתון בידי ועדת הכספים. זה אותו לוח והוא מחולק כך שחלק מאושר ביועדת העבודה וחלק בוועדת הכספים, וצריך איפוא לדון בנושא הזה דיון נרחב.

הוועדה גם הביעה את דעתה בעניין תכנית הפעולה של המוסד לביטוח לאומי לשנה הבאה, שהעלאת המאקסימום מאפשרת את הרחבתה והעמקתה. הבענו את דעתנו בוועדה על מספר בעיות שיש לדון בהן בהקדם ולעבד הצעות לתיקונים לחוק הביטוח הלאומי כדי להרחיב את הזכויות, והכוונה היא לנקודות הבאות:

א. העלאת הבסיס של קיצבת הדינור והשאירים שהוא כיום 15% מהשכר הממוצע במשק והעמדתו בשלב זה על 18%.

ב. לעשות את הסידורים הדרושים כדי שכל התשלומים בעד הילדים ייעשו באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

ג. העלאת התשלומים בעד הילדים הניתנים במסגרת קיצבת משפחה. דבר זה ייעשה בצורה יותר משמעותית ובהתחשב ברפורמות שזה עתה נתקבלו במסגרת הכנסה ובא להטיל על הכנסה של קיצבת המשפחה שהיתה פטורה עד כה מתשלום מס.

ד. הבטחת ערכן הריאלי של קיצבת הדינור וההטבה הסוציאלית המשתלמת לזקנים שאין להם הכנסה ממקור אחר וחיים אך ורק על הקיצבה, והעמדתן על סכום הנע בין 22.5% ל-25% מהשכר הממוצע במשק.

לעציר הרב, הדיונים בנושא זה נמשכים זמן רב והבעיה טרם באה על פתרונה. הנני פונה מעל במה זו לאוצר ולמוסד לביטוח לאומי וכן לשר העבודה שיעשו כמיטב יכולתם כדי לפתור את הבעיה

ששנה ארבלי-אלמולוני (יו"ר ועדת העבודה):
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבדת להביא לכנסת לקריאה שנייה ושלישית את חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15), תשל"ד—1974.

אך בתחילת דברי, אדוני היושב-ראש, רצוני לציין כי בימים אלה מלאו עשרים שנה להקמת הביטוח הלאומי. ייתכן שאילו היה המצב כתיקנו ראוי היה לציין תאריך זה בצורה ההולמת חשיבות ההחלטה שנתקבלה לפני עשרים שנה והמעשה הגדול שנעשה בתחום הבטחון הסוציאלי מאז ועד היום. הרעיון שהמדינה איננה יכולה להיות משיקף פאסיבי על סבלו של האזרח ומוטלת עליה החובה, באמצעות משאבים שהיא מגייסת מכלל האזרחים, להבטיח לאדם הנזקק את יכולת הקיום בעת צרה הוא אחד מיסודות מדיניות הסיעוד המאפיינת את כל המדינות המתקדמות בעולם. ערכים אלה, שכיום מדינות רבות אימצו אותם לעצמן, איפיינו את העם היהודי עוד משחר ימיו והם מוצאים ביטויים לרוב בדברי הנביאים ובתולדות העם גם לאחר אבדן עצמאותו המדינית.

רצוני לציין בסיפוק ובהערכה כי הביטוח הלאומי לא קפא על שמריו. התחיקה הסוציאלית העמיקה והתרחבה ללא הפוגה במשך עשרים השנים האחרונות, וכיום אנו יכולים להתגאות שישיראל נמצאת בין המדינות המתקדמות בתחום הבטחון הסוציאלי. אך טרם הגענו לסוף-פסוק ועוד מלאכה רבה לפנינו כי המטרה הניצבת לפנינו — להבטיח בטחון לקיום הן גן לאדם שאין בכוחו לקיים את עצמו — עדיין ע"מ מדת בראש דאגותינו. הביטוח הלאומי הושגת על בסיס של עזרה הדדית, וזה כוחו המוסרי וחסנו. יש לשמור מכל משמר על האופי הזה.

פעולותיו של הביטוח הלאומי הסתעפו בשנים האחרונות. ענפים חדשים הוקמו, מספר המבוטחים גדל, הועמקה הגבייה, גדלו והורחבו הזכויות למבוטחים. רוצה אני לאחל לעובדים במוסד לביטוח לאומי כי יורו נחת מהעבודה שהם עושים ויגדילו עשות למען המבוטחים ולמען מתן שירות טוב יותר ויעיל יותר לאלה הנתונים לטיפולם.

אדוני היושב-ראש, התיקון בחוק שאני מתכבדת להביא לכנסת מאפשר העלאה אוטומטית של ההכנסה המאקסימאלית אשר תהיה חייבת בתשלום דמי ביטוח לאומי על-פי השיעורים שנקבעו בחוק. החוק שיתקבל יעמיד את ההכנסה המאקסימאלית לחודש לעובד, על-פי לוח י"א, על סכום השווה לכפליים מהשכר הממוצע במשק; ובחשוב לשנה — סכום השווה לכפליים מהשכר הממוצע כפול 12. ההכנסה המאקסימאלית לעצמי מאי תהיה השכר הממוצע כפול 12, ולגבי מבוטח אחר — סכום השווה כפליים מהשכר הממוצע כפול 12.

אמנם נקבע בחוק הכלל כי ההעלאה היא אוטומטית וצמודה לשכר הממוצע במשק, אך עם זאת קבענו כי שר העבודה ורשאי, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע לגבי שנת כספים פלוגית סכומי מאקסימום במקום הסכומים המתקבלים לפי האמור בלוח י"א וכפי שציינתי.

במהלך דיונינו על התיקונים בחוק קיבלה ועדת העבודה הסברים מקיפים מנציגי המוסד לביטוח לאומי על ההשלכות והמצב שיתחווה אחרי 1 באפריל 1974, הן לגבי המבוטחים והן לגבי המוסד לביטוח לאומי,

לא סיבות פסקאליות, ורק סיבות פסקאליות, מונעות מלהיענות לכך?

אני חייב להגיד שעם כל הערכתי וכל הבנתי לכל מיני קשיים פסקאליים שהאוצר נתקל בהם, סבורני שאין לערבב עניינים של חוק סוציאלי, חוק ביטוח לאומי, בעניינים פסקאליים.

מרדכי בן-פורת (המערך):
אם נמחק את המלים "בהתייעצות עם שר האוצר", מה זה ישנה את המצב?

ליאון דיציאן (הליכוד):
יודגש על-ידי הבית הזה שהביטוח הלאומי צריך להשתחרר פעם ולתמיד מהתערבות שר האוצר. זה מה שאני רוצה להשיג על-ידי ההסתייגות הזאת.

מנחם ידיד (הליכוד):
האוצר בולם, בולם ממש.

מרדכי בן-פורת (המערך):
הוא יבולם גם אם זה לא יהיה כתוב בחוק.

ליאון דיציאן (הליכוד):
אנחנו יושבים ווועדת העבודה ואנחנו צריכים לאשר חוק שיש בו לוח של מאקסימום ולוח של מינימום — לוח המאקסימום בא לוועדת העבודה; לוח המינימום בא לוועדת הכספים. האם אין זה "חלם"? לפיכך הגשתי את ההסתייגות. אני מבקש שהבית יתמוך בהסתייגות כדי להדגיש, פעם לתמיד, שבענייני ביטוח לאומי אין לאוצר ולא כלום. זה עניין סוציאלי ונאמנים שר העבודה וועדת העבודה שהם יכולים לפקח כראוי על הדברים.

היו"ר י. דרניצקי (יודין):
אני מבקש את יושבת-ראש ועדת העבודה להשיב להסתייגות.

שושה ארבלי-אלמוזלינו (יו"ר ועדת העבודה):
כנסת נכבדה, קודם כל, אני מבקשת לדחות את ההסתייגות. אני רוצה לומר לחבר-הכנסת דיציאן: המוסד לביטוח לאומי הוא מוסד עצמאי, תאגיד הס"ע לפי חוק שחוקקה הכנסת. שר העבודה ממונה על ביצוע החוק. כל אלה שמבצעים את החוק אינם חורגים מהאזיון ממה שקבעה הכנסת. גם באותו חוק קבעה הכנסת, לגבי סוגי ביטוח וענפים מסויימים, שיש חובה של השתתפות האוצר. יש ענפים הממומנים מתקציב האוצר בלבד ולא מכספי הביטוח הלאומי. האמור הוא לגבי השתתפות בתשלומים של משפחות מרובות ילדים, מה שנקרא ממ"י, לגבי ההטבה הסוציאלית, הנקראת הט"ס, ולגבי קיצבת זיקנה מיוחדת, הנקראת קוז"מ.

ליאון דיציאן (הליכוד):
זה באמצעות הביטוח הלאומי ולא בכספי הביטוח הלאומי.

שושה ארבלי-אלמוזלינו (יו"ר ועדת העבודה):
בחוק נקבעו אחוזים מסויימים שהאוצר חייב להקציב. האוצר, מתקציבו, על-פי החוק, משתתף בממ"י וגם בענפים אחרים, על-פי אחוזים שנקבעו בחוק. מדי פעם בפעם מועלית הדרישה להגדיל את האחוזים הללו.

ולמצוא לה פתרון נאות, כי היא נוגעת לאותן שכבות חלשות ביותר שהכנסתן למעשה מינימאלית והן מתקיימות בקושי מקיצבת הזיקנה וההטבה הסוציאלית.

ה. יש לדאוג להבטחת זכויות לעקרת הבית — חופשה, הבראה, ביטוח תאונות בעבודה — וכל זה במסגרת המוסד לביטוח לאומי.

אני רוצה לקוות שהצעות אלה, אשר הושמעו מספר פעמים בוועדה במסגרת דיוניה על העלאת המאקסימום, יוכו הפעם לאזון קשבת ויבואו על תיקונן בהקדם.

אדוני היושב-ראש, להצעת החוק יש הסתייגות לחבר-הכנסת דיציאן. אבקש לאפשר לו לגמק את הסתייגותו.

היו"ר י. דרניצקי (יודין):
רשות הדיבור לחבר-הכנסת דיציאן, להנמקת הסתייגותו.

ליאון דיציאן (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש בהסתייגותי למחוק מסעיף 1 ארבע מלים. הסעיף אומר: "השר רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה... לקבוע סכומי מאקסימום" וכו'. אני מבקש למחוק את המלים "בהתייעצות עם שר האוצר". מי שהקשיב היטב לדבריה של יושבת-ראש ועדת העבודה אולי יבין למה באה ההסתייגות הזאת. אנחנו דנים בענייני הביטוח הלאומי, בחוק סוציאלי ולא בחוק פסקאלי. ובכל הכבוד לשר האוצר, אני חושב שוועדת העבודה, שר העבודה והמוסד לביטוח לאומי נאמנים למלא את תפקידם — להבטיח את הזכויות הסוציאליות המעוגנות בחוק לפי הצורך, גם בלי התערבותם של גורמים פסקאליים גרידא.

חברי הכנסת, על דעת כל חברי הוועדה הוצע להעלות את היסוד, את הבסיס של התשלום לביטוח זיקנה, מ-15% ל-18% לפחות מהשכר הממוצע במשק, והנה אני רוצה להביא לידיעת חברי הבית מספרים אחדים המוכיחים את הצדק שבדבר, אך בכל זאת בגלל התערבותם של גורמים פסקאליים טרם בוצע עד היום.

כפי שידוע, קרנות הביטוח הלאומי אינן ניתנות לעירוב מקרן אחת לקרן שנייה. ב-1 באפריל 1973 היו בקרן זיקנה ושאיירים 2,633 מיליון לירות. סכומים אלה מושקעים באוצר, צמודים, בריבית של 6%. זאת אומרת, לפי חישוב מינימאלי, הסכום שצומד היום, ב-2 באפריל 1974, בקרן זאת צריך להיות לא פחות מ-3.5 מיליארד לירות. ההוצאות הכלליות לתשלום קרן זיקנה ושאיירים לפי האומדן לשנת 1974/5 על בסיס של 15% הן 737 מיליון לירות. אם נגדיל מ-15% ל-18% יצטרך הביטוח הלאומי לשלם עוד 140 מיליון לירות, דהיינו פחות ממחצית הריבית על הקרן הנמצאת היום לרשות המבוטחים ביטוח זיקנה ושאיירים.

אני שואל: האם אין כאן עניין פסקאלי גרידא בתקופה של התייקריות ועליית מחירים וירידת ערך הכסף, כפי שאנחנו נוכחים לדעת בחודשים האחרונים? ומאחר שאנחנו יודעים שמדובר באנשים שצריכים להתקיים על 192 לירות בחודש, ומאחר שוועדת העבודה המליצה פה אחד להגדיל את הסכום, מה אם

— חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15) (ארכלי-אלמולינו, דיציאן, דרניצקי); חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 5) (דרניצקי, גרוסמן) —

על המוסד לביטוח לאומי. יש כאן לא רק ריבית בשיעור של 6%. יש גם הצמדה, כדי לשמור על הערך הריאלי של כספי המבוטחים. אם יש לחבר-הכנסת דיציאן צורת השקעה יותר מבטיחה — נעשה זאת. תעלה זאת בוועדה ונדון בכך.

אני תומכת בדברי חבר-הכנסת דיציאן — ועמדתו על כך כאשר הבאתי את החוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית — באמרו "חלם". אמרתי שהמצב הקיים הוא ביטוי לחוסר יעילות וכפילות בעבודת שתי הוועדות. ביקשנו את הנוגעים בדבר במשרדי הממשלה לבדוק את הנושא כדי להביא לתיקון המצב. על כן, אדוני היושב-ראש, אני מציעה שהכנסת תדחה את ההסתייגות ותאשר את החוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):
נעבור להצבעה.

הצבעה

התיקון של חבר-הכנסת ל. דיציאן לסעיף 1
לא נתקבל.

סעיף 1, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):
לסעיפים 2 עד 4 אין הסתייגויות.

הצבעה

סעיפים 2 עד 4 נתקבלו.

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):
נעבור להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15),
תשל"ד—1974, נתקבל.

טו. חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 5), תשל"ד—1974 *

אחד שיחייב את הרשויות המקומיות והמחלקות הסוציאליות, הלשכות הסוציאליות על-יד הרשויות המקומיות, להקים בכל מקום רשות מיוחדת שתטפל בבעיה הזאת. החלטנו בכל זאת לא להכניס את הדבר הזה לגופו של החוק אלא להמליץ על כך לפני הרשויות המקומיות, באמצעות משרד הפנים, מרכז השלטון המקומי, משרד הסעד, משרד החינוך והתרבות ומשרד הבריאות. מה שהמלצנו הוא: "הוועדה קוראת לכל אלה להקים ליד כל רשות מקומית ועדה מולטי-דיסציפלינארית לאיתור וטיפול בילדים הנתונים בסכנה ולריכוז המידע בנושא זה. ילדים נתונים בסכנה הם ילדים הנתונים לאיום ותקיפה מבחינה פיסית, נפשית או מינית במשפחתם או בסביבת הקרובה, או שאינם זוכים לתזונה אדירה וכיוצא בזה. בוועדות המולטי-דיסציפלינאריות הללו ישתתפו: רופאי ילדים, עובד סוציאלי, פסיכולוג, עובד חינוך, אחות טיפת-חלב וכיוצא באלה. הוועדות הללו יפעלו להגנה על ילדים בקרב המשפחות ולא יסוּפו מידע בנושא זה. הפעולה תיעשה בתיאום עם פקידי הסעד ובי-

מכאן שאין מקום לטעון שהביטוח הלאומי נתון כולו, כביכול, למרות האוצר ואינו יכול לעשות שום פעולה בלי האוצר. אל נחשם לכת עד כדי כך. אין לי ספק שיש לנו ויכוחים עם האוצר. איני יכולה לבוא ולומר כאן שהאוצר אינו צריך להיות בסוד העניינים. האוצר חולש על כל המשק. הביטוח הלאומי הוא קטע מזה. יש לזה השפעה על המיסוי, על אותם מסים שדיברתי עליהם, אם אלה הקלות או הכבדות. יש לזה השפעה על המשק. אין ספק שהשר הממונה על כך מתייעץ עם שר האוצר, אף בלי שהחוק יקבע זאת. אם זה קיים במציאות, מה זה מפריע שוה נאמר בחוק? זה לא בא לגרוע מסמכות הביטוח הלאומי כהוא זה.

היו לנו ויכוחים עם האוצר בעבר ויש לנו היום, אבל עם זאת יש לציין בהערכה את ההיענות הגדולה שהיתה, גם מצד האוצר, בקידום התחיקה הסוציאלית ובתמיכה הגדולה בה מצד כל הממשלה, ובמיוחד מצד האוצר. לא נוכל להתעלם מן הדבר הזה, מהתרומה הגדולה והחשובה, עם כל הויכוחים שהיו ויכוחים ויהיו ויכוחים. זה לחם חוקנו, בלי שום ספק. נמשיך להתווכח ונמשיך להגן על אותם אינטרסים סוציאליים חשובים שאנחנו רואים אותם כצודקים, עד אשר נגיע למצב שגם הפשרה שנגיע אליה תספק אותנו, במידה זו או אחרת.

עוד מלה. לא הייתי נוגעת בנקודה זו לולא דבריך עליה. כוונתי להשקעת כספי הביטוח הלאומי. יכול להתקבל הרושם שכספי המבוטחים מושקעים בצורה לא אחראית.

י ראון דיציאן (הליכוד):
לא אמרתי זאת.

שרשנה ארכלי-אלמולינו (י"ר ועדת העבודה):
אותם תנאים החלים על קרנות הפנסיה חלים

היו"ר י. דרניצקי (יוריו):

הכנסת תעבור לדיון בחוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 5), תשל"ד—1974, קריאה שנייה ושלישית. אבקש את חברת-הכנסת חייקה גרוסמן, יושבת-ראש ועדת השירותים הציבוריים, להביא לפנינו את הצעת החוק.

חייקה גרוסמן (י"ר ועדת השירותים הציבוריים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, טיפלנו בתיקון זה לחוק הנוער במספר רב של ישיבות, אף-על-פי שהתיקון כולו מצטמצם בסעיף אחד. תיקון זה בא להגן על קטין הנתון בסכנה, כלומר קטין שנפגע בבריאותו, בגופו או בנפשו בידי האחרים עליו. במספר רב של ישיבות שמענו עדויות מפי אנשי מקצוע, רופאים, פקידים סעד ואחרים. נפרשה לפנינו מציאות עגומה: מאות רבות של מקרים שקטנים מובאים לבית-חולים ויש חשד סביר להניח שנפגעו בידי האחרים עליהם.

בדיון הושמעה הצעה להוסיף לתיקון זה עוד סעיף

מרדכי בן-פורת (המערך):
יש מסתייגים לשתי הגירסאות.

חייקה גרוסמן (יו"ר ועדת השירותים הציבוריים):
אחר-כך, אם תתקבל הגירסה הכוללת גם את האחות, יש הסתייגות האומרת שמלבד "רופא ואחות" יבוא עוד "עובד חינוך, עובד סעד או שוטר".

אני רוצה לנמק את ההסתייגות: מדוע אנו, המיעוט, גרסנו שלרופא ולאחות צריך להוסיף גם עובד חינוך, עובד סעד או שוטר.

אנחנו סבורים שמכיוון שמדובר כאן על כך שצריך להודיע לפקיד הסעד — ואין זאת אומרת שמיד פותחים תיק במשטרה או פונים לבית-המשפט — לא צריך לחשוש וצריך להרחיב את היריעה, והתובה להודיע תחול לא רק על הרופא שמבחינה אחת הוא האיש המוסמך ביותר, ולא תהא בזה משום חטטנות אם גם אחות, גם עובד חינוך, גם עובד סעד ואפילו שוטר יודיעו לפקיד הסעד מה שידוע להם על פגיעה בקטין. והנימוק לכך הוא שאילו היה מדובר בכך שמופעלות סאנקציות אם אין מודיעים, או אם היה מדובר על כך שזה עניין שבפלילים מיד, בלי תחקיר של פקיד הסעד, הרי גם אנחנו, המסתייגים, לא היינו מציעים להרחיב כל-כך את היריעה במקרים כאלה של פגיעה בקטין. אבל מאחר שלא מדובר פה בסאנקציות אלא מדובר על כך שמוסרים את העניין לפקיד הסעד, והוא השיש צריך שבפלוס מיד, בלי תחקיר מצב המשפחה, איננו חוששים להרחיב את היריעה. כאשר פקיד הסעד מוצא לנכון למסור את זה הלאה, לפנות למשטרה, לפתוח תיק ולהגיש תביעה משפטית — זה כבר דבר אחר. אבל זה עובר את השלב של פקיד הסעד. לכן, כאמור, איננו חוששים להרחיב את היריעה.

יש נימוק נוסף. אם ייאמר רק "רופא", הרי אנחנו יודעים שלא בכל מקום נמצא רופא. אם, למשל, מחנך בבית-הספר שם לב שאחד התלמידים שלו בא לבית-הספר לעתים במצב מיוחד שאפשר לחשוש שהוא נפגע בגופו על-ידי מי שמטפל בו, הרי אנו אומרים: בבקשה, ימסור על כך לאחות בית-הספר, היא תסנה לרופא והוא ימסור את הדבר לפקיד הסעד. אנחנו חושבים שזאת פרוצדורה ארוכה מדי. לכן לפי דעתנו צריך גם המחנך לפנות לפקיד הסעד במקרה כזה. לא אמרנו "מורה", אלא "עובד חינוך", שהוא האיש האחראי במשרת לחינוכו של הילד, של הקטין. אנחנו חושבים שאין בזה חשש של חטטנות או של פגיעה בזכויות הפרט. יש בזה דבר המבטיח יתר הגנה לקטין מפני פגיעות. אנחנו חושבים שפקיד הסעד הוא האיש הנכון שגם עובד חינוך, גם שוטר — אפילו שוטר — וגם אחות יכולים לפנות אליו.

זו הסתייגות אחת.

יש הסתייגות של חבר-הכנסת בארי, אדוני היושב-ראש, הוא ינמק אותה ואני אשיב בשם הוועדה.

ח'י"ר י. דרניצקי (יורדן):

יש להצעת חוק זו שתי גירסאות ושתי הסתייגויות. התעוררה בעיה פורמאלית תקנונית מסוימת. אני מציע שנדחה את הנמקת ההסתייגויות ואת ההצבעה ליישוב בת הכנסת מאחר כדי לברר בינתיים את הטעון בירור פורמאלי.

דיעתם. עוד ממליצה הוועדה כי כל מחלקה סוציאלית ברשות מקומית תטיל על עובד סוציאלי מיוחד שירכז את הטיפול ויהיה ער לנושא של ילדים בסכנה. הוועדה פנתה למשרד הסעד לפתוח מקומות נוספים במעונות פנימיה כדי שלא יישאר שום ילד בתוך סביבה המסכנת אותו משום שאין לאן לשלוח אותו. נעביר את ההמלצות הללו לכל הנוגעים בדבר, ומצאנו לנכון שלא להכניס את הדבר לגופו של התיקון לחוק. כשדנו בסעיף 1 בחוק הנוער (טיפול והשגחה) היו בוועדה שתי גירסאות, ואביא את שתיהן.

לפי החוק המוצע, כפי שהוצע לקריאה ראשונה, מוטלת על הרופא בלבד החובה להודיע לפקיד הסעד על מקרה שיש ילד הנחון בסכנה. וכמובן, מדובר כאן על ילדים המובאים לרופא, כלומר לבית-חולים או למרפאה. בהצבעה התברר שמחציתם של חברי הוועדה הם בעד הגירסה המקורית כפי שהובאה בחוברת הכחולה ומחציתם הם בעד ההצעה להוסיף לרופא גם את האחות, שגם עליה תהא מוטלת החובה להודיע לפקיד הסעד.

החלוקה בין חברי הוועדה לא היתה סיעתית, וכל אחד יכול להבין מה היו הנימוקים שהניעו חלק מחברי הוועדה להטיל את החובה גם על האחות להביא את המקרה לידיעת פקיד הסעד, ומדוע היה חלק אחר שהיה סבור שלא צריך להוסיף כאן את האחות. היו חברי וועדה, והם נשארו במיעוט, שביקשו להוסיף לרופא ולאחות עוד גורמים אחראים להבאת המקרה לידיעתו של פקיד הסעד. אבקש איפוא קודם להכריע בין שתי הגירסאות, ואחר-כך נשמע את ההסתייגויות.

ח'י"ר י. דרניצקי (יורדן):

אני מצטער. לפי תקנון הכנסת אנחנו צריכים להעביר את ההצבעה בקריאה שנייה בדרך הפוכה: להצביע קודם על ההסתייגויות ואחר-כך להצביע על שתי הגירסאות.

מרדכי בן-פורת (המערך):

לסדר: האם יש הסתייגויות לגירסאות לפי התקנון?

ח'י"ר י. דרניצקי (יורדן):

יש.

חייקה גרוסמן (יו"ר ועדת השירותים הציבוריים):

אולי אענה. פה יש סעיף אחד — — —

(קריאה: יש שלוש גירסאות.)

לא, יש שתי גירסאות, ואחר-כך יש הסתייגות.

שרשנה ארבל-אלמזלינו (המערך):

למה?

חייקה גרוסמן (יו"ר ועדת השירותים הציבוריים):

אולי תרש לי להסביר.

בגירסה הראשונה כתוב: "רופא המטפל בקטין וכו'". בגירסה השנייה כתוב: "רופא או אחות". וכאן היו הקולות שקולים.

ארי אנקוריון (המערך):

יש גם "יסוד סביר".

חייקה גרוסמן (יו"ר ועדת השירותים הציבוריים):

לא. זה נתקבל פה אחד, וזאת איננה הסתייגות. יש סעיף אחד בסך הכל.

חברת י"א, ישיבה ל"ד

— חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 5) (בן-פורת, דרניצקי); החלטות בדבר אישור
הוראות בצווי תעריף המכס והפטור ובצווי מס קנייה (דרניצקי, אמורי) —

מרדכי בן-פורת (המערך):

אני רוצה להציע הצעה, חושבני שהחוק מבחינת הסגנון אינו בשל להצבעה. אני רוצה לפנות ליושבת-ראש הוועדה ולבקש שהיא בעצמה, לפי סעיף 101(א) לתקנון, תבקש לדון בו מחדש בוועדה ותביא אותו שוב להצבעה בקריאה שנייה ושלישית. אני מציע לבטל אחת מההסתייגויות או הגירסאות ולהגיש את הצעת החוק בלבד מתאים לסדר הדיון.

הו"ר י. דרניצקי (יוריו):

חברי הכנסת בן-פורת, התעוררו בעיות מסוימות והחלטנו לברר אותן. כל הצעה, אולי גם מסוג זה שאתה מציע, אם יהיה צורך בכך ואם יושבת-ראש ועדת השירותים הציבוריים תסכים לכך, תובא מחר. ייתכן שיתברר שהכנסת יכולה להצביע על הצעת החוק בישיבתה מחר. אני מציע עכשיו לא לקבל כל החלטה אחרת פרט לפסיקה של היושב-ראש שהעניין יידחה לישיבת הכנסת מחר.

טז. החלטות בדבר אישור הוראות: 1. בצווי תעריף המכס והפטור (תיקון התוספות מס' 110, 111, 112, 113, 120), תשל"ד—1974; 2. בצווי מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעור) (תיקונים מס' 76, 82, 84, 86, 88, 89), תשל"ד—1974 *

הו"ר י. דרניצקי (יוריו):

נעבור להחלטות בדבר אישור הוראות בצווים. רשות הדיבור לחברי הכנסת אמורי, בשם ועדת הכספים.

עדיאל אמורי (בשם ועדת הכספים):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש להביא לאישור הכנסת, בשם ועדת הכספים, החלטות בדבר אישור הוראות בצווים. הצו הראשון שאני מביא לאישור הוא צו תעריף המכס והפטור (תיקון התוספת מס' 110), תשל"ד—1974. העוסק בעיקר בהעלאת המ"ס, כדי להגן על תוצרת הארץ: על אמאלגאם, ששימוש הבלעדי הוא ברפואת שיניים, על רצועות שאינן מלבניות ועל שסתומים מהסוגים המשמשים במערכות פיקוד והפעלה עליידי אוויר דחוס וחלקיהם. פרטים על הערך הנחסך בייצור המוצרים הנ"ל, שיעור מכס המגן ושיעור המחיר לדולאר נחסך מובאים בנספח לצו שהוגש על שולחן הכנסת.

הצו השני שאני מביא לאישור הוא צו תעריף המכס והפטור (תיקון התוספת מס' 112), תשל"ד—1974, העוסק בשטחי טפטינג, שבייצורם הוחל לאחר רונה בארץ. בייצור המקומי קיימת אפשרות של יבוא בדים שעירים בעיבוד טפטינג לשטיחים ללא גימור באותם שיעורי מכס מונמכים החלים על בדים שעירים להלבשה וביצוע פעולת הגימור בארץ. הצו בא למנוע עקיפת המכס המלא. שיעורי המכס החדשים על בדים שעירים בעיבוד טפטינג בשטיחים מבוססים על העובדה שהגימור מהווה כ-20% מערך המוצר הסופי. ההיגנה לשטיחי טפטינג מקומיים הגיעה לכדי 10 לירות לדולאר נחסך והיא תרד עד 1976 ל-6.50 לירות לדולאר נחסך.

כן מעלה הצו מכס על להבים של משורי סרט, וזאת בהתאם להמלצת הוועדה להגנה על תוצרת הארץ.

חברי הכנסת, הצו השלישי שאני מביא היום לאישור הוא צו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 113), תשל"ד—1974. לפי החלטת המועצה לשיתוף פעולה בענייני מכס משנה צו זה את הסיווג של סג-סוגות נחושת המכילות נחושת. אין התיקון צריך להיות שינוי בחבות המכס והוא מובא לאישורה של הכנסת מטעמי זהירות בלבד.

אני עובר בזה לצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 120), תשל"ד—1974, שאף הוא בעל אופי טכני ועוסק בהפניית קביעת שיעור המכס לפרטים אחרים בתעריף. התיקון הוא בהתאם לגבייה בפועל, ואף צו זה מובא לאישור הכנסת מטעמי זהירות גרידא.

אעבור עתה לצו קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעור) (תיקון מס' 76), תשל"ד—1974, העוסק בהוות תקרת המחיר של משקאות קלים, לצורך גביית המס, וזאת בעקבות אישור העלאת המחירים של משקאות אלה וכדי למנוע התייקרות יתר שלהם. אך מאחר שלא על כל סוגי המשקאות האמורים הועלו המחירים, על אף האישור, היה צורך לקבוע קבוצה חדשה של משקאות לצורך קביעת המס, וקביעה זו יש בה משום העלאה תיאורטית בלבד.

הצו גם משווה את המס על לוחות לריצוף מחומר פלאסטי לזה שחל על לוחות ויריעות פלאסטיים אחרים, דהיינו 30% במקום 25%. שיעור זה הוא גם המס שנקבע בפועל.

חברי הכנסת, אני עובר לצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעור) (תיקון מס' 82), תשל"ד—1974. צו זה משווה את המס על יריעות — רדידים — למס שחל על סרטים להקלטה מאגנטית, אריזה וכו'. בדרך כלל מיובאים סרטים מאגנטיים בלתי חתוכים בצורת יריעות שרוחבן מגיע עד 1 מטר וכאן חותכים אותן לארזון. עד לתיקון היה מוטל המס על סרטים או חוטים, מבלי להתחשב ברוחבם. הואיל ועקב רוחב היריעות אי אפשר היה לראות בהן סרטים הרוחב בסיס הגבייה בהתאם לכך.

על דעת ועדת המכס הציבורית מבטל הצו את הסייג שהיה חל על בדי יוטה והם חויבו במס בשיעור של 30%. שימוש של בדי יוטה כיום הוא למטרות שונות, כגון ריפוד, קישוט, שטיחים, בידוד וכו', ואין כל כוונה לפטור אותם ממס. בכל המקרים שבהם משמש בדי יוטה כחומר גלם למוצרים אחרים, ואם המס ששולם עליו עולה על 20% מסכום המס המשולם על המוצר המוגמר, ינוכה המס ששולם על חומר הגלם מהמס החל על המוצר המוגמר, בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק.

תשל"ד—1974. צו זה מטפחית את המס על מכונות כביסה ומכונות לייבוש כביסה מסחריות.

משרד השיכון ומשרד המסחר והתעשייה מעודדים יבוא של מכונות אלו הפועלות בתפעלת מטבע. המ"כונות מיועדות להתקנה במבנים חדשים כדי לשמש את הדיירים, במקום המכונות הביתיות. כל "סט" — מכונת כביסה ומכונת ייבוש — עשוי לשמש שש-עשרה משפחות. יבוא המכונות האמורות יחסך מטבע זר ושטח בנייה.

הצו מובא לאישור הכנסת כי הוא גורם להעלאה תיאורטית. עד לפירסום הצו נקבע מס מוזל על מכונות כביסה וייבוש למשקל כביסה מעל 5 ק"ג. קביעה זו היתה קשה לאימות ולכן שונה קריטריון זה לנפח המיכל.

היו"ר י. דרניצקי (יודין):

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה.

הצבעה

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון התוספת מס' 110), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון התוספת מס' 112), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון התוספת מס' 113), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון התוספת מס' 120), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעורו) (תיקון מס' 76), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעורו) (תיקון מס' 82), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעורו) (תיקון מס' 84), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעורו) (תיקון מס' 86), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעורו) (תיקון מס' 88), תשל"ד—1974, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס ושיעורו) (תיקון מס' 89), תשל"ד—1974, נתקבלה.

הצו גם מטיל מכס של 40% על איווציאנט, חומר כימי שעיקר שימושו בייצור קצף פלסטי ספוגי, שלא היה חייב קודם במס. הטלת המס כאמור תבטל את האפליה הקיימת בין מוצרים מפוליאירטן המיוצרים במפעל ושמשלמים בעדם מס קנייה לבין אלו המיוצרים במקומות אחרים עליידי קבלני-משנה המערבבים את האיווציאנט עם קומפוננט נוסף ואינם משלמים מס על המוצר הסופי.

הטלת המס על האיווציאנט לא תגרום לכפילות במס: יצרני הפוליאירטן במפעל ישלמו את המס על המוצר המוגמר ויקבלו החזר המס ששילמו על האיווציאנטים, במסגרת סעיף 7(ב) לחוק.

על שני סוגי האיווציאנטים ששימושם הבלעדי הוא בייצור חמרי הדברה בחקלאות ניתן פטור.

היה קיים סייג על ברגים, ברוים ושסתומים המ-שמשים חלק או אבזור לכלי רכב המופעל עליידי מנוע. התברר שחלקים מיוחדים לכלי רכב הנקראים "סופטים" עשויים להיחשב כשסתומים, וכיוון שלא היתה כל כוונה לפטור אותם ממס קבענו כאן במפורש כי שסתומי כניסה או פליטה למנועים המונעים בשריפה פנימית יחוייבו במס. הצו מבטא, כאמור, את הגבייה בפועל, ולפיכך אין לו כל השפעה פסיקאלית.

ומכאן אעבור לצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת המס ושיעורו) (תיקון מס' 84), תשל"ד—1974. צו זה מרחיב את בסיס הגבייה על ברוים, מגופים ושסתומים שקוטנם מעל 2 אינש. מוצרים אלה היו מסווגים לפי קטרם בלבד כי מכון התקנים מחייב משקל ומידה בהתאם לקטר. כיוון שבהוראה הקיימת היה משום פתח לעקיפת הוראות המכון עליידי ייצור סחורה כאמור במשקל שונה מהתקן ועליידי כך להנאה מהפ-טור, ראינו צורך בתיקון הצו שלפנינו. אף-על-פי כן כמה מן המוצרים הללו ייהנו מהפטור, מכוח סעיף 11 לתוספת לחוק מס קנייה, אם ישמשו לחקלאות, לתעשייה, למלאכה ולייצור מאור וכוח.

הצו מפשט בהרבה את הסיווג, והעלאת המס הנובעת מהתיקון מתבטאת ב-3% בלבד.

חברי הכנסת, נעבור לצו מס קנייה (סחורות ושי-רותים) (תיקון מס' 86), תשל"ד—1974. צו זה מעלה את המס הקצוב על גרביים מתמתחים מחוט סינתטי בשי-עור של 15.8% בעקבות העלאת מחיריהם.

ועתה נעבור לצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת המס ושיעורו) (תיקון מס' 88), תשל"ד—1974, המעלה את המס על פורמייקה. עם אישור העלאת המחיר-ים על סחורה זו, כדי שלא לגרום להפסד הכנסות, נקבע המס החדש בהתאם לכך: 8.40 לירות ביבוא ו-7.65 לירות בייצור מקומי.

חברי הכנסת, מכאן אעבור לצו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת המס ושיעורו) (תיקון מס' 89),

— חוק לקיום תקפן של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים — הוראות נוספות) (דרניצקי, ש. תמיר, שחל) —

ז. חוק לקיום תקפן של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים —

הוראות נוספות), תשל"ד—1974 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

בכמה נושאים, אך קודם כל אני רוצה להביא לפני הכנסת ברירה בין שתי גירסאות שבועדה נחלקו לגביהן הדעות בשווה. בסעיף 1 לתוספת נאמר: "הוראות תקנות אלה, כל עוד הן בתקפן, יחולו על אף האמור בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח—1957, ובפקודות הפרשנות." סעיף קטן (ב) ייאמר לפי גירסה א': "החוק, התקנות שהותקנו והצווים שניתנו על-פיו המטילים איסורים, הגבלות או חיובים על אדם, יחולו בישראל על כל אדם, ובחוץ-לארץ — על כל אורח ישראל, תושב ישראל וכן על תאגיד אף שאינו רשום בישראל, ובלבד שהשליטה בו נתונה בידי אורח ישראל, תושב ישראל או תאגיד הרשום בישראל או בידי המדינה." זוהי תקנה מפליגה מאוד השולחת את ידו הארוכה של החוק אל מחוץ לתחומי המדינה. בעבר רק במקרים מיוחדים ולמטרות מיוחדות הרשה לעצמו המחוקק לצאת מתחומי הטריטוריה הישראלית ולהחיל את סמכותו מחוץ לתחומי הטריטוריה הישראלית. ההצעה בגירסה א' אומרת שכך יהיה גם במקרה זה.

חלק מחברי הוועדה, מספר שווה — והחתך לא היה דווקא לפי מפלגות — סבר שלצורך תקנות-שעת-חירום אין לפרוץ את תחומי הטריטוריה הישראלית. זה יומרני מדי, וגירסתם, גירסה ב', אומרת: "החוק, התקנות שהותקנו והצווים שניתנו על פיו המטילים איסורים, הגבלות או חיובים על אדם, יחולו בישראל על כל אדם." כלומר, רק בישראל.

הדבר הראשון שאבקש מהיושב-ראש הוא שנכריע בהצבעה בין שתי גירסאות אלה: גירסה א' וגירסה ב'. את ההנמקה נהתי מדוע חלק מן החברים סברו שאין להרחיב, ואילו אחרים אמרו כי ייתכנו מצבים שב-אמצעות ישראל, על משלוחים הנמצאים בקונסיגנאציה בחוץ-לארץ או אגירה מסויימת בחוץ-לארץ, צריך להקפיד שגם היא תהיה מוגבלת בכמותה.

אבקש להכריע בין שתי הגירסאות.

משה שחל (המערך):

האם זה ביזמת הוועדה?

עמנואל תמיר (י"ר ועדת הכלכלה):

כן, ביזמת הוועדה.

לתקנה 3 יש הסתייגות של חברי-הכנסת מודעי, וא-בקש שהכנסת תשמע את חברי-הכנסת מודעי. אישב לאחר דבריו.

הי"ר י. דרניצקי (יורדין):

נצביע תחילה על הצעת החוק עד לתוספת.

ה הצבעה

סעיפים 1—3 נתקבלו.

הי"ר י. דרניצקי (יורדין):

אני מעמיד עכשיו את שתי הגירסאות לסעיף 1 של התוספת להצבעה זו מול זו.

הי"ר י. דרניצקי (יורדין):

חברי הכנסת, הסעיף האחרון בסדר-היום לישיבה זו: חוק לקיום תקפן של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים — הוראות נוספות), תשל"ד—1974, קריאה שנייה ושלישית. אבקש את יושב-ראש ועדת הכלכלה, חברי-הכנסת שמואל תמיר, להביא לפנינו את הצעת החוק.

עמנואל תמיר (י"ר ועדת הכלכלה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת חוק זו נהגה קבלה בספקות מסויימים. איש אינו נחפו ואינו להוט להתקין תקנות לשעת חירום המקנות סמכויות מרחיקות לכת לאדמיניסטרציה. אבל בוועדה גברה ההכרה שעת החירום מחייבת את ההידרשות וההיזקקות לתקנות אלו. אני רוצה לומר מיד כי אף שהממשלה הציעה להתקנות תארכנה לתקופה של שנה, הגיעה הוועדה פה אחד לידי מסקנה שיש להסתפק בהארכתן לשישה חודשים, ועד אז, אם יהיה צורך, כפי שהממשלה אומרת, תובא הצעת חוק קבע ולא נסתפק בתקנות לשעת חירום כפי שהן היום.

הוועדה, בשיחוף פעולה מצד היועץ המשפטי של משרד המסחר והתעשייה, הכניסה בהצעת החוק הקלות לא מעטות לעומת הצעת הממשלה, כדי להקל על הציבור שעליו תחולנה התקנות. לא אכנס לכל פרטיות של ההקלות. אסתפק בכך שאומר כי רק לאחר שהוכנסו הקלות אלה תהיה תמימות דעים בוועדה שיש לקבל הצעת חוק זו.

הסעיף האופראטיבי בהצעת חוק זו הוא סעיף 4 לתוספת. בנוסח של הצעת הממשלה נאמר בסעיף זה: "לא יאגור אדם במהלך עסקו מצרך ברי-פיקוח, לא יעלימו ולא יעכב את הוצאתו לשוק ולא יסרב סירוב בלתי-סביר למכור מצרך ברי-פיקוח הנמצא במלאי שלו, בין אם הוצג לגביו מחיר, בין אם לאו." הוועדה הוסיפה בסעיף זה אחרי המלים "מצרך ברי-פיקוח" את המלים: "בכמות בלתי-סבירה." כל אדם העוסק בעסק חייב לאגור מצרך ברי-פיקוח בכמות מסויימת. מובן מאליו, שהמונח "בכמות בלתי-סבירה" הוא בלתי-אבסולוטי, הוא נתון לשיקולו של בית-המשפט.

חידשנו בתקנות אלו, לעומת תקנות מקבילות אחרות, את צורת פירסום הצווים. קבענו שפירסום צו לא ייעשה בשני עתונים, כפי שנאמר עד כה, אלא בשני עתונים יומיים שתפוצת כל אחד מהם עשרת אלפים עותקים. היו מנהגים מסויימים לפירסום צווים כאלה בעתונים שאינם מגיעים לידיעת רוב הציבור, צימצמנו מאוד את צורות הפירסום המחייב. יתר על כן: נקבע בהצעה כפי שהיא מובאת כאן שמשלוח בדואר לא יתפוס תוך עשרים-וארבע שעות אלא — בהתחשב בנתונים המעשיים בדואר ישראל — כעבור מספר ימים. אלה הם הדברים העיקריים שבהם הוכנסו שינויים לעומת ההצעה המקורית, ואני מציע לכנסת לאשר את החוק במתכונתו זו.

לחברי-הכנסת מודעי, חבר הוועדה, יש הסתייגויות

פן את ההגדרה הזאת שכל אדם יודע שהיא איננה הגדרה של רווח.

עד כאן לעניין הצעתי לחוק את החלק הראשון של הסעיף. החלק השני של הסעיף מרחיב את הגדרת המונחים "מכירה" ו"שירות", מרחיב אותם ואומר: "מכירה" — לרבות הצעת מכירה, "שירות" — לרבות הצעת שירות. אני רוצה להזכיר לחברי הבית מה אומרות התקנות עצמן הן אוסרות מעשה של סירוב מכירה או סירוב מתן שירות. לפי תיקון ההגדרה למונחים "מכירה" או "שירות" פירוש הדבר שמיום קבלת התיקון הזה ולהבא אסור יהיה לאדם לסרב להציע ופירוש הדבר הוא, למעשה בחיי יום שכל פעם שמישהו יכתוב איזה מכתב לאיזה יצרן או משווק או קמעונאי, יהיה להל חייב להציע לו את המכירה או השירות. אי-הצעת מכירה או שירות, ולא חשוב מה הם הגורמים, לא חשוב מה הן הסיבות, תהיה עבירה מבחינת החוק המוצע.

מטעמים אלו, חברי הכנסת, אני מציע לבית לחוק לגמרי את סעיף 3 והתוצאה של המחיקה תהיה כדלקמן: הגדרת "רווח" לא תהיה. החוק יוסיף להיות מתופעל כפי שתופעל במשך שש-עשרה שנה, בלי ההגדרה של "רווח", ולא יתן לשר הגדרת רווח שאיננה הגדרת רווח נכונה. הגדרת מכירה תישאר מכירה בפועל ושיירות בפועל אם נמחקו את התוספת: "מכירה" — לרבות הצעת מכירה; "שירות" — לרבות הצעת שירות.

ההצעה שהצעתי מתבססת על השכל הישר, אין כאן שום פניות, זה אותו החוק כפי שהוא, בהגדרה מצומצמת ובשימוש מקובל.

מרדכי בן-פורת (המערך):
 חבר-הכנסת מודעי, למה לא הצעת הגדרה חלופה?

יצחק מודעי (הליכוד):
 אין צורך.

היור' י. דרניצקי (יורד):
 אבקש את יושב-ראש ועדת הכלכלה, חבר-הכנסת שמואל תמיר, להשיב.

שמואל תמיר (יור' ועדת הכלכלה):
 נראה לי שיש הרבה שכל ישר והגיון בדברים שאמר חבר-הכנסת מודעי. כך זה נראה לי אישית.

ההסבר שקיבלנו — ואני חייב להציג אותו — מהיועץ המשפטי של משרד המסחר והתעשייה הוא שבמונח "רווח" מטבע הדברים יכלולו התגושים הרי-אלים: מחיר של קנייה יכלול את כל מה שהיה גלום בו — הוצאות, השקעות, שיפורים וטיפוחים. דהיינו: התוצאה תהא זו שאליה מתכוון חבר-הכנסת מודעי, חבר-הכנסת מודעי אומר: אם כך, מוטב לוותר על ההגדרה ואז תחליט הכנסת. אולם ההסבר שקיבלנו היה כזה: שבפועל מתכוונים לאותו "רווח" שעליו מדבר חבר-הכנסת מודעי.

אשר לחלק השני, הרי כאן יש מידה רבה של סמא-טיקה. שוב אני חושב שיש הגיון בדברים, אבל אני רוצה להסביר מהי התשובה: אשר למכירה, כאשר יש לך מצרך מסויים ואתה בעל חנות — אתה מציע את הדברים על-ידי כך שאתה שם אותם בחלון הראווה. בשעה שאדם נכנס לחנות רואה הוא את המצרכים על

הצבעה

בעד גירסה א' — רוב
 בעד גירסה ב' — מיעוט
 גירסה א' לסעיף 1 של התוספת לחוק נתקבלה.

היור' י. דרניצקי (יורד):

נצביע איפוא על סעיף 1, לתוספת בגירסה א'.

הצבעה

סעיף 1 לתוספת, בגירסה א', נתקבל.

היור' י. דרניצקי (יורד):

לסעיף 2 בתוספת אין הסתייגויות. אני מעמידו להצבעה.

הצבעה

סעיף 2 לתוספת נתקבל.

היור' י. דרניצקי (יורד):

לסעיף 3 לתוספת יש הסתייגות של חבר-הכנסת מודעי. אבקש את חבר-הכנסת מודעי לנמק את הסתייגותו.

יצחק מודעי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הסתייגותי, כפי שתראו במסמך, מציעה למחוק את סעיף 3, ואני מבקש להסביר: ההגדרה של המונח "רווח" נשמטה מן החוק העיקרי; היא נשמטה מחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, ת"מ, 1957, ולכן הפעלת החוק נתקלה כמובן בקשיים, כי הפירושים של מונח זה הם שונים ומשונים. החוק משתמש במונח זה, אך אינו נותן את הגדרתו, וכשבים להגדיר את המונח "רווח" על מנת לאפשר תפעול ממשי של סעיפי החוק, סבורני שמן הדין הוא להשתמש בהגדרת "רווח" שהמונח מחייב. והגדרה הניתנת בחוק אומרת: "ההפרש בין מחיר הקנייה של מצרך לבין מחיר מכירתו על-ידי אותו אדם", ומדובר פה גם במצרכים שנקנים, מעובדים בהם עבודה והון, ובסופו של דבר הרי הרווח איננו ההפרש בין מחיר הקנייה של המצרך לבין מחיר מכירתו על-ידי אותו אדם אם אותו אדם הוא יצרן. אמנם נציגי המש"ר הסבירו לנו שחוקה על השר שכאשר יבוא להשתמש במונח "רווח" יסביר בדיוק מה הם המרכיבים של המחיר שיש לראותם כמחיר הקנייה, יוריד את כל המרכיבים הללו, לרבות מחיר הקנייה, ממחיר המחיר וכך יסביר את הרווח. וכאן אני רוצה לומר שהשרים, בהצעת החוק שהם מביאים, — ולא רק בחוק זה — משתדלים לקבל את ההגדרות הרחבות ביותר ואת תוקף החוק לתקופות ארוכות יותר, כי הדבר הנוח להם ביותר הוא לתפעל בלי ביקורת מטעם הבית הזה ובלי לדווח לבית. במובן זה אין הבית מקור עצה אלא מטרה.

הייתי מציע להגדיר על-פי הגדרה אקאדמית מה זה "רווח". הייתי אומר שהרווח הוא ההפרש בין סך כל ההוצאות במצרך או בשירות לבין מחיר מכירתו על ידי אותו אדם, ולא "מחיר המכירה פחות מחיר הקנייה". לפיכך אני חושב שאם כל מה שיכול להציע לנו השר אינו אלא הגדרה כל-כך רחבה, הרי כדאי להסתפק בלי הגדרה בכלל, כפי שהיה מאז קיום החוק משנת 1957 עד היום. על כל פנים אין לקבל בשום אר-

חוברת י"א, ישיבה ל"ד, י' ניסן תשל"ד (2 אפריל 1974)

— חוק לקיום תקפן של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים — הוראות נוספות) — (ש. תמיר, דרניצקי) —

הצעת חבר-הכנסת י. מודעי למחוק את הסיפה של תקנה 3 לתוספת לא נתקבלה.

ה צ ב ע ה

תקנה 3 לתוספת, בנוסח הוועדה, נתקבלה. תקנות 4 עד 8 לתוספת נתקבלו.

הז"ר י. דרניצקי (יוריו):

עכשיו אשאל את יושב-ראש ועדת הכלכלה האם הוא מבקש להצביע על החוק בקריאה שלישית מיד.

שמואל תמיר (יו"ר ועדת הכלכלה):
בהחלט, אנחנו כבר בפגיור של יומיים ולמעשה ההצבעה היא רטרואקטיבית והחוק צריך להיכנס לתק"פ מ-1 באפריל. יש בכך פגם ולא הייתי מציע לדחות את ההצבעה אף בשעה נוספת.

הז"ר י. דרניצקי (יוריו):

שמענו את ההסבר של יושב-ראש ועדת הכלכלה, חבר-הכנסת שמואל תמיר.

אני מעמיד עכשיו את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

ה צ ב ע ה

חוק לקיום תקפן של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים — הוראות נוספות), תשל"ד—1974, נתקבל.

הז"ר י. דרניצקי (יוריו):

ישיבת הכנסת הבאה — מחר בשעה תשע בבוקר. ישיבה זו געולה.

הדוכנים. הם מוצעים. אין פירושו של דבר שאתה חייב בכל פעם לומר: אני מציע לך את המצרכים. זאת תהיה הגזמה אבסורדית ששום שופט במדינה לא יסכים לה. הוא הדין לגבי הצעת שירות: אם אתה מתקן אופניים ואתה נמצא בחנות שלך והחנות פתוחה — אתה מציע ואתה חייב להציע בכך שאתה ממשיך את ניהול עסקך כרגיל.

כאמור, אני חושב שיש הגיון בהסתייגות מבחינה ניסוחית מדויקת, אבל כנראה העולם לא ייחרב אם הנוסח יישאר כפי ההגדרות המוצעות על-ידי משרד המסחר והתעשייה והלואי ולא נמצא ניסוחים גרועים יותר בכל הצעות החוק שאנחנו נתקלים בהם.

הכנסת תחליט בין שתי ההצעות. אין כאן שום ויכוחים אידיאולוגיים. אולי יפריד יושב-ראש הישיבה בהצבעה בין הרישה והסיפה של סעיף 3 לתוספת, כלומר לעניין הרווח לחוד ולעניין המכירה והשירות לחוד. זה יקל על חברי הכנסת שלא ירצו לראות בכך מקשה אחת והם יוכלו להצביע לגופו של עניין: בעניין רווח לחוד ובעניין מכירה ושירות לחוד.

הז"ר י. דרניצקי (יוריו):

אני מקבל את הצעתו של יושב-ראש הוועדה, חבר-הכנסת שמואל תמיר, ואבקש להצביע על ההסתייגות של חבר-הכנסת מודעי לתקנה 3 שבתור ספת, תחילה לרישה ואחר-כך לסיפה.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת י. מודעי למחוק את הרישה של תקנה 3 לתוספת לא נתקבלה.

הישיבה ננעלה בשעה 21.38.